Partizanii kurzi, care au luptat pe frontul de la Rawanduz, se reîntorc în adăposturile lor inexpugnabile din munți

Italia, dacă nu dorește să fie considerată — ca în vremurile cele mai întunecate ale războiului rece — docilă, ba, mai mult, satelit zelos al Statelor Unite ale Americii și deci interlocutor cu totul ineficient într-un dialog care interesează viitorul lumii întregi.

În realitate, la Geneva delegații italieni au acționat în așa fel încît să facă să se considere că guvernul țării noastre este cu mult mai preocupat de unitatea atlantică în jurul Statelor Unite, decît de posibilitățile de a contribui la progresul cauzei dezarmării nucleare și a securității generale. Acesta este sensul aprobării pe care a acordat-o delegația italiană schiței tratatului în legătură cu neproliferarea prezentată de americani: o schiță de tratat despre care cel mai puțin ce se poate spune este că sacrifică cauza neproliferării pe altarul alianței dintre Washington și Bonn. Dacă n-ar fi fost așa, de ce oare delegatul american ar fi suprimat din textul britanic inițial angajamentul de a menține dreptul de veto asupra folosirii armelor atomice în orice alianță militară (citește forța atomică a N.A.T.O.) în urma protestului violent al guvernului Germaniei occidentale? Și totuși era vorba de un angajament vag, cu nimic garantat. Dar a fost de ajuns ca Schröder să amenințe cu o cotitură în politica externă a Bonnului pentru ca americanii, hotărîți să mențină, după secesiunea gaullistă, un punct solid de sprijin în Europa, să renunțe de a oferi sovieticilor acel minim de concesie conținută în propunerile britanice.

Conducătorul delegației italiene, Cavalletti, a avut cuvinte de laudă pentru proiectul american de tratat, apreciat de el „nou și maleabil". Nou? Este nevoie de o serioasă larghețe pentru a defini în acest fel o propunere care nu înlătură nici unul din marile obstacole care blochează calea dezarmării nucleare. În ceea ce privește „maleabilitatea", schița tratatului american o are din abundență: nu se acordă oare Statelor Unite dreptul de a hotărî dacă R.F.G. trebuie sau nu trebuie să obțină, într-un fel sau altul, armele nucleare?

De fapt, nu din întîmplare reprezentanții țărilor neutre s-au ferit de a lăuda propunerea americană. Într-adevăr, nu este nevoie de prea mult pentru a înțelege că, dacă o astfel de propunere ar fi acceptată, lumea nu ar avea nici o garanție împotriva unui război nuclear și nu s-ar face nici un pas în direcția dezarmării atomice. Acesta este motivul pentru care, atunci cînd planul american era cunoscut în liniile sale mari, conducătorul delegației indiene a prezentat propuneri care contrastau radical cu conținutul său. Iar propunerii de a se negocia un angajament din partea țărilor care nu posedă arme nucleare de a renunța la obținerea acestor arme, delegatul indian i-a opus ideea de a ajunge la un astfel de angajament numai după ce țările care posedă arme nucleare ar începe să adopte măsuri de dezarmare.

Nu este în intenția noastră să exprimăm aici o părere aprofundată asupra propunerii indiene. Totuși ni se pare că, în măsura în care ea ar tinde să acorde țărilor care nu posedă arme nucleare un rol de stimulent pentru țările care posedă aceste arme, aceasta este deja ceva care se situează într-o perspectivă cu totul diferită de aceea îmbrățișată de delegația italiană. Dar există ceva mai mult. În timp ce poziția indiană conține o condamnare hotărîtă a politicii bazelor militare în străinătate — adică o condamnare a politicii de violență internațională practicată de Statele Unite — în luările de poziție ale delegației italiene nu există nici o urmă din toate acestea. Ca și cum problema neproliferării ar fi o problemă în sine, ruptă de cea mai generală problemă a dezarmării și a securității generale. Adevărul este că a venit momentul să înțelegem și să acționăm în consecință, deoarece aceste probleme nu sînt separabile. Este momentul să înțelegem, și să acționăm în consecință, deoarece bombele americane asupra Vietnamului sînt tot atîtea lovituri date perspectivelor de încheiere a unor acorduri de pace raționale.

Alberto JACOVIELLO

REFLECTOR

Revoluție la Saigon?

Redevenit ambasador al Statelor Unite la Saigon, Cabot Lodge își prezintă scrisorile de acreditare generalului Thieu, președintele directoratului militar sud-vietnamez. Omului care urmează să aplice, pe cît îi va sta în putință, directivele nu întotdeauna foarte precise ale Casei Albe, situația poate să-i pară mai puțin catastrofală decît acum cîteva luni.

În primul rînd, și acest fapt este capital, americanii tot n-au găsit o soluție politică la Saigon. Generalul Ky poate ține cîte discursuri moralizatoare vrea la Taipe și la Bangkok; el nu convinge pe nimeni și cel mai puțin pe Cabot Lodge, care a trebuit totuși să considere oarecum uimitor faptul că șeful guvernului n-a venit să-l salute la sosire. Apelul lansat de aprigul aviator pentru o intervenție a ciankaișiștilor a displăcut Washingtonului. Tailanda a hotărît să nu trimită nici un contingent, nici măcar simbolic, în Vietnam. În sfîrșit, studenții sud-vietnamezi protestează împotriva serviciului militar și împotriva regimului militar. Trebuie oare să vedem în aceasta începutul unui proces asemănător cu cel care a dus, în 1964, la răsturnarea dictaturii lui Khanh?

Din punct de vedere militar, adevărata semnificație a luptei care s-a desfășurat la sud de Ciu Lai constă în faptul că infanteria marină americană a luptat pentru prima dată și armata guvernamentală n-a fost chemată decît după luptă, pentru „curățire". Acolo unde americanii nu intervin, domină Vietcongul ca pe Platourile Înalte.

Adevărul este că Statele Unite nu pot spera să cîștige un război dus în mod teoretic în numele poporului vietnamez, „victimă a unei agresiuni externe", fără ca acest popor să le dea mandat arătîndu-se totodată dispus să lupte el însuși. Tocmai din acest motiv Statele Unite au făcut apel la serviciile unui vechi cunoscător al războiului psihologic ca generalul Lansdale și însuși Cabot Lodge a vorbit despre necesitatea de „a face revoluția" în Vietnamul de sud. Dar cum să fie făcută fără F.N.E.?

(După **Le Monde**, Paris)

Atitudinea sindicatelor vest-germane

Congresele sindicatelor „I. G. Metall" și „I. G. Druck und Papier", care vor avea loc în septembrie la Bremen și Berlin, le-au fost înaintate rezoluții ale forurilor administrative și ale instanțelor regionale care conțin un material politic cît se poate de exploziv. În aceste rezoluții se cere respingerea oricărei legislații de stare excepțională. Uniunea Sindicatelor Germane (D.G.B.) este chemată să permită din nou manifestații publice cu prilejul „Zilei antirăzboiului", la 1 septembrie.

În rezoluția sindicatului „I. G. Druck und Papier" din regiunea Bavaria se cere ca D.G.B. să-și revizuiască hotărîrea potrivit căreia este interzisă organizarea Zilei contra războiului. În motivarea acestei cereri se afirmă că militarii vest-germani continuă să aibă pretenții asupra armelor atomice. Organizația regională Renania de Nord-Westfalia apreciază interzicerea demonstrațiilor la 1 septembrie drept „o nesocotire a sentimentelor unanime ale tuturor sindicaliștilor". Dată fiind intensificarea cursei înarmărilor și a războiului din Vietnam, hotărîrea conducerii D.G.B. este incompatibilă cu interesele sindicaliștilor din întreaga lume. Această hotărîre dezaprobă manifestațiile publice organizate din 1962 de tineretul sindicalist.

În numeroase rezoluții cu privire la legislația de stare excepțională — din 593 de rezoluții înaintate Congresului sindicatului „I. G. Metall", 44 tratează această temă — conducerile organizațiilor sindicale precum și cea a D.G.B. sînt chemate să organizeze manifestații, demonstrații, strîngeri de semnături și alte acțiuni de protest corespunzătoare

La Congresul sindicatului „I. G. Druck und Papier" este așteptată cu mare interes discuția în jurul propunerii nr. 38. În această propunere organizația regională Bavaria cere convorbiri pentru a stabili contacte între D.G.B. și F.D.G.B., organizația sindicală din R.D.G.

Erich FASSBENDER

(Din **Frankfurter Rundschau**)

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR
BOSTON

ÎNCOTRO SE ÎNDREAPTĂ O.S.A. ?

SISTEMUL interamerican, astăzi vechi de 75 de ani, are de făcut faţă la ceea ce s-ar putea dovedi a fi cea mai gravă ameninţare din întreaga sa existenţă. Două probleme importante dezbină şi ameninţă această organizaţie. De răspunsurile ce se vor da acestor două probleme s-ar putea prea bine să depindă succesul sau eşecul organizaţiei însăşi, în aceşti ani cruciali.

Cele două probleme nu sînt lipsite de legătură între ele. Ele sînt ridicate însă de diferite ţări membre ale acestui sistem. Statele Unite, ca lider al emisferei şi ca singurul membru de limbă engleză, doresc să întărească „aparatul de menţinere a păcii" al O.S.A. (este vorba de crearea unor forţe permanente de intervenţie, — n.n.). Procedînd astfel, Washingtonul speră că O.S.A. va fi în măsură să facă faţă crizelor ca aceea care, după părerea Statelor Unite, s-a produs la sfîrşitul lui aprilie în Republica Dominicană.

În ceea ce priveşte cealaltă problemă, mai multe ţări latino-americane, în frunte cu Chile, insistă pentru revizuirea Cartei O.S.A. pentru a o face mai aplicabilă la problemele sociale şi economice care stau în faţa emisferei.

Aceste două probleme — întărirea rolului militar al O.S.A. şi revizuirea Cartei O.S.A. — reprezintă problemele-cheie ce urmează să fie dezbătute la viitoarea întrunire a miniştrilor de externe ai O.S.A., prevăzută să înceapă la Rio de Janeiro, la 4 noiembrie.

Într-adevăr, latino-americanii nu sînt mulţumiţi de modificările propuse de Statele Unite pentru aparatul permanent de intervenţie, iar Washingtonul, în ceea ce-l priveşte, manifestă o oarecare rezervă faţă de revizuirea Cartei O.S.A. patronată de Chile.

Toate acestea duc la un însemnat dezacord politic, care devine tot mai ascuţit, cu privire la rolul O.S.A. în anii aceştia. Presante în al doilea plan sînt necesităţile sociale şi economice urgente ale emisferei.

Trebuie să ne dăm seama că în spatele actualei crize din sistemul emisferei se află faptul că latino-americanii îşi dau tot mai mult seama că această regiune dispune de o tot mai mare forţă şi importanţă. Două din ţările respective —Brazilia şi Mexicul — se apropie de statutul de mari puteri. Vastele resurse economice ale regiunii, legate de imensele sale posibilităţi agricole nefolosite, reprezintă o imensă sursă de putere.

Totuşi, problemele ţărilor din această emisferă sînt deosebit de ample. Distribuirea inegală a bogăţiei — atît de inegală încît în majoritatea ţărilor nu există nici o posibilitate pentru clasele sărace să iasă din sărăcie — a creat o problemă socială atît de amplă încît pare a nu mai putea fi soluţionată. Liderii latino-americani se străduiesc să afle răspunsuri la această problemă şi la alte probleme similare. Acesta este motivul pentru care unul dintre liderii pe cale de afirmare în emisferă, noul preşedinte al statului Chile, Eduardo Frei Montalva, exercită presiuni pentru revizuirea Cartei O.S.A., cu scopul de a face faţă dificultăţilor sociale şi economice.

În acelaşi timp, Washingtonul argumentează că situaţia socială şi economică actuală a emisferei face ca această regiune să fie un obiectiv important pentru „subversiunea comunistă". El subliniază cazul Republicii Dominicane, — deşi acesta se dovedeşte a fi într-o tot mai mare măsură un exemplu nefericit — întrucît pretinsa penetraţie comunistă în această ţară nu s-a materializat.

Astfel, Washingtonul ar saluta o modificare a „aparatului de menţinere a păcii" al O.S.A., pentru a înfiinţa o forţă permanentă interamericană care să se ocupe de toate revoltele politice, oriunde s-ar produce ele.

În mod esenţial, întrunirea O.S.A. de la Rio de Janeiro va servi drept mediu de rezonanţă pentru diferitele puncte de vedere. Cea mai mare parte a activităţii reale are loc în întruniri particulare la Washington, cartierul general al O.S.A., şi în cele 19 capitale latino-americane.

Dintre cele două probleme, întărirea „aparatului de intervenţie a O.S.A." se dovedeşte cea mai dificilă pentru Washington. America Latină nu are convingerea că poziţia Washingtonului e justă. În plus, Washingtonul primeşte cel mai puternic sprijin în cadrul emisferei nu din partea democraţiilor din emisferă, ci mai degrabă din partea dictaturilor.

Evoluţia problemei dominicane care a provocat amînarea iniţială a întrunirii de la Rio de Janeiro de la 20 mai la 4 august şi a doua amînare pînă în noiembrie, nu a fost în sprijinul cauzei S.U.A.

Latino-americanii sînt împotriva intervenţiei armate în statele membre ale sistemului O.S.A. Este un punct cardinal în concepţiile interamericane. Principiul neintervenţiei îşi are rădăcinile în întreaga istorie a sistemului interamerican.

Atunci cînd Consiliul O.S.A. a adoptat, la 6 mai, rezoluţia pentru înfiinţarea unei „forţe multilaterale de menţinere a ordinii" în Republica Dominicană, el a încălcat tradiţia. Cauza pentru care diferitele ţări latino-americane care au format majoritatea în sprijinul rezoluţiei au fost de acord cu instituirea acestei forţe ilustrează problema căreia trebuie să-i facă faţă Statele Unite, atunci cînd exercită presiuni pentru crearea unei forţe permanente.

În primul rînd, numai şase ţări latino-americane au contribuit, în ultimă analiză, la această forţă : Brazilia, care a furnizat majoritatea trupelor, cu excepţia acelora ale Statelor Unite, ca şi pe comandantul forţei, Costa Rica, Salvadorul, Honduras-ul, Nicaragua şi Paraguayul. Patru din aceste şase ţări sînt ţări din America Centrală — ţări mici şi, cu excepţia Republicii Costa Rica, ţări fără tradiţii democratice.

În plus, dintre celelalte ţări care au votat pentru rezoluţia dominicană la 6 mai, unele par să fi făcut acest lucru din două motive :

— pentru că Statele Unite au creat un precedent periculos în Republica Dominicană şi O.S.A. ar fi putut să scoată Washingtonul din încurcătură ;

— pentru că, decît să se permită Statelor Unite să dicteze un aranjament în Republica Dominicană, cea mai bună politică părea a fi aceea de a se înfiinţa un aparat care să permită ca vocea emisferei să se facă auzită în rezolvarea acestui conflict.

Indiferent de motiv, nu există nici o îndoială că latino-americanii în general continuă să nutrească mari îndoieli cu privire la intervenţia în Republica Dominicană.

Întreaga acţiune este considerată în diferite cercuri latino-americane ca reprezentînd un fiasco. În felul acesta, eforturile Washingtonului de a înfiinţa un aparat permanent de intervenţie sînt întîmpinate nu numai cu tradiţionalele întrebări cu privire la neintervenţie, dar şi cu noi îndoieli în privinţa rolului Washingtonului în emisferă.

Aceasta explică de ce Washingtonul însuşi a devenit prea puţin entuziast în a propune în mod formal „forţa permanentă". Nu numai că se teme de o serioasă opoziţie din partea unor ţări ca Mexicul, Chile, Venezuela şi Uruguayul, — dar, în acelaşi timp, constată că principalul sprijin îi vine din partea dictaturilor, a ţărilor cu guverne militare : Brazilia, Honduras, Nicaragua, Guatemala şi Ecuador.

În plus, latino-americanii se simt masiv angajaţi faţă de principiul neintervenţiei care, după părerea lor, va fi abrogat, în cazul cînd va fi înfiinţată o forţă permanentă. Pentru aceste ţări sînt în joc articolele 15 şi 17 ale Cartei O.S.A. Articolul 15 prevede că „nici un stat sau grup de state nu are dreptul să intervină, direct sau indirect, din indiferent ce motive, în afacerile interne ale oricărui alt stat". Articolul 17 prevede că „teritoriul unui stat este inviolabil ; el nu poate face, fie chiar în mod temporar, obiectul ocupaţiei militare sau oricăror altor măsuri de forţă adoptate de un alt stat, direct sau indirect, din indiferent ce motive".

În felul acesta, datorită intervenţiei lor în Republica Dominicană, Statele Unite sînt vinovate de a fi violat Carta O.S.A.

Sentimentul că mişcările de felul celei din Republica Dominicană au o origine populară şi un caracter reformist determină Chile şi Venezuela să ceară o revizuire importantă a Cartei O.S.A. Aceste ţări afirmă că America Latină are o asemenea nevoie de o reformă masivă, încît întreaga greutate a O.S.A. ar trebui îndreptată spre rezolvarea problemelor interne ale emisferei.

Preşedintele statului Chile, Frei, argumentează că sistemul interamerican trebuie să adopte o atitudine „mai dinamică şi mai constructivă". „Organizaţia Statelor Americane nu mai are o vitalitate reală", declară Frei.

Preşedintele Frei şi o serie de alţi lideri latino-americani consideră O.S.A. ca nefiind altceva decît un instrument al politicii externe a S.U.A. Ei afirmă că efortul de a înfiinţa o „forţă permanentă de intervenţie" reprezintă doar o parte a acestei politici.

Mai există şi o altă problemă în legătură cu propunerea de înfiinţare a unei „forţe permanente", problemă care nu a fost pe deplin explorată. S-ar putea ca înfiinţarea unei asemenea forţe să se dovedească a fi în dezacord cu Carta O.N.U. Secretarul general al O.N.U., U Thant, şi-a exprimat această temere în luna mai, întrebîndu-se dacă acţiunea dominicană nu a reprezentat un precedent periculos. Dacă şi alte organizaţii regionale ar încerca să înfiinţeze forţe militare s-ar submina funcţiile de menţinere a păcii ale O.N.U.

James Nelson GOODSELL

КРАСНАЯ ЗВЕЗДА

MOSCOVA

COSMOSUL ŞI DREPTUL INTERNAŢIONAL

G. P. JUKOV, secretar ştiinţific al Comisiei pentru problemele juridice ale spaţiului interplanetar din cadrul Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., răspunde la întrebările cititorilor ziarului în legătură cu unele probleme juridice legate de cucerirea Cosmosului.

ÎNTREBARE : În ultima vreme în literatură se întîlnesc tot mai des termeni ca „dreptul astronautic", „dreptul interplanetar", „dreptul interstelar", „dreptul extraterestru" şi „dreptul cosmic". Vă rugăm să ne spuneţi ce se ascunde după aceste denumiri ?

RĂSPUNS : Cucerirea Cosmosului de către om — lansările de sateliţi artificiali ai Pămîntului şi zborurile piloţilor cosmonauţi — a pus bazele apariţiei dreptului cosmic. Aşa cum la începutul acestui secol a fost discutată intens problema denumirii dreptului legat de dezvoltarea aviaţiei (dreptul aerian, aeronautic, aviatic etc.), în zilele noastre specialiştii în drept internaţional trebuie să dea o denumire dreptului menit să reglementeze relaţiile dintre state, legate de explorarea şi folosirea spaţiului cosmic şi a corpurilor cereşti. În literatura sovietică s-a statornicit termenul „dreptul cosmic".

Dar şi la ora actuală dreptul cosmic se află încă în stadiul de formare şi nu a atins nivelul de maturitate la care se află, de pildă, dreptul maritim şi cel aerian. Aceasta ne impune nouă, juriştilor sovietici, obligaţia de a studia cu atenţie problemele juridice ale Cosmosului. Doar este întrutotul evident că absenţa unei ordini de drept în spaţiul cosmic implică fel de fel de conflicte periculoase şi complicaţii nu numai în această sferă a activităţii umane, ci şi în treburi pur pămînteşti.

ÎNTREBARE : Există oare de pe acum documente internaţionale care să reglementeze activitatea statelor în spaţiul cosmic şi să stabilească regimul juridic al acestui spaţiu ?

RĂSPUNS : Asemenea documente sînt puţine la număr, dar există. Este vorba în primul rînd de „Declaraţia principiilor juridice ale activităţii statelor în domeniul explorării şi folosirii spaţiului cosmic", adoptată la 13 decembrie 1963 sub formă de rezoluţie a Adunării Generale a O.N.U. ; de Tratatul de la Moscova privitor la interzicerea experienţelor cu arma nucleară în atmosferă, în spaţiul cosmic şi sub apă ; de înţelegerea dintre U.R.S.S. şi S.U.A. de a nu se amplasa în spaţiul cosmic arma nucleară şi alte mijloace de exterminare în masă, confirmată printr-o rezoluţie specială a Adunării Generale a O.N.U. ; de hotărîrile Conferinţei administrative extraordinare a comunicaţiilor prin radio, care a avut loc în anul 1963, în problema repartizării frecvenţelor pentru serviciile de radio cosmice.

Însemnătatea juridică a tuturor acestor documente este diferită. Unele din ele impun statelor numai obligaţii morale, în timp ce altele impun obligaţii juridice, privitoare la activitatea statelor în spaţiul cosmic.

Pînă acum au fost stabilite numai primele norme ale dreptului cosmic care, de bună seamă, nu pot prevedea totalitatea problemelor multilaterale. Cum va fi în viitor ? În cazurile în care nu există norme speciale ale dreptului cosmic, relaţiile dintre state care iau naştere în legătură cu activitatea cosmică trebuie reglementate pe baza principiilor generale ale dreptului internaţional.

ÎNTREBARE : Aţi amintit despre „Declaraţia principiilor juridice ale activităţii statelor în domeniul explorării şi folosirii spaţiului cosmic". Despre ce principii este vorba în această Declaraţie ?

RĂSPUNS : Declaraţia a afirmat că spaţiul cosmic este deschis pentru cercetări şi pentru folosirea de către toate statele. Cosmosul şi corpurile cereşti sînt considerate ca un bun al întregii omeniri, care nu poate fi obiectul însuşirii lui.

Ea conţine de asemenea principiul care obligă statele să acţioneze în Cosmos în conformitate cu dreptul internaţional. Aceasta înseamnă că statele care se ocupă cu cercetarea şi folosirea Cosmosului trebuie să acţioneze în conformitate cu Carta O.N.U. şi principiile coexistenţei paşnice, adică să nu aducă prejudicii intereselor securităţii celorlalte state, să nu săvîrşească împotriva lor acţiuni ostile, să nu ameninţe cu forţa şi să nu recurgă la folosirea ei. Este inadmisibilă, de asemenea, folosirea sateliţilor pentru propagandă de război şi ură între popoare. Declaraţia stipulează în mod deosebit în legătură cu aceasta că rezoluţia Adunării Generale O.N.U. din 3 noiembrie 1947, care a condamnat propaganda de război, se extinde şi asupra Cosmosului.

ÎNTREBARE : Adesea, anumite cercuri din Occident justifică acest gen de propagandă referindu-se la faimoasa „libertate a presei" şi la caracterul „neguvernamental" al organizaţiilor de radiodifuziune. Cum să preîntîmpinăm în aceste condiţii activitatea irresponsabilă a societăţilor „particulare" în Cosmos ?

RĂSPUNS : Declaraţia prevede răspunderea internaţională a statelor pentru toate genurile de activitate naţională în Cosmos, indiferent dacă se desfăşoară această activitate de către organele guvernamentale sau de către alte organizaţii. În aceste condiţii, activitatea celor din urmă trebuie să se efectueze cu permisiunea şi sub observaţia permanentă a statului respectiv.

Principiul libertăţii accesului tuturor statelor în Cosmos nu dă dreptul unora din ele să acţioneze în dauna celorlalte. De aceea toate statele trebuie să se abţină de la experienţe potenţial dăunătoare în Cosmos sau de la orice altă activitate care ar putea împiedica folosirea paşnică a spaţiului extraterestru de către alte ţări. Declaraţia stabileşte principiul organizării de consultări internaţionale în scopul preîntîmpinării piedicilor în folosirea Cosmosului care se pot ivi ca urmare a unei experienţe sau alteia.

Declaraţia, în afară de aceasta, formulează principiul general în conformitate cu care statul care a anunţat lansarea unui vehicul cosmic menţine pentru sine drepturile sale şi instituie jurisdicţia asupra echipajului său. Declaraţia include şi prevederea potrivit căreia „statele consideră pe cosmonauţi drept soli ai omenirii în Cosmos şi le acordă ajutor multilateral în caz de avarie, accident sau aterizare forţată".

Declaraţia stabileşte şi principiul răspunderii internaţionale pentru daunele pricinuite de obiectele cosmice artificiale.

→

REFLECTOR

Criza psihologică a Bundeswehrului

În timp ce un grup de ofiţeri şi soldaţi ai Bundeswehrului se antrenează pe una din insulele Hebride în manipularea rachetelor americane „Sargeant" menite să poarte focoase nucleare, structura internă a comandamentului şi a administraţiei armatei vest-germane este în curs de reorganizare. Conducerea secţiei personalului va fi încredinţată unui general. Această hotărîre a fost luată de Ludwig Erhard. În plus, a început o reformă a structurii Ministerului Apărării pentru a asigura o mai mare autonomie forţelor armate.

Prima reformă elaborată comporta formarea a două departamente principale (Hauptabteilungen). Sub egida secretarului de stat, inspectorul general controlează elementele strategice ale armatei, inclusiv formaţiunile sanitare. Paralel, serviciile civile ale armatei (planificarea, intendenţa, organizarea structurală) depindeau de direcţia politică a ministerului şi au fost plasate sub conducerea înlocuitorului permanent al secretarului de stat.

Aspectul cel mai izbitor al noii organizări este că oficiul şi funcţia înlocuitorului personal al secretarului de stat au fost desfiinţate, asigurînd o rază de acţiune şi o influenţă mai mare militarilor.

Reorganizarea suprastructurii armatei şi a Ministerului Apărării exact înaintea alegerilor are în mod cert obiective şi va avea repercusiuni politice atît interne cît şi externe. Ea nu poate totuşi să remedieze criza, ascunsă dar adîncă, a Bundeswehrului.

Armata vest-germană continuă să-şi caute „linia istorică" şi tradiţiile, care fie că sînt inexistente, fie că merg pe linia tradiţiilor celui de-al III-lea Reich. Se dau neîncetat instrucţiuni în această privinţă. Lucrurile au ajuns pînă acolo încît generalul de Maizière, inspector al Bundeswehrului, a declarat recent unui ziarist britanic : „Niciodată în ţara noastră tradiţia militară nu a fost impusă prin decrete aşa cum se întîmplă în prezent".

În ciuda întregii propagande atlantice şi anticomuniste, soldatul din Bundeswehr refuză în sinea lui să ia în considerare un conflict armat în cadrul căruia ar trebui să înfrunte pe concetăţenii lui de pe celălalt mal al Elbei şi să lupte împotriva lor.

Cercurile competente de la Bonn se străduiesc să remedieze lipsa de ofiţeri. (Presa publică neîncetat anunţuri şi desene ispititoare). Lipsa de ofiţeri rămîne totuşi cronică. Posturile de ofiţeri neocupate reprezintă astăzi 17 la sută faţă de 24 la sută în urmă cu trei ani. Cît despre corpul ofiţerilor sanitari, procentul posturilor neocupate este de 55 la sută..

(După **COMBAT**, Paris)

Un mileniu de existenţă

Mînăstirea Mont-Saint-Michel împlineşte 1 000 de ani. Cu acest prilej, viaţa monahicească — întreruptă în 1789 — va fi reluată prin instalarea a 12 călugări. Situată pe vîrful unui munte, la vărsarea rîului Couesnon în Marea Mînecii, această aşezare de benedictini a fost izolată de uscat în anul 1 709 datorită unui cutremur de pămînt. Din 1875, un dig face legătura cu coasta. În anul 1469, Ludovic al XI-lea a înfiinţat ordinul Cavalerilor de Saint-Michel.

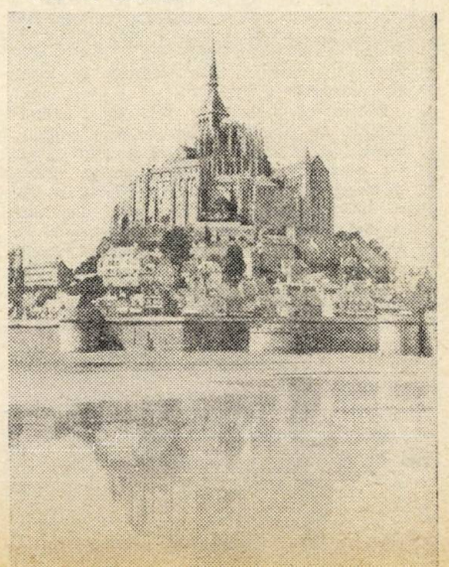

În felul acesta documentul nu numai că proclamă principiul libertății Cosmosului ci și fixează limitele folosirii lui.

ÎNTREBARE : A dispărut oare necesitatea încheierii unui acord internațional asupra dreptului cosmic avîndu-se în vedere că Adunarea Generală a adoptat Declarația amintită ?

RĂSPUNS : Nu, nu a dispărut. Adunarea Generală încă din anul 1963 a pus problema formulării sub formă de acord internațional a principiilor de drept ale activității statelor asupra explorării și folosirii spațiului cosmic. Acest acord trebuie, pe de o parte, să dezvolte acele principii ale dreptului cosmic care au fost expuse în Declarație și, pe de altă parte, să încheie o serie de prevederi noi.

ÎNTREBARE : Despre ce acorduri speciale poate fi vorba în prezent ?

RĂSPUNS : În rezoluția Adunării Generale din 13 decembrie 1963 se vorbește despre adoptarea de măsuri în vederea întocmirii de urgență a proiectelor acordurilor internaționale cu privire la acordarea de ajutor cosmonauților în caz de avarie sau aterizare forțată și cu privire la răspunderea pentru daunele pricinuite de obiectele lansate în spațiul cosmic.

Pînă în prezent proiecte de acord în prima problemă au fost prezentate de Uniunea Sovietică, S.U.A., precum și în comun de Canada și Australia, iar în a doua problemă de Ungaria, S.U.A. și Belgia. Potrivit recunoașterii unanime proiectul sovietic de acord constituie o bază bună pentru realizarea unei înțelegeri în această problemă. Tendința de a apăra viața curajoșilor soli ai omenirii — cosmonauții — de orice întîmplări neprevăzute este dovedită, de asemenea, și de însăși faptul adoptării rezoluției speciale referitoare la cazurile de accident și avarie a navelor cosmice de către Conferința administrativă extraordinară. Ea extinde asupra cosmonauților legile folosirii legăturii prin radio în cazul accidentului sau avariei ale avioanelor și navelor maritime.

ÎNTREBARE : În presa străină s-a scris că la începutul anului 1965 pe orbite în jurul Pămîntului evoluau aproximativ 600 obiecte cosmice : sateliți, ultimele trepte ale rachetelor purtătoare și alte obiecte, fără a se mai ține seama de numeroasele particule și sfărîmături mici. Majoritatea din ele și-au îndeplinit sarcinile lor și nu mai au absolut nici o valoare științifică. Ce măsuri cu caracter juridic pot fi adoptate în scopul preîntîmpinării aglomerării Cosmosului cu asemenea „fiare vechi" ?

RĂSPUNS : În acest scop trebuie recunoscut că este de dorit o înțelegere a statelor referitoare la reducerea la minimum a cantității de obiecte cosmice care și-au pierdut însemnătatea științifică și practică dar continuă să evolueze pe orbite în jurul Pămîntului. Această reducere s-ar putea obține pe calea unei înțelegeri referitoare la îndepărtarea obiectelor „moarte" din Cosmos. Aceasta trebuie să se refere și la problema încetării emisiunilor radio de pe bordul obiectelor cosmice după îndeplinirea misiunii lor.

ÎNTREBARE : Pot oare măsurile cu caracter juridic să contribuie la preîntîmpinarea infestării biologice, radioactive și chimice a Cosmosului și din Cosmos ?

RĂSPUNS : Fără îndoială, pot. Drept exemplu ne putem referi la Tratatul de la Moscova care, printre altele, interzice experimentarea armei nucleare în spațiul cosmic, precum și la rezoluția Adunării Generale privitoare la interzicerea plasării pe orbită a obiectelor avînd arma nucleară la bord.

În prezent a obținut o largă recunoaștere prevederea că statele care lansează obiecte în Cosmos sînt obligate să adopte măsuri corespunzătoare de pregătire împotriva infestării biologice, radioactive sau chimice.

Trebuie să avem în vedere că problemele preîntîmpinării infestării Cosmosului sînt legate de problema generală a preîntîmpinării experiențelor potențial dăunătoare în Cosmos, care este dezbătută de O.N.U. și o serie de alte organizații internaționale.

ÎNTREBARE : Care probleme ale dreptului cosmic se pot ivi după părerea dv. pe măsura explorării continue a Cosmosului ?

RĂSPUNS : În legătură cu perspectiva creării în jurul pămîntului a unor stații orbitale permanente pentru cercetări științifice se ivește indiscutabil necesitatea fixării statutului lor juridic, precum și posibilitatea și condițiile folosirii lor de către celelalte țări, a regimului juridic al colaboratorilor științifici și a restului de personal al acestor stații.

Pe viitor nu este exclusă posibilitatea realizării prin intermediul Cosmosului a transporturilor de poștă-mărfuri, iar apoi și de pasageri între puncte ale Pămîntului, îndepărtate unul de celălalt. În acest caz apare fără îndoială un domeniu întreg de reglementare juridică internațională, analog cu normele juridice ale dreptului aerian.

Pe măsura explorării de către om a Cosmosului îndepărtat va deveni actuală și problema fixării regimului juridic al stațiilor și a așezărilor de pe Lună sau alte corpuri cerești, condițiile de exploatare a bogățiilor lor naturale. Dreptul cosmic trebuie să asigure și protecția celorlalte lumi în cazul existenței lor pe planete îndepărtate.

După cum vedem, dreptul cosmic trebuie să meargă în pas cu progresul tehnico-științific în domeniul explorării spațiului cosmic și a corpurilor cerești.

ZIARE DESPRE ZIARE

LE MONDE

Ascensiunea ziarului *Le Monde* pînă la incontestabila sa autoritate de astăzi a reprezentat o performanță gazetărească greu de înțeles dacă judecăm după stilul lui auster. Istoria ziarului este în mare măsură cea a lui Hubert Beuve-Méry, directorul lui, și a luptei acestuia pentru a-și păstra independența atît față de influențele politice cît și față de cele financiare.

În cei 20 de ani ai existenței sale, *Le Monde* a reușit să se afle aproape totdeauna în centrul actualității, fie că adopta poziții care în străinătate erau interpretate în mod greșit ca reprezentînd politica guvernului, fie ducînd polemici puternice cu rivalii lui, cu argumentarea incisivă a lui „Sirius" (Beuve-Méry).

Felul în care *Le Monde*, aproape fără capital, a devenit succesorul ziarului *Le Temps*, reprezintă oarecum un mister ; dar el a fost înființat de vechi redactori de la *Le Temps*, dintre care majoritatea au făcut parte din Rezistență sau au fost deținuți în lagăre de concentrare.

Pentru că a luat în 1944 locul ziarului *Le Temps*, *Le Monde* a fost criticat inițial, fiind considerat un reprezentant al trusturilor. Ulterior, s-a afirmat, în special din partea generalilor, că Beuve-Méry este „un criptocomunist". Aceasta se întîmpla în cursul războiului din Indochina și din Algeria, probleme în care ziarul se afla pe o poziție mult mai înaintată decît alte organe de opinie și cerea soluții prin tratative, deși ulterior urma să se pronunțe în sprijinul operațiunii de la Suez.

Criza cea mai serioasă s-a produs în cursul perioadei „neutraliste" a ziarului, care s-a opus cu îndîrjire Pactului Atlantic, nutrind față de intențiile americane suspiciuni aproape identice cu cele care stau astăzi la baza politicii gaulliste. După ratificarea tratatului, *Le Monde* a ajuns să se împace cu el, ceea ce a provocat divergențe în cadrul redacției și în rîndul abonaților lui ; rezultatul a fost demisia lui Beuve-Méry în 1951. El a fost convins să rămînă, devenind conducătorul necontestat al ziarului, în mare parte datorită loialității personalului său extrem de activ, precum și datorită loialității unui grup mic dar crescînd de cititori.

În prezent mai moderat, și avînd poziția stabilă a unei instituții franceze, *Le Monde* a devenit o afacere bună, fiind oarecum asigurat că zilele grele au trecut. Tirajul lui, mic chiar și pentru Paris, ajunge pînă la 300 000 de exemplare ; iar veniturile obținute din publicitate — o publicitate corectă, după cum subliniază redactorul lui șef — reprezintă acum 52 la sută din veniturile ziarului.

Le Monde are mai mulți cititori străini și o proporție mai mare de cititori tineri decît orice alt cotidian ; el este cumpărat de mulți dintre protestanții francezi care citeau pe vremuri *Le Temps* ; procentajul cititorilor scade brusc în rîndul categoriei de peste 65 de ani, datorită, probabil, caracterelor mici cu care este imprimat. *Le Monde* menține tradiția franceză de a-și postdata cu o zi fiecare număr, pentru a se transforma în provincie într-un ziar de dimineață — ceea ce duce la un caracter oarecum atemporal prin evitarea oricărei referiri la ieri, azi sau mîine.

Este cert că ziarul nu vorbește în numele guvernului. Dar întrucît o mare parte a presei franceze nu se ocupă decît de zvonuri, speculații și scandaluri, *Le Monde* prezintă o atracție deosebită pentru cititorii cu vederi mai largi, chiar atunci cînd nu acceptă în mod necesar părerile lui.

Materialele despre artă și literatură, precum și rubrica consacrată apărării limbii franceze, constituie o parte a moștenirii ziarului ; ceea ce îl face unic este prezentarea extrem de minuțioasă a știrilor, rezultatul muncii unui personal redacțional format din numai 80 de ziariști și cîțiva corespondenți străini plasați în mod strategic, care au învățat cu toții să muncească la fel de intens ca redactorul lor șef.

Orice om care studiază problemele franceze ar fi în mod sigur pierdut fără *Le Monde*. Pentru majoritatea cititorilor cuprinși recent într-un sondaj, este un ziar „serios, obiectiv și sincer" — ceea ce nu prea reprezintă primele calități ce se cer unui ziar de seară. *Le Monde* nu face concesii ziaristicii „moderne" — nici măcar prin publicarea de fotografii.

Ținînd seama de toate aceste caracteristici, *Le Monde* este în mult mai mare măsură un ziar de opinie decît un ziar de informare ; dispunînd de un grup numeros de experți, de o adevărată galaxie de condeie strălucite, *Le Monde* pare totuși lipsit în prezent de o politică clară, exceptînd preocuparea sa stăruitoare pentru valorile intelectuale și spirituale.

Duff Cooper (ulterior lordul Norwich), asistînd de la Ambasada britanică la luptele interne din Franța, a făcut o epigramă memorabilă : „A la recherche du temps perdu, on trouve *Le Monde* où l'on s'ennuie".

În felul lui, ziarul i-a susținut și pe gaulliști și pe comuniști ; nu demult a sprijinit vechile partide politice împotriva generalului de Gaulle. Totuși, de regulă, *Le Monde* sprijină politica externă a generalului cu un naționalism moderat, propriu.

(Din *The Times*)

Profil

MASSEMBA-DEBAT

Cînd Alphonse Massemba-Debat prelua conducerea Republicii Congo (Brazzaville) — după răscoala din 13—15 august 1963 — activitatea sa în rîndurile mişcării democrate congoleze era bine cunoscută ; masele populare îl denumeau „mîndrea îndrăzneaţă a ţării"..., „alegerea lui Massemba-Debat în fruntea noii echipe guvernamentale de la Brazzaville — subliniau cu acel prilej observatorii politici — reflectă dorinţa poporului congolez de a porni, în sfîrşit, pe drumul întăririi independenţei şi al redresării economiei naţionale".

Născut în 1921 la N'Kolo — mică localitate în apropiere de Brazzaville, liderul congolez a manifestat din tinereţe aptitudini deosebite pentru studiu. Absolvind cu succes facultatea de litere, Massemba-Debat s-a dedicat în acelaşi timp muncii de profesor şi activităţii de militant pentru libertatea şi progresul Africii. Tînăr încă (la 25 de ani), se afirmă printre conducătorii marcanţi ai mişcării pentru emancipareа teritoriilor africane aflate sub administraţia franceză. După o perioadă petrecută în Ciad, Alphonse Massemba-Debat se reîntoarce în ţară şi în 1959 este ales preşedinte al Adunării Naţionale Congoleze, funcţie pe care continuă să o deţină şi după proclamarea independenţei Republicii Congo (Brazzaville) în 1960. Numit ministru al planificării sub regimul Foulbert Youlu, după ce încearcă zadarnic să aducă unele îmbunătăţiri în domeniul economic, Debat demisionează în semn de protest împotriva politicii reacţionare, corupte, promovate de fostul preşedinte.

În vara anului 1963 se numără printre organizatorii acţiunilor de masă ce culminează cu alungarea abatelui Youlu de la cîrma statului. La 17 august este numit preşedinte provizoriu al republicii şi prim-ministru al noului guvern. Principala sarcină a cabinetului său este pregătirea alegerilor prezidenţiale şi a referendumului pentru noua constituţie a ţării. Sobrietatea noului conducător, în puternic contrast cu excentricităţile fostului preşedinte, contribuţia sa la organizarea reconstrucţiei naţionale îi atrag în alegerile din decembrie 1963 o majoritate zdrobitoare a voturilor.

Şase luni mai tîrziu, la Congresul de reconstituire a Partidului „Mişcarea Naţională a Revoluţiei" (M.N.R.) Massemba-Debat este ales secretar general. M.N.R. — devenit unicul partid de guvernămînt — îşi înscrie drept sarcină principală transformarea democratică şi progresistă a republicii.

Un prim bilanţ al activităţii regimului Massemba-Debat, efectuat cu prilejul recentei aniversări a doi ani de la evenimentele din august 1963, a înregistrat realizări atît în consolidarea poziţiei guvernului cît şi în orientarea spre progresul economic şi asigurarea independenţei ţării.

Preşedintele Alphonse Massemba-Debat promovează o politică externă de nealiniere la blocurile militare. „Dorim — a declarat preşedintele congolez cu prilejul vizitei în capitala Uniunii Sovietice, în urmă cu două săptămîni — să întreţinem relaţii de prietenie cu toate ţările lumii. Sprijinind lupta patrioţilor africani din teritoriile încă dependente, guvernul Republicii Congo se pronunţă pentru eliberarea totală a continentului african de colonialism, pentru pace şi colaborare paşnică în întreaga lume".

N. I.

Presa acum 50 de ani

Din Geneva se anunţă că între generalii Hindenburg şi Mackenzen a izbucnit un viu conflict în privinţa ofensivei de pe frontul rusesc. Sceptic asupra posibilităţilor de reuşită pe celelalte fronturi, generalul Hindenburg s-ar declara pentru continuarea înaintării în Rusia, pe cînd generalul Mackenzen ar dori să oprească ofensiva pe frontul oriental şi să încerce operaţiuni mai importante pe celelalte fronturi. În cercurile militare germane conflictul a produs o vie mişcare, fiecare general avînd partizanii săi devotaţi. Se aşteaptă cu atenţie soluţionarea conflictului de către kaiser, deşi, după unele ştiri, se pare şi acesta ar fi hotărît pentru iniţierea unor noi acţiuni pe fronturile apusene.

■

Ziarul italian Tribuna *publică o corespondenţă din Atena care comentează zvonurile tot mai insistente privitoare la declanşarea apropiată a unor „mari şi neaşteptate evenimente pe frontul Dardanelelor". Ziarul scrie : „Aliaţii au pus pe picior de război o armată de 500 000 de oameni, înzestrată cu o puternică artilerie şi cu un mare număr de proiectile în vederea declanşării unui atac hotărîtor asupra strîmtorilor. Energia şi graba de care dau dovadă aliaţii în împlinirea acestui plan se explică prin faptul că forţarea Dardanelelor ar avea o înrîurire imediată asupra întregului conflict european. Simţitoarea scădere a focului turcesc arată pe de o parte împuţinarea staturnică a tunurilor şi muniţiilor de care dispun turcii şi pe de altă parte grija de care e cuprins comandamentul turcesc în faţa iminentului atac al aliaţilor, grijă care îl face să-şi cruţe cît mai mult muniţiile, rezervîndu-le pentru ceasul suprem, care pare să se apropie tot mai mult".*

În urma tensiunii intervenite între Statele Unite şi Mexic, guvernul din Washington a ordonat mobilizarea trupelor din Texas şi a celor de la frontiera Statelor Unite cu Mexicul.

■

Publicînd nota oficială a Statelor Unite prin care se cere guvernului de la Viena rechemarea ambasadorului Austro-Ungariei de la Washington, ziarele din Roma relevă că acest fapt este nou în istoria diplomaţiei internaţionale. New York Times, *referindu-se la acelaşi incident, scrie că în cercurile diplomatice din capitala Statelor Unite se pune întrebarea dacă această notă nu va fi urmată de concedierea ambasadorului Austro-Ungariei, întrucît el este învinuit în amintita notă de încălcarea convenţiilor diplomatice prin faptul că a însărcinat un cetăţean american, ocrotit de un paşaport american, cu transportarea în secret a unei telegrame oficiale la Viena. Într-o situaţie similară se află şi ambasadorul Germaniei, care a încredinţat aceluiaşi individ cîteva mesaje pentru ministrul afacerilor externe al Germaniei.*

■

Le Petit Parisien *primeşte din Washington ştirea că ambasadorul german acreditat la Washington a declarat că ruperea relaţiilor diplomatice între Statele Unite şi Germania ar atrage declararea războiului de către Germania în mai puţin de trei zile, termen după care submarinele germane ar începe imediat scufundarea tuturor vaselor nord-americane. Aceste declaraţii au produs o puternică iritare în cercurile oficiale din Washington. Se relatează că ambasadorul german a făcut o vizită secretarului de stat Lansing, pentru a-i da explicaţiile cuvenite.*

Fişier

Federaţia Internaţională a asociaţiilor de bibliotecari

Primele aşezăminte care pot fi denumite biblioteci au fost înfiinţate cu peste 3500 ani în urmă în Summer, pentru a păstra cărţile de lut din acel timp, catalogate de scribi tot pe tăbliţe de lut, după conţinutul lor.

Papirusul, pergamentul şi hîrtia au îmbunătăţit treptat materialul pentru scris, dar numai apariţia tiparului lui Gutemberg a făcut din carte un bun al cercurilor largi de cititori.

De aceea, adevăratele biblioteci se dezvoltă începînd din sec. XVI—XVII, cînd încep să apară şi reguli corespunzătoare pentru păstrarea cărţilor.

La începutul sec. XIX se naşte termenul de biblioteconomie şi începe organizarea pe baze ştiinţifice a bibliotecilor, colecţionarea şi valorificarea cărţilor ; pe la jumătatea secolului trecut apar primele periodice de specialitate şi se înfiinţează asociaţii naţionale de bibliotecari.

Un început de organizare a asociaţiilor de bibliotecari pe plan internaţional a fost făcut în 1910 la Bruxelles, prin înfiinţarea Comisiei Internaţionale permanente a Congreselor de arhivişti şi bibliotecari.

■

Federaţia Internaţională a asociaţiilor de bibliotecari a fost înfiinţată în iunie 1929 la Roma, iar statutele sale au fost adoptate la Primul Congres Internaţional al bibliotecarilor din 1930, de la Stockholm şi au suferit unele modificări în 1952 şi 1964.

Scopul acestei Organizaţii, care îşi are sediul la München (R.F.G.), este facilitarea cooperării internaţionale în domeniul bibliotecilor. Activitatea sa este coordonată şi în parte finanţată de U.N.E.S.C.O.

Membrii F.I.A.B. sînt asociaţiile internaţionale şi naţionale de bibliotecari. În prezent există 88 de organizaţii în 52 de ţări.

Începînd din 1954 a fost creată o nouă categorie — de membri asociaţi — respectiv biblioteci, institute şi şcoli de biblioteconomie, al căror drept de vot se exprimă după principiul unul pentru fiecare ţară.

Asociaţia bibliotecarilor din R.S.R. înfiinţată în 1956 a aderat în acelaşi an la F.I.A.B., începînd să participe la lucrările sale de la cea de-a 23-a sesiune, de la Paris.

Organele F.I.A.B. sînt :

— **Consiliul General,** autoritatea supremă, format din membrii federaţiei, ai Biroului Executiv şi din reprezentanţii membrilor asociaţi.

Sesiunile Consiliului General se ţin anual.

— **Biroul Executiv,** care asigură conducerea curentă, este compus dintr-un preşedinte, 4 vicepreşedinţi şi un trezorier ;

Alegerea se face la 3 ani, de către Consiliul General, la recomandarea Comitetului Consultativ. Pe lîngă Biroul Executiv mai există secretarul permanent şi editorul publicaţiilor F.I.A.B.

— **Comitetul Consultativ** este compus din membrii Biroului Executiv, preşedinţii şi secretarii Secţiilor şi Comitetelor, precum şi din cîte un reprezentant al Secţiilor regionale ;

Se reuneşte de 2 ori pe an pentru analiza executării sarcinilor Consiliului General şi pentru recomandarea, la termenele cuvenite, a membrilor Biroului Executiv.

Lucrările organizaţiei sînt duse în cadrul secţiilor, subsecţiilor şi comitetelor specializate.

■

Între 14—18 septembrie 1964 a avut loc la Roma a 30-a Sesiune a F.I.A.B. cu participarea unui număr de 350 delegaţi din peste 30 de ţări, precum şi a cîte unui reprezentant din partea O.N.U., O.M.S. şi F.A.O.

Lucrările Consiliului General, la care au participat şi delegaţi din partea asociaţiei bibliotecarilor din R.S.R., au avut ca rezultat adoptarea (în unanimitate) a noilor statute ale federaţiei şi alegerea Biroului Executiv.

Secţiile şi comitetele au adoptat numeroase rezoluţii printre care efectuarea unei anchete internaţionale referitoare la foloasele bibliotecilor publice pentru tineret, crearea unei comisii pentru schimburile de bibliotecari, întărirea contactelor şi schimburilor internaţionale de cărţi şi publicaţii, solicitarea U.N.E.S.C.O. la elaborarea de noi norme internaţionale pentru statistica biblioteconomică.

A 32-a sesiune a F.I.A.B. a avut loc la începutul lunii august la Helsinki.

Radu NEGREA

BREVIAR

25 august

A părăsit Capitala, plecînd spre R.S.F. Iugoslavia, delegația guineză condusă de Fodeba Keita, ministrul apărării naționale și securității Republicii Guineea care a făcut o vizită în țara noastră.

La Ambasada Republicii Democrate Vietnam a avut loc o conferință de presă cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a proclamării independenței. A vorbit cu acest prilej Hoang Tu, ambasadorul R. D. Vietnam la București.

Cu prilejul vizitei în țara noastră a ministrului afacerilor culturale al Danemarcei, Hans Solvhoj, însărcinatul cu afaceri ad-interim al Danemarcei la București, Viggo Christensen, a oferit o recepție la care au participat Pompiliu Macovei, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, O. Livezeanu, vicepreședinte al I.R.R.C.S.

S-a închis la Pekin expoziția economică a Republicii Socialiste România. Timp de trei săptămîni, expoziția a fost vizitată cu un mare interes de peste 700 000 de persoane.

A avut loc deschiderea oficială a Tîrgului internațional de la Damasc, la care participă un număr de 25 de țări, între care și Republica Socialistă România. La actuala ediție a Tîrgului de la Damasc, România este prezentă cu o amplă expoziție, ponderea principală deținînd-o sectorul construcțiilor de mașini.

26 august

S-a dat publicității știrea privitoare la apropiata vizită oficială în Uniunea Sovietică a unei delegații de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, — ca răspuns la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

În sala Palatului Republicii Socialiste România au început lucrările celui de-al 20-lea Congres Internațional Jubiliar al Apimondiei. Gheorghe Apostol, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a rostit cuvîntarea inaugurală.

Prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Emil Bodnaraș, a primit pe Hans Solvhoj, ministrul afacerilor culturale al Danemarcei.

În cadrul Tîrgului internațional de la Izmir (Turcia) a fost sărbătorită ziua României.

27 august

Ministrul afacerilor culturale al Danemarcei, Hans Solvhoj, care a făcut o vizită în România la invitația Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, a părăsit Bucureștiul.

28 august

S-a dat publicității știrea privitoare la vizita oficială în Republica Populară Bulgaria pe care o va întreprinde în luna septembrie o delegație de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria.

Acad. N. Teodorescu, vicepreședinte al Asociației oamenilor de știință din Republica Socialistă România, care participă la simpozionul și congresul Asociației oamenilor de știință din Indonezia, a prezentat la Djakarta o expunere intitulată „Dezvoltarea și perspectivele învățămîntului superior în Republica Socialistă România".

29 august

La Viena a avut loc festivitatea de deschidere a celui de-al XII-lea Congres internațional de științe istorice. La lucrările Congresului sînt prezenți circa 2 000 de delegați din 39 de țări. Din țara noastră participă o delegație din care fac parte academicienii C. Daicoviciu, Andrei Oțetea, P. Constantinescu-Iași, Emil Condurachi și alții.

30 august

În cadrul schimburilor de vizite între municipalitățile orașelor, o delegație a Sfatului popular al Capitalei, condusă de Ion Cosma, președintele comitetului executiv, a plecat spre Copenhaga. În continuare, Ion Cosma va face o vizită în Anglia, ca invitat al municipalității orașului Edinburgh.

La Belgrad s-a deschis, sub auspiciile O.N.U., Congresul mondial al populației la care participă aproximativ 1 000 de delegați din 70 de țări, printre care și România.

31 august

Misiunile permanente la O.N.U. ale Albaniei, Algeriei, Burundi, Cambodgiei, Congo (Brazzaville), Cubei, Ghanei, Guineei, Mali și României au cerut înscrierea pe ordinea de zi a celei de-a XX-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., care se va deschide la 21 septembrie, a problemei restabilirii drepturilor legitime ale R. P. Chineze în Organizația Națiunilor Unite.

1 septembrie

S-a anunțat că la invitația tovarășului Chivu Stoica, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, adresată prințului Norodom Sianuk, șeful statului cambodgian va face o vizită oficială în Republica Socialistă România în luna decembrie 1965.

POȘTA REDACȚIEI

În legătură cu articolul „Un mare diplomat : Neagoe Basarab" de Dan Zamfirescu, aș dori unele precizări. Istoricul D. Russo (1869—1936) în „Studii istorice greco-române" ajunge la concluzia că „învățăturile" voievodului Țării Românești sînt pseudo-epigrafe și că ele au fost scrise de un călugăr, Ioan Hrisostom, admirator al lui Neagoe. În expunerea sa D. Russo contestă autenticitatea acestor învățături ca și părerile lui N. Iorga în legătură cu ele. Autorul articolului din revista LUMEA nu comentează controversa dintre N. Iorga și D. Russo, Credem că ar fi necesară o precizare în această privință.

C. Scripcă
Timișoara

■

Omisiunea noastră se justifică prin faptul că în studiul Învățăturile lui Neagoe Basarab. Problema autenticității, **apărut în volumul VIII, 1963, al publicației „Romanoslavica" am examinat de-a lungul a 60 de pagini această chestiune supunînd argumentele lui D. Russo și ale altor susținători ai tezei neautenticității unui examen critic amănunțit. Arătam, cu această ocazie, netemeinicia argumentării lui Russo. În același volum s-a publicat și studiul prof. I. C. Chițimia, redactat mai de mult, și care susține același punct de vedere al autenticității, precum și un studiu al prof. P. P. Panaitescu în care este definită poziția sa actuală în această problemă. Punctul de vedere al paternității lui Neagoe asupra** Învățăturilor, **adoptat în trecut de majoritatea zdrobitoare a cercetătorilor români și străini, fiind inclus și în tratatul** Istoria literaturii române **vol. 1 a primit recent și adeziunea unuia din cei mai cunoscuți medievişti ai noștri, specialist în epoca lui Neagoe, Ștefan Ștefănescu (vezi Studii nr. 5/1964).**

Dan Zamfirescu

■

N. Boncotă, Cernavoda. **Ne-am notat propunerile dv. și le vom da curs.**

■

N. Băeșiu, Baia de Fier, raionul Gilort. **Vă mulțumim pentru bunele aprecieri și vă asigurăm că rubricile care vă interesează cu deosebire — „Reportaj pe glob", „Din cronica diplomației românești", „Puncte de vedere", vor continua să apară cu regularitate.**

Retragerea Indoneziei din Fondul Monetar Internațional este o urmare a retragerii ei din Organizația Națiunilor Unite. Despre componența Fondului Monetar Internațional și despre atribuțiile sale am scris într-un număr precedent al revistei.

Biografia președintelui Indoneziei, Sukarno, a apărut în nr. 34.

În ceea ce privește reportajele din marile capitale ale lumii, noi preferăm să le axăm în primul rînd pe probleme de actualitate.

■

St. M. Tara, București. **Informațiile referitoare la bombardarea atomică a orașelor Hiroshima și Nagasaki cuprinse în articolul consacrat special acestei probleme, precum și în precizările suplimentare apărute la „Poșta redacției", sînt riguros exacte. Greșite sînt informațiile cuprinse în articolul trimis de dv. Dacă veți trece pe la redacție, veți putea consulta material documentar suplimentar în această problemă.**

Ne străduim să însoțim „reportajele pe glob" cu o ilustrație cît mai variată și mai inedită. Soluția propusă de dv. — ilustrarea oricărui reportaj despre Paris cu imaginea turnului Eiffel, din U.R.S.S. cu imaginea turnului Spaski, din Grecia cu imaginea Partenonului, din Marea Britanie cu „Tower Bridge sau uneori Westminster cu turnul Big Ben" etc. — ni se pare cel puțin nepotrivită. Sau credeți cumva cu adevărat că o asemenea limitare și schematizare a ilustrației i-ar putea satisface pe cititorii revistei noastre ?

Între topografie și identificarea personajelor nu este absolut nici o legătură.

■

Frank Kreitner, Bistrița. **Problema ridicată de dv. ne preocupă și pe noi, dar n-am găsit încă o soluție grafică adecvată. Elogiile dv. ne-au făcut o reală plăcere. Vă trimitem prin poștă numărul recent din revistă care vă lipsește din colecție. Din păcate, primele numere ale revistei sînt cu desăvîrșire epuizate.**

■

Gh. Vieru, Caracal. **Dorința dv. de a studia temeinic personalitatea lui Nicolae Titulescu este lăudabilă. Vă sfătuim să continuați cercetările întreprinse în această privință, luînd contact și cu specialiștii în acest domeniu. În ce privește colaborarea cu dv., așteptăm o contribuție mai închegată.**

■

Prof. Iosif E. Naghiu, Cluj. **Vom încerca să folosim parțial articolul trimis de dv.**

■

Ion Sîrbu, Pitești. **Difuzarea cu întîrziere a revistei în orașul dv. este într-adevăr regretabilă.**

Greva foamei este un act de protest civic nereglementat pe cale juridică. Vă mulțumim pentru bunele aprecieri.

■

Teodor Beldean, Cluj. **Articolul pe care îl propuneți la punctul 3 din scrisoarea dv. nu se integrează în tematica revistei noastre. Și alți cititori ne-au propus ca alături de rubrica „Presa acum 50 de ani" să apară o rubrică intitulată „Presa acum 25 de ani". Deocamdată însă nu intenționăm s-o introducem.**

■

Vasile Domnica, Fălticeni. **Sperăm că articolele cuprinse în numărul consacrat zilei de 23 August au corespuns așteptărilor dv. Vă satisfacem dorința de a publica date mai complete despre ziarul** Le Monde, **la rubrica „Ziare despre ziare".**

■

I. Roșca, Cîmpia Turzii. **Vom publica, așa cum doriți, un reportaj sau un documentar despre Liberia. Vă reamintim că „profilul" președintelui acestei țări a apărut în revista noastră, iar vicepreședinții statelor nu sînt evocați îndeobște la această rubrică.**

■

Valeriu Naum, comuna Poiana Vărbilău — raionul Teleajen. **Întrebările dv. își găsesc răspuns în nota intitulată „8 zile în cosmos" și în articolul „Discursuri și acțiuni", publicate în numărul de față al revistei.**

■

Teodor Nicolescu, Ploiești. **Regretăm că nu vă putem satisface dorința ca rubrica „Profii" să cuprindă în fiecare număr prezentarea mai multor personalități ale vieții internaționale. Ea va apare în continuare în forma ei actuală. Celelalte propuneri ale dv. — documentarul ilustrat despre Mozambic etc. au fost notate și vor fi satisfăcute.**

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Socialistă România

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

LUMEA — PUBLICITATE

O producție a studiourilor din S.U.A.

un cartof, doi cartofi

Scenariul : Raphaël Hayes
O. H. Hampton
Regia : Larry Peerce
Imaginea : Andrew Laszlo
Muzica : Gerald Fried

Cu : **Barbara Barrie, Bernis Hamilton, Richard Mulligan, Harry Bellaver, Narti Merika.**

BARBARA BARRIE a obținut Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină la Cannes 1964.

LUMEA — PUBLICITATE

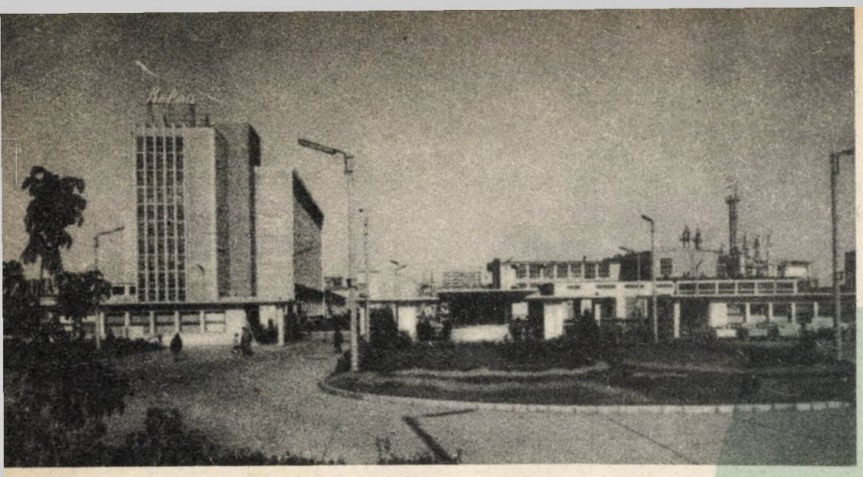

UZINA
DE
FIBRE
SINTETICE

SĂVINEȘTI

produce:

„RELON" fire și fibre poliamidice

și

„MELANA" fibră poliacrilonitrilică

„RELONUL" este o fibră sintetică de tip poliamidic obținută prin polimerizarea caprolactamei. Se produce și se livrează în următoarele sortimente :
Fire textile continui de tipul mătăsii
Fire supraelastice
Fire voluminoase
Fire tehnice pentru utilizări speciale
Fire de pescuit
Corzi pentru perii
Fibre textile de tipul lînii sau bumbacului
Granule pentru industria maselor plastice.

„MELANA" este o fibră sintetică de tip poliacrilonitrilic care se obține prin polimerizarea nitrilului acrilic, împreună cu alți comonomeri. Sortimentele produse sînt :
Fibre pentru țesături
Pale pentru tricotaje.

UZINA DE FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI

produce de asemenea :

Ciclohexanol
Ciclohexanonă
Sulfat de hidroxilamină
Caprolactamă
Nitril acrilic
Acrilat de metil
Fosgen
Carbonat de etilenă
Sulfat de amoniu.

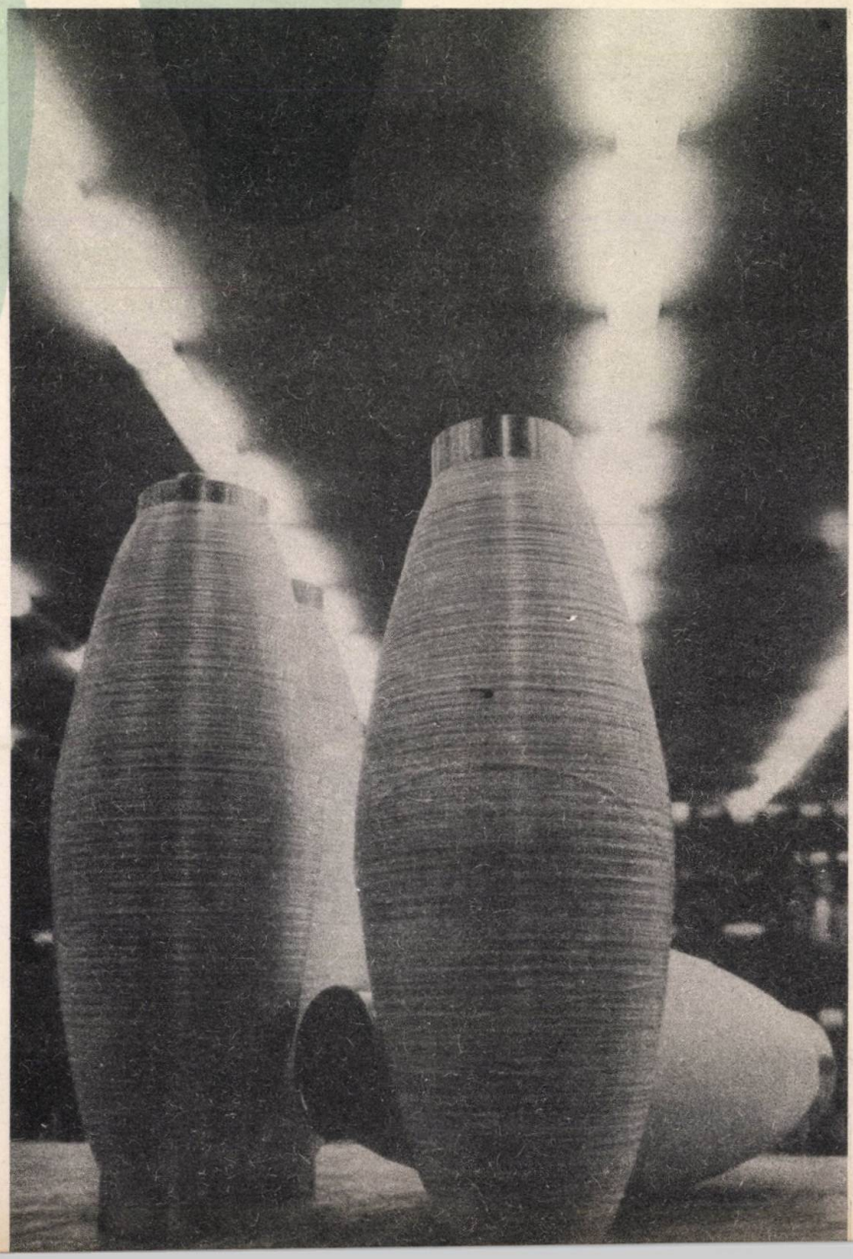

2 lei

VIZITA ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Note de drum din R. P. Bulgaria

- Din cronica diplomației românești
- Convorbiri interviuri

37
joi, 9 septembrie 1965

lumea

Corespondențe din:

GENEVA
NEW YORK
BELGRAD
LONDRA
ATENA

Mii de moscoviți au salutat cu căldură pe solii poporului român.

VIZITA ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ A DELEGAŢIEI DE PARTID ŞI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Convorbiri între delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România și conducători de partid și de stat sovietici.

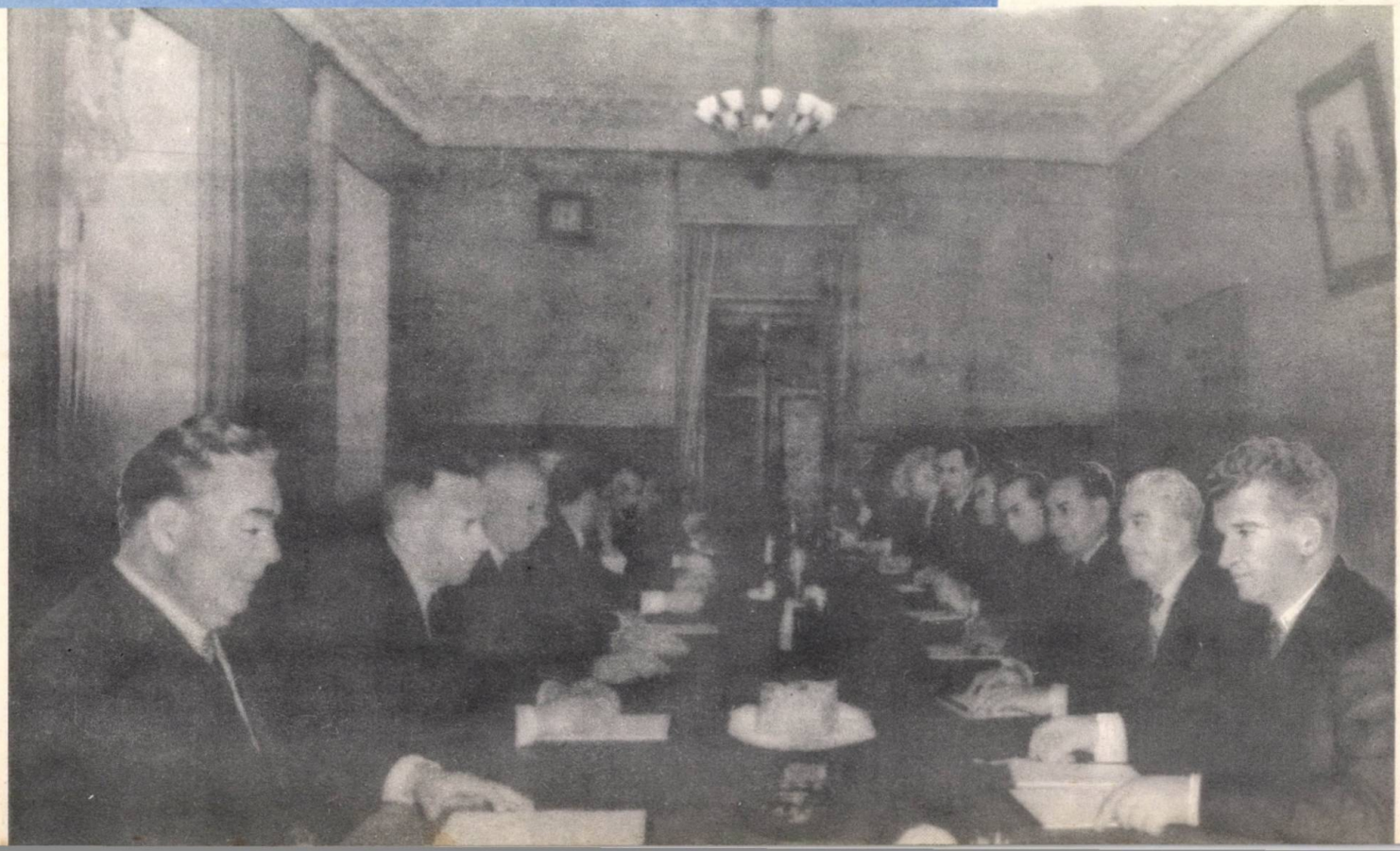

Anul III
Nr. 37 (98)

Joi
9 septembrie
1965

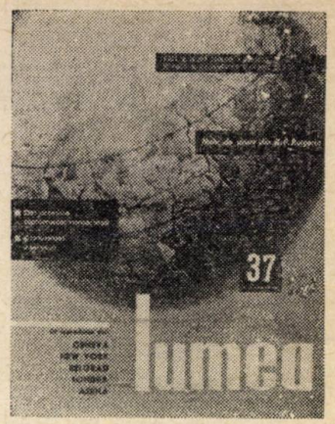

sumar

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

p. 2 VIZITA ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA. **George Serafin**
3 NEW YORK — Finalul sesiunii a XIX-a a O.N.U. **V. Barbu**
4 SRINAGAR — Conflictul indo-pakistanez. **Corneliu Vlad**
5 BELGRAD — Vizita președintelui Nasser.
6 ATENA — După întrevederea Papandreu-Canellopoulos. **C. Alexandroaie**
GENEVA — Sesiunea Consiliului pentru comerț și dezvoltare. **Ștefan Cornu**
7 LONDRA — Congresul Sindicatelor Britanice. **John Gritten**
9 BRUXELLES — „Umbrela lui Fowler". **Eugen Phoebus**
11 SANTO DOMINGO — Instalarea guvernului provizoriu.

ARTICOLE, REPORTAJE

p. 12 Scadențe autumnale în Europa occidentală. **Felicia Antip**
14 Prin R. P. Bulgaria : O cetate a azotului. **Const. Sîrbu**
15 R. P. D. Coreeană : Pe drumul dezvoltării multilaterale. **N. Pătrașcu**
23 Se caută unchi, veri și nepoți... **Darie Novăceanu**
24 Scrisoare din Londra : Controverse în viața teatrală. **John Gritten**

REPORTAJ PE GLOB

p. 18 São Paulo. **Francisc Ferna**

CONVORBIRE CU :

p. 16 **Dr. D. C. Martin,** secretar executiv al Societății Regale de Științe din Marea Britanie.

DOCUMENTAR

p. 20 Kuweit. **Rodica Georgescu**

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

p. 22 Pierre Paraf : Rasismul în lume. **Radu Varia**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

p. 25—30 Le Soir, New York Times, Le Monde, New York Herald Tribune, Novoe Vremea, The Times, Volksstimme, Le Figaro, Pravda, The Christian Science Monitor

PROFIL

p. 31 Asgeir Asgeirsson

FIȘIER

p. 31 Comitetul O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

Delegația de partid și guvernamentală

a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, face o vizită oficială în Uniunea Sovietică, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. Fiecare etapă a vizitei prilejuiește noi manifestări ale legăturilor frățești dintre cele două țări (pag. 2).

Conferința de presă

a președintelui de Gaulle, alegerile generale din R.F.G., conferințele partidelor laburist și conservator, congresele principalelor partide din Italia vor fixa în viitorul apropiat jaloanele evoluției politice a acestor țări vest-europene (pag. 12). De asemenea în actualitate : conflictul armat dintre India și Pakistan (pag. 4), evenimentele din Grecia (pag. 6), Republica Dominicană (pag. 11), încheierea celei de a XIX-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. (pag. 3).

La 9 septembrie

poporul bulgar sărbătorește cea de a 21-a aniversare a victoriei revoluției socialiste. La pag. 14 – note de călătorie din țara vecină și prietenă. La a 17-a aniversare a proclamării Republicii Populare Democrate Coreene : succesele înregistrate în dezvoltarea multilaterală a țării (pag. 15).

Kuweit,

micul șeicat arab din Golful Persic este angajat azi în rezolvarea unor complexe probleme economice, politice și sociale care ilustrează tendința spre emancipare și progres ce se manifestă tot mai evident în întregul Orient Mijlociu (pag. 20).

Genocidul

comis de naziști în numele rasismului a avut proporții monstruoase. Sfîrșitul războiului n-a pus definitiv capăt nici ideologiei și nici practicilor rasiste. Cartea lui Pierre Paraf reprezintă un avertisment serios documentat împotriva primejdiei pe care ele o comportă (pag. 22).

VIZITA ÎN UNIUNEA SOVIETICĂ A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Moscova... Volgograd... Leningrad... Moscova.

Iată principalele etape ale vizitei oficiale pe care delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., o face în Uniunea Sovietică la invitația C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S.

Semnificația vizitei a fost subliniată încă în cuvintele de salut rostite la sosirea pe aeroportul capitalei sovietice.

„Vizita în U.R.S.S., întîlnirile pe care le vom avea cu oamenii sovietici care desfășoară o vastă și bogată activitate creatoare în toate domeniile construcției comunismului — a spus cu acest prilej tovarășul Nicolae Ceaușescu — ne vor permite să cunoaștem mai bine experiența dumneavoastră și, totodată, să împărtășim din munca și preocupările poporului român.

În cadrul vizitei noastre în U.R.S.S., un loc important vor avea întîlnirile și discuțiile cu conducătorii partidului și guvernului sovietic. Noi considerăm că asemenea întîlniri și discuții între conducerile de partid și de stat sînt deosebit de utile, ele contribuie la cunoașterea și înțelegerea reciprocă, la dezvoltarea colaborării dintre partidele și popoarele noastre, la întărirea unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale".

Salutînd delegația de partid și guvernamentală română, L. I. Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., a spus : „Oamenii sovietici văd în această vizită un eveniment important în dezvoltarea relațiilor dintre partidele și popoarele noastre. Sîntem convinși că ea va duce la adîncirea și întărirea în continuare a prieteniei frățești sovieto-române, bazată pe principiile măreț ale marxism-leninismului și ale internaționalismului socialist (...). Așteptăm cu plăcere apropiatele întîlniri și convorbiri cu dv., stimați noștri oaspeți, și dorim din suflet ca șederea dv. în țara sovietică să fie plăcută și rodnică".

■

Moscova. Trepidant în decoru-i autumnal de surprinzătoare prospețime, imens ca întindere, orașul își rectifică zilnic cifra medie a înălțimii. Se tinde spre cer, spre soare : blocuri după blocuri, în geometrii variate, în cartiere, străzi sau numai „plombe" își înalță siluetele de la un capăt la altul al orașului. Și împreună cu ele școli, institute de cultură, monumente.

Capitala sovietică a găzduit pe solii poporului român în primele trei zile ale vizitei. La 4 septembrie au avut loc la Kremlin convorbiri între delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România și conducători de partid și de stat sovietici.

Din partea română la convorbiri au participat tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Gheorghe Apostol și Alexandru Bîrlădeanu, membri ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri, Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Manea Mănescu, secretar al C.C. al P.C.R., Corneliu Mănescu, membru al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, Nicolae Guină, membru al C.C. al P.C.R., ambasadorul Republicii Socialiste România în U.R.S.S., precum și Andrei Păcuraru, membru al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R.

Din partea sovietică au participat tovarășii L. I. Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., A. N. Kosîghin, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N. V. Podgornîi, membru al Prezidiului și secretar al C.C. al P.C.U.S., A. N. Șelepin, membru al Prezidiului și secretar al C.C. al P.C.U.S., I. V. Andropov, secretar al C.C. al P.C.U.S., V. N. Novikov, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., P. F. Lomako, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., A. A. Gromîko, membru al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., I. K. Jegalin, membru al C.C. al P.C.U.S., ambasadorul U.R.S.S. în Republica Socialistă România.

În timpul convorbirilor, care s-au desfășurat într-o atmosferă cordială, de prietenie frățească și înțelegere reciprocă, a avut loc un schimb de păreri cu privire la problemele dezvoltării pe mai departe a relațiilor româno-sovietice, cu privire la problemele actuale ale situației internaționale contemporane și ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale.

■

Volgograd și Leningrad, două mari orașe sovietice, două din cele mai glorioase centre ale culturii, industriei, tradiției revoluționare și luptei pline de abnegație împotriva cotropitorilor fasciști. Peste 1 500 de kilometri le separă în spațiu. Le diferențiază total fizionomia urbanistică : patina secolelor în monumentala metropolă nordică, strălucirea modernă în avîntatul oraș de pe Volga. Dar le unește pînă la identificare idealul construcției comunismului pe care locuitorii lor îl transformă în realități cotidiene.

Pentru delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România a apărut evident în aceste zile și un alt element comun : prietenia pentru poporul român. Ea s-a vădit în primirea făcută, în întîlnirile avute cu oamenii muncii sovietici în cîteva din marile întreprinderi vizitate în aceste orașe.

Iată, de pildă, uzina de tractoare din Volgograd. Este una din cele mai vestite întreprinderi din țară. Nu de mult, pe porțile ei a ieșit al 700 000-lea tractor. În imensa sală de montaje a uzinei a avut loc un miting al prieteniei româno-sovietice. Au luat cuvîntul directorul uzinei V. A. Semionov, comsomolista E. Korsukova, inginerul V. Karghin, precum și A. I. Șitov, prim-secretar al Comitetului orășenesc Volgograd al P.C.U.S.

În fața microfonului a luat apoi loc tovarășul Gheorghe Apostol, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care a mulțumit în numele delegației pentru primirea cordială făcută în orașul Volgograd și pretutindeni pe unde a trecut, pentru calda ospitalitate cu care a fost întîmpinată la tot pasul. Noi considerăm toate acestea — a spus tovarășul Gheorghe Apostol — drept o expresie a prețuirii pe care oamenii sovietici o acordă țării noastre, poporului român, muncii și succeselor sale ; ele sînt o manifestare a legăturilor frățești și colaborării dintre popoarele, țările și partidele noastre.

Referindu-se în continuare la importanța deosebită pe care o are întărirea

La Uzina de tractoare din Volgograd

continuă a unității țărilor socialiste, a mișcării comuniste și muncitorești internaționale, pe baza principiilor marxism-leninismului, ale internaționalismului proletar, vorbitorul a spus că Partidul Comunist Român consideră că există condițiile realizării acestui obiectiv, pentru că ceea ce unește țările socialiste, partidele comuniste, este infinit mai puternic decît deosebirile de vederi și divergențele care pot să apară.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, vorbind în continuare, a mulțumit constructorilor de tractoare pentru primirea frățească și prietenească, subliniind că aceasta constituie o manifestare a prieteniei româno-sovietice. Felicitîndu-i pentru succesele dobîndite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a urat muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor uzinei noi succese în muncă, fericire și victorie în construcția comunismului.

Marți dimineața, delegația a vizitat hidrocentrala de pe Volga — „Congresul al XXII-lea al P.C.U.S." — una dintre cele mai importante uzine hidroenergetice ale Uniunii Sovietice.

În cursul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut, la cererea corespondenților presei și radioului sovietic, o scurtă declarație în care, referindu-se la vizita în orașul-erou Volgograd, la întîlnirea cu locuitorii orașului, cu muncitorii de la marea uzină de tractoare, a arătat că sentimentele de prietenie cu care a fost întîmpinată delegația română de către oamenii muncii din orașul-erou reflectă relațiile de prietenie dintre poporul român și popoarele Uniunii Sovietice.

Referindu-se la relațiile româno-sovietice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a declarat că acestea sînt vechi relații de prietenie, iar învățătura marxist-leninistă, principiile egalității în drepturi, respectării suveranității și independenței naționale, neamestecul în treburile interne constituie baza puternică pentru întărirea pe mai departe a acestor relații.

Delegația română a făcut în continuare o scurtă vizită la Voljski, oraș industrial construit în ultimul deceniu în stepa Volgăi, în imediata apropiere a hidrocentralei. Pe străzile orașului mii de locuitori au salutat cordial pe oaspeții români, fluturînd steguleți și flori.

Volgogradul — deși tînăr — este plin de monumente legate în mare măsură de evocarea marilor lupte care au avut loc aici în cursul celui de-al doilea război mondial. Este firesc să fie așa. Bătălia de la Stalingrad a însemnat distrugerea totală a orașului dar și o glorioasă victorie care a avut un rol precumpănitor în înfrîngerea definitivă a cotropitorilor fasciști. Pentru eroismul locuitorilor săi, al ostașilor care și-au dat aici viața, orașul a intrat în legendă. Războiul a transformat multe orașe în ruine. Din Volgograd nu a rămas decît cenușă și moloz. Crîncenei încleștări care a avut loc aici nu i-au „supraviețuit" decît două ruine : casa lui Pavlov și moara de pe Volga. Au fost păstrate. Sînt singurele clădiri care amintesc vechiul oraș, singurii martori de piatră ai marii epopei.

Volgogradul a renăscut astăzi din ruinele celui de-al doilea război mondial. Sprijiniți de întregul popor sovietic, locuitorii Volgogradului au muncit cu dîrzenie și abnegație pentru a reface orașul și a-i da frumusețea și strălucirea demne de tradițiile sale eroice. După război marele oraș de pe Volga a cunoscut un avînt impresionant. În orașul modern, care se întinde de-a lungul fluviului pe o distanță de 72 km, funcționează azi peste 150 de întreprinderi. În acest oraș se construiesc anual circa 9 000 de apartamente. Sînt numai cîteva cifre care vorbesc despre viața acestui mare oraș. În zilele noastre, legendele își găsesc întruchipări simbolice. Legenda Stalingradului a fost imaginată de sculptorul Vucetici în piatră și marmură. El a arătat oaspeților români monumentul de pe Colina lui Mamai închinat istoricei bătălii. Grupuri statuare și basoreliefuri, dispuse de-a lungul unor scări ce urcă vestita colină, înfățișează cele mai semnificative momente ale înfruntării armatelor fasciste. Materialul în care s-a lucrat e ars, afumat. Orașul, soldatul sau femeia se contopesc într-un singur gînd, într-o singură voință : dușmanul trebuie învins, chiar dacă aceasta înseamnă pentru ei moartea.

Impresia produsă este profundă. Este un monument, după cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, care va face să dăinuie peste ani și ani în mintea și sufletele oamenilor eroica luptă a poporului sovietic.

În cea de-a cincea zi a vizitei în Uniunea Sovietică, delegația de partid și guvernamentală a sosit pe bordul unui avion la Leningrad.

Cuvîntul de salut adresat oaspeților români a fost rostit de tovarășul V. S. Tolstikov, membru al Biroului C.C. al P.C.U.S. pentru R.S.F.S. Rusă, prim-secretar al Comitetului regional Leningrad al P.C.U.S.

Răspunzînd, tovarășul Alexandru Bîrlădeanu a arătat că delegația română vizitează cu mare plăcere orașul care poartă numele lui Lenin, leagăn al Revoluției din Octombrie, important centru economic și cultural al Uniunii Sovietice.

Pe traseul străbătut de coloana de mașini, mii și mii de locuitori ai orașului de pe Neva au făcut solilor poporului român o primire călduroasă.

Vizita în U.R.S.S. a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România continuă. După vizitarea Leningradului delegația se reîntoarce la Moscova.

Fiecare etapă a vizitei prilejuiește noi manifestări ale legăturilor frățești dintre cele două popoare.

George SERAFIN

Leningrad, 8 septembrie

NEW YORK

Finalul sesiunii a XIX-a a O.N.U.

La 1 septembrie 1965 s-au încheiat lucrările sesiunii a XIX-a a Adunării Generale a O.N.U., cea mai lungă și în același timp cea mai modestă în realizări dintre toate sesiunile. Amînată, iar apoi întreruptă în cîteva rînduri, sesiunea a XIX-a a reflectat situația grea în care fusese împinsă organizația mondială în toamna anului trecut.

După cum se știe, ca urmare a intenției Statelor Unite de a obține privarea de dreptul de vot a unor state care, după interpretarea americană a Cartei, nu și-ar fi „respectat" toate obligațiunile financiare față de organizație, activitatea normală a Adunării Generale a fost practic blocată. Sesiunea a XIX-a nu a avut nici măcar posibilitatea să-și adopte ordinea de zi, principalele organisme ale Adunării nu au putut fi alese iar hotărîrile care se impuneau ca strict necesare pentru a asigura funcționarea în continuare a O.N.U. au fost adoptate cu ajutorul unei inovații procedurale denumite „sistemul consensului general". Prin această inovație s-a reușit să se depășească unele momente critice care apăruseră în timpul sesiunii. Ar fi însă greșit să se treacă cu vederea efectele negative ale noii „metode", care a dus la suspendarea unora din prevederile Cartei și ale regulamentului de procedură.

Acesta a fost motivul pentru care, acceptînd o asemenea soluție ca un mijloc de rezolvare temporară a dificultăților, statele membre și-au îndreptat atenția în direcția unor măsuri care să ducă la normalizarea lucrărilor Adunării Generale, cu respectarea Cartei și a procedurii obișnuite. A fost creat un „comitet special pentru operațiunile de menținere a păcii", compus din 33 de state (între care și România) cu misiunea de a analiza întreaga problemă a operațiunilor de menținere a păcii, inclusiv căile de rezolvare a dificultăților financiare ale organizației, și în același timp de a asigura normalizarea lucrărilor Adunării cît mai curînd posibil.

Sesiunea și-a întrerupt lucrările de la 18 februarie 1965 pentru a permite comitetului special să-și ducă la îndeplinire mandatul.

Cîteva luni de activitate a comitetului au dovedit că singurul obstacol real în calea normalizării lucrărilor Adunării îl constituia insistența Statelor Unite de a impune unor state membre condiții contrare principiilor Cartei, echivalente cu renunțarea de către acestea la drepturile lor suverane în cadrul organizației. Natural, o asemenea poziție nu s-a bucurat de nici un sprijin din partea statelor care au fost și sînt preocupate de găsirea unor căi și mijloace de sporire a prestigiului organizației. Pînă și la Washington s-au făcut auzite glasuri care atrăgeau atenția asupra urmărilor nefaste pe care ar putea să le aibă această politică.

Treptat, din „poziția de principiu care nu se negociază" enunțată în toamna anului trecut de reprezentanții americani la O.N.U. n-a mai rămas aproape nimic. La 16 august, noul reprezentant american la O.N.U., Arthur Goldberg, era nevoit să anunțe : „Din consultațiile particulare, din declarațiile principalilor funcționari ai organizației, din declarațiile făcute în cadrul și înafara acestui comitet, din toate informațiile date de delegații, într-adevăr din întreaga istorie a acestei probleme, concluzia inevitabilă este aceea că Adunarea nu este dispusă în situația prezentă să aplice sancțiunea lipsirii de vot prevăzută de art. 19". Și mai departe : „Statele Unite, fără a-și prejudicia poziția privind aplicabilitatea articolului 19, recunosc că Adunarea Generală nu este pregătită să aplice articolul 19 în actuala situație și că există un consens între membrii O.N.U. că Adunarea Generală trebuie să lucreze normal... Statele Unite sînt de acord, în lumina actualei încordări internaționale, ca Adunarea Generală să-și continue activitatea". Declarația delegatului american nu are numai valoarea recunoașterii unuia din marile eșecuri ale diplomației americane, ci este semnificativă mai ales prin faptul că Statele Unite ale Americii au fost nevoite să înțeleagă că nu mai dețin controlul asupra Adunării Generale.

Mulți dintre observatorii diplomatici de la O.N.U. s-au întrebat cu această ocazie care a fost rostul îndîrjirii de care au dat dovadă S.U.A. în toată această perioadă, dacă în cele din urmă tot au fost nevoite să cedeze.

→

S-a reamintit în legătură cu aceasta concluzia la care s-a ajuns cu mult timp în urmă şi anume că în realitate nu a fost vorba de „respectarea unui principiu juridic" ci de dorinţa Statelor Unite de a împiedica cu orice preţ desfăşurarea lucrărilor sesiunii.

Este încă greu de ghicit în ce măsură S.U.A. sînt dispuse în prezent să permită Adunării Generale să-şi reia activitatea normală. Este cert însă că Statele Unite nu au putut rezista curentului tot mai puternic de la O.N.U. în favoarea respectării şi aplicării cu stricteţe a principiilor înscrise în Cartă.

Cînd Adunarea Generală s-a reîntrunit la 1 septembrie se crease posibilitatea adoptării unor hotărîri care să înlesnească revenirea la normal. Pe baza recomandărilor Comitetului special s-a hotărît, tot prin „consens general", ca „Adunarea Generală să-şi desfăşoare activitatea normală, în conformitate cu regulile de procedură iar problema aplicabilităţii articolului 19 să nu fie ridicată în ceea ce priveşte operaţiunile militare ale O.N.U. din Congo şi Orientul Mijlociu. Dificultăţile financiare ale organizaţiei vor fi rezolvate prin contribuţii voluntare ale statelor membre, ţările cele mai dezvoltate urmînd a face contribuţii substanţiale".

În urma acestei hotărîri se conturează acum posibilitatea ca sesiunea a XX-a a Adunării Generale, care va începe la 21 septembrie, să restabilească echilibrul activităţii organizaţiei, dezbătînd şi adoptînd hotărîri în problemele importante care vor figura pe ordinea de zi. Este de bun augur de asemenea faptul că în aceeaşi zi, la 1 septembrie a.c., au intrat în vigoare amendamentele la Carta O.N.U. privind sporirea numărului de membri ai Consiliului de Securitate şi ai Consiliului Economic şi Social. Îmbunătăţirea reprezentării ţărilor în curs de dezvoltare în organismele sus-menţionate va marca un nou jalon pe calea schimbării raportului de forţe în Organizaţie în favoarea statelor care se pronunţă pentru pace, progres economic şi social.

Ceea ce se poate spune deocamdată este că O.N.U. va fi mai eficientă, mai puternică, numai dacă va fi o organizaţie cu adevărat universală, un centru care să armonizeze interesele tuturor popoarelor lumii în slujba păcii şi colaborării. Una din concluziile sesiunii a XIX-a este, se pare, tocmai aceea că O.N.U. nu poate funcţiona dacă se urmăreşte folosirea ei în interesele unui stat sau grup de state.

Ceea ce este esenţial în această epocă istorică pentru o organizaţie mondială de felul O.N.U. este ca ea să-şi asigure propria universalitate şi participarea tuturor membrilor la discutarea şi rezolvarea problemelor internaţionale pe baza respectării egalităţii suverane, a intereselor reciproce şi neamestecului în treburile interne.

V. BARBU

SRINAGAR

Conflictul indo-pakistanez

Convocarea Consiliului de Securitate sîmbătă 4 şi luni 6 septembrie a fost impusă de rapida deteriorare a relaţiilor indo-pakistaneze, manifestată printr-o angajare militară sporită a ambelor părţi în conflict.

Incidentele de frontieră din Caşmir de-a lungul liniei de încetare a focului (stabilită în urma acordului încheiat la 31 decembrie 1948 sub auspiciile O.N.U.) au crescut în ultima vreme, în amploare. La New Delhi s-au anunţat numai pentru primul semestru al acestui an 1 650 de incidente. Totuşi, după aplanarea conflictului izbucnit cu cîteva luni în urmă în regiunea Kutch, încordarea între New Delhi şi Caraci cunoscuse o fază de relaxare relativă. Situaţia s-a încordat însă din nou, cu deosebire în cursul lunii august, implicînd de data aceasta în mod direct principalul punct vulnerabil al relaţiilor dintre cele două state ale peninsulei indiene — Caşmirul.

La 5 august, oficialităţile indiene semnalau „o importantă infiltrare a elementelor armatei pakistaneze" operată simultan în cîteva puncte ale liniei de demarcaţie din Caşmir. În legătură cu acelaşi eveniment, în capitala pakistaneză se făcea cunoscut că pe teritoriul Caşmirului au loc lupte grele între forţele indiene şi „insurgenţii caşmiriţi". În zilele următoare, corespondenţii agenţiilor de presă înregistrau cîteva încălcări ale liniei de încetare a focului de către trupele indiene, pentru ca la 1 septembrie forţe regulate pakistaneze (sprijinite de tancuri şi de tirul artileriei — potrivit surselor indiene) să se angajeze într-o operaţiune „de oarecare anvergură" *(Le Monde)*, depăşind linia de demarcaţie în sectorul Jammu. Coloanele pakistaneze au continuat infiltrarea în interiorul zonei Caşmirului aflate sub control indian, întîmpinînd o rezistenţă îndîrjită din partea trupelor guvernului de la Delhi. Confruntarea militară s-a extins ca urmare a intrării în acţiune şi a aviaţiei celor două părţi.

Ciocnirile, care au început în jurul liniei de încetare a focului din Caşmir, au afectat în zilele următoare frontiera celor două state. La New Delhi s-a anunţat în mod oficial că un avion pakistanez a zburat duminică 5 septembrie deasupra localităţii indiene Amritsar lansînd două rachete, afirmaţie pe care un purtător de cuvînt de la Caraci a dezmînţit-o categoric în ziua următoare.

Invocînd bombardarea localităţii Amritsar, ministrul indian al apărării a anunţat în faţa parlamentului că trupele indiene din Pundjab au trecut frontiera în Pakistanul de vest, în sectorul oraşului Lahore. „Această ofensivă — comenta la 7 sepetembrie *France Presse* — declanşată ieri în afara teritoriului contestat al Caşmirului, a dat conflictului aspectul unui adevărat război".

În ambele ţări a fost proclamată mobilizarea generală. Luni, preşedintele Pakistanului, Ayub Khan, a declarat într-o cuvîntare radiodifuzată: „Sîntem în război" şi a decretat starea excepţională. Potrivit Agenţiei *France Presse* premierul Shastri a declarat la rîndul său în faţa unor oficialităţi indiene: „Practic, sîntem în război deschis cu Pakistanul".

Deşi comunicatele militare ale celor două părţi oferă uneori imagini diferite ale operaţiunilor, ele confirmă agravarea continuă a situaţiei.

Principalele ciocniri semnalate se desfăşoară în prezent pe teritoriul Caşmirului indian şi în regiunea oraşului Lahore din Pakistanul occidental. Aviaţia ambelor părţi participă din plin la lupte. Radio Caraci a declarat că avioane indiene au bombardat în dimineaţa zilei de 7 septembrie capitala ţării, Rawalpindi, afirmaţie dezmînţită în aceeaşi zi de partea indiană.

Agravarea conflictului indo-pakistanez a fost urmărită cu atenţie şi îngrijorare în întreaga lume.

La 1 septembrie, secretarul general al O.N.U., U Thant, a adresat primului ministru indian şi preşedintelui pakistanez mesaje similare cerîndu-le să înceteze ostilităţile şi să respecte acordul de încetare a focului din 31 decembrie 1948.

Consiliul de Securitate, întrunit de urgenţă sîmbătă pentru a examina situaţia, a audiat mai întîi raportul secretarului general al O.N.U. „Calmul care ar rezulta din respectarea mutuală a încetării focului de către India şi Pakistan ar crea climatul cel mai favorabil pentru căutarea unei soluţionări a litigiilor politice", a declarat U Thant. Consiliul de Securitate a adoptat în unanimitate o rezoluţie prezentată de şase membri nepermanenţi (Malayezia, Coasta de Fildeş, Bolivia, Iordania, Uruguay şi Olanda) care cere guvernelor celor două ţări adoptarea de măsuri în vederea încetării focului. După votare, diferiţi vorbitori şi-au exprimat îngrijorarea în legătură cu evoluţia primejdioasă a actualelor relaţii dintre India şi Pakistan.

Reprezentantul U.R.S.S., Morozov, a remarcat că de pe urma conflictului din Caşmir, „moştenire a colonialismului", nu au de profitat nici India, nici Pakistanul. El a preconizat reglementarea litigiului direct de către cele două ţări. Roger Seydoux (Franţa) a subliniat că hotărîrile adoptate „nu sînt decît măsuri de urgenţă", căci problema cauzelor profunde ale actualei crize rămîne în continuare nerezolvată.

La 6 septembrie, cînd Consiliul de Securitate s-a întrunit din nou, guvernele celor două ţări nu răspunseseră încă la rezoluţia adoptată cu două zile înainte. După cuvîntul delegaţilor pakistanez şi indian, invitaţi la lucrările Consiliului, reprezentantul Malayeziei a prezentat, în numele aceloraşi şase state membre nepermanente ale Consiliului, proiectul unei rezoluţii care cere părţilor încetarea imediată a ostilităţilor şi invită pe secretarul general al O.N.U. să ia toate măsurile în vederea îndeplinirii prevederilor conţinute în rezoluţiile din 4 şi 6 septembrie. În urma adoptării în unanimitate a acestei rezoluţii, secretarul general al O.N.U., U Thant, a declarat că acceptă să se deplaseze la New Delhi şi Rawalpindi pentru a avea contacte cu guvernele celor două ţări.

Iniţiative diplomatice în vederea aplanării conflictului au avut loc şi înafara Naţiunilor Unite.

Corneliu VLAD

Aspecte de la lucrările Congresului mondial al populației de la Belgrad

BELGRAD

Vizita președintelui Nasser

Încheindu-și vizita în Uniunea Sovietică, Gamal Abdel Nasser, președintele R.A.U., a sosit săptămîna trecută la Belgrad într-o vizită oficială de 4 zile la invitația președintelui R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito.

Prezența oficială în R.S.F.I. a șefului de stat arab a constituit un nou prilej de trecere în revistă a relațiilor existente între cele două țări. „Putem constata cu satisfacție, sublinia președintele Tito în toastul rostit în cinstea înaltului oaspete, că legăturile bilaterale și colaborarea dintre Republica Arabă Unită și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia se desfășoară în cele mai bune condiții în toate sectoarele de activitate, potrivit principiilor respectului și avantajului reciproc și în spiritul prieteniei tradiționale... Sîntem ferm hotărîți să extindem în continuare aceste relații în interesul popoarelor noastre și al colaborării internaționale". Cu același prilej, președintele Nasser remarca la rîndul său că „prietenia deosebită care leagă Iugoslavia de Republica Arabă Unită nu este numai expresia prieteniei personale care ne leagă ci are cauze mai profunde..."

Convorbirile începute chiar în prima zi a sosirii președintelui Nasser la Belgrad au abordat probleme majore ale vieții internaționale și în special evenimentele intervenite în ultimul timp în Asia de sud-est și în Orientul Mijlociu, Conferința de la Geneva și rolul țărilor neangajate în rezolvarea importantei probleme a dezarmării, pregătirile pentru apropiata sesiune a Adunării Generale a O.N.U. și altele.

În comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei oficiale cele două părți consideră că evoluția tot mai primejdioasă a evenimentelor din Vietnam amenință serios pacea mondială. Comunicatul subliniază necesitatea încetării imediate a bombardării R. D. Vietnam și necesitatea rezolvării problemei vietnameze pe baza acordurilor de la Geneva din 1954.

Gamal Abdel Nasser și Iosip Broz Tito au reafirmat că imperialismul și colonialismul rămîn principalul izvor al încordării internaționale și al conflictelor din lumea contemporană. Cei doi oameni de stat și-au exprimat convingerea că actuala evoluție nefavorabilă a relațiilor internaționale este provocată de tendința de încălcare a principiilor fundamentale care cunosc o afirmare din ce în ce mai mare în relațiile internaționale, principii cuprinse în Carta Națiunilor Unite, în rezoluțiile adoptate la conferințele de la Bandung 1955, și la conferințele țărilor neangajate de la Belgrad 1961 și Cairo 1964. Este de o importanță deosebită — se relevă în Comunicat — ca forțele iubitoare de pace și progres din lume să depună toate eforturile în vederea creării unor condiții favorabile pentru dezvoltarea unor relații pașnice și normale în lume.

Șefii celor două state și-au reafirmat sprijinul față de propunerile privind crearea unor zone denuclearizate în diferite părți ale lumii, subliniind și necesitatea lichidării bazelor militare străine.

Ocupîndu-se de apropiata deschidere a celei de a 20-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., președintele R.S.F. Iugoslavia și președintele R.A.U. „consideră de o importanță vitală pentru relațiile internaționale normalizarea activității și întărirea în continuare a rolului O.N.U. precum și a metodelor de acțiune colectivă în cadrul acesteia". Cele două părți — se arată în Comunicat — au subliniat importanța realizării principiului universalității O.N.U. În legătură cu aceasta ele consideră că R. P. Chineză trebuie să-și ocupe locul său în această organizație mondială.

În afara problemelor discutate și consemnate în comunicatul comun Tito-Nasser, cei doi președinți au luat inițiativa de a transmite guvernelor Indiei și Pakistanului un apel pentru încetarea operațiunilor militare din regiunea Cașmirului.

La invitația președintelui Nasser, Iosip Broz Tito va vizita în curînd Republica Arabă Unită.

I. C.

REFLECTOR

Vizita unei delegații de partid și guvernamentale a R. S. Cehoslovace în U.R.S.S.

La invitația C.C. al P.C.U.S., Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. și Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., la 6 septembrie a sosit la Moscova într-o vizită oficială o delegație de partid și guvernamentală a R. S. Cehoslovace. Delegația este condusă de Antonin Novotny, prim-secretar al C.C. al P.C. din Cehoslovacia, președintele R. S. Cehoslovace.

La aeroportul Vnukovo-2, delegația a fost întîmpinată de Leonid Brejnev, Anastas Mikoian, Alexei Kosighin și alți conducători de partid și de stat sovietici, de membri ai corpului diplomatic și de numeroși locuitori ai Moscovei.

Pe aeroport, Leonid Brejnev și Antonin Novotny au rostit cuvîntări.

Salutînd delegația cehoslovacă, Leonid Brejnev a spus printre altele : „Relațiile dintre țările noastre sînt foarte largi și multilaterale ; noi avem multe teme pentru discutarea lor comună, pentru schimbul de informații și de experiență. Fiecare întîlnire de acest gen ne ajută să studiem mai bine posibilitățile existente și perspectivele colaborării sovieto-cehoslovace, să facem această colaborare și mai eficientă și rodnică, să stabilim căile dezvoltării ei viitoare pentru binele celor două popoare ale noastre, pentru binele păcii, pentru triumful măreței noastre cauze comune, cauza comunismului".

Răspunzînd la salut, președintele Antonin Novotny și-a exprimat convingerea că actuala vizită a delegației cehoslovace va constitui un nou pas pe calea adîncirii continue a colaborării și prieteniei dintre cele două țări.

Majoritate de un vot ?

Situația creată în urma încetării din viață a președintelui Camerei Comunelor, Sir Harry Hylton Foster, membru al Partidului conservator, este unanim considerată în Anglia ca o nouă „lovitură grea" pentru guvernul Wilson.

În principiu, președintele Camerei Comunelor nu ia parte la vot decît în situația cînd, cu prilejul unui scrutin într-o problemă importantă, guvernul se află la egalitate cu opoziția și în acest caz, prin tradiție, președintele votează în favoarea guvernului. (O astfel de situație s-a produs o singură dată în cursul ultimei sesiuni parlamentare, cînd Sir Harry a votat pentru guvern cu ocazia dezbaterilor asupra legii finanțelor). Dacă Hylton va fi înlocuit de un laburist, aceasta ar priva de un vot guvernul Wilson a cărui majoritate în Cameră este deja de numai două voturi. Actualul președinte adjunct, Horace King, căruia în mod normal îi revine fotoliul de președinte, este laburist și partidul lui Wilson va trebui să-i găsească un înlocuitor în propriile sale rînduri.

În aceste condiții, raportul de forțe în Camera Comunelor va fi de 314 voturi ale deputaților laburiști contra 313 voturi ale conservatorilor și liberalilor reuniți. Ar ajunge încă un deces sau alt accident în rîndul laburiștilor pentru ca guvernul Wilson să se găsească în mod practic în minoritate.

În anturajul lui Wilson se subliniază însă intenția acestuia de a rămîne în fruntea guvernului pînă la sfîrșitul mandatului său, sau cel puțin pînă în momentul pe care-l va considera el ca favorabil pentru organizarea de noi alegeri, adică nu mai devreme de primăvara anului viitor. În același timp, unii observatori politici consideră că Edward Heath, noul lider al opoziției și guvernul său fantomă nu ar fi prea încîntați de ideea de a ajunge la putere în condițiile actuale.

Rămîne, în sfîrșit, ipoteza unei apropieri permanente între laburiști și Partidul liberal care numără 6 deputați în Camera Comunelor. În acest caz, apreciază cercurile politice, Wilson ar trebui să renunțe la proiectul de naționalizare a industriei siderurgice și la alte măsuri, de același ordin, ceea ce i-ar atrage critici vehemente din partea aripii de stînga a partidului său.

ATENA

Corespondentă de la C. ALEXANDROAIE

După întrevederea Papandreu – Canellopoulos

Cotitura bruscă în care se angajase acum cîteva zile evoluţia crizei guvernamentale din Grecia după înţelegerea Papandreu-Canellopoulos de duminică seara nu pare a fi de durată. Se revine cu încetul la tactica anterioară. Liderul partidului ERE, Canellopoulos, a fost nevoit să abandoneze punctul său de vedere expus din motive propagandistice în Consiliul de coroană : dacă Uniunea de centru susţine în continuare că trebuie organizate alegeri în 45 de zile, partidul ERE acceptă această idee cu condiţia ca alegerile să fie organizate de către un guvern ERE. Liderul dreptei conta pe faptul că propunerea sa va fi respinsă de Papandreu şi astfel el va putea acumula un capital propagandistic substanţial, cu care ar fi putut combate principala cerere a liderului Centrului : guvern de serviciu şi alegeri în 45 de zile.

Spre surprinderea tuturor, Papandreu a primit însă propunerea, şi încă fără a pune nici un fel de condiţie. Majoritatea deputaţilor grupului parlamentar ERE şi-au dat imediat seama că liderul lor s-a prins în propria-i cursă, fără a putea găsi o soluţie onorabilă de retragere. Din această cauză grupul parlamentar ERE a respins ideea organizării imediate a alegerilor ca fiind neindicată în momentul actual al crizei guvernamentale. Chiar şi în eventualitatea organizării alegerilor de către ERE — relevă observatorii — Uniunea de centru ar repurta un succes categoric în faţa urnelor. Desfiinţarea puternicei organizaţii democratice de tineret „Lambrakis", concedierea prefecţilor cu vederi de centru şi stînga, precum şi alte asemenea măsuri anticonstituţionale, nu ar fi suficiente pentru a preveni înfrîngerea partidului de dreapta.

Palatul a respins de asemenea alegerile „din motive naţionale, politice şi economice". Regele Constantin a amînat totuşi anunţarea noii sale hotărîri — care se presupune că va duce la formarea unui nou guvern de centru-dreapta, sub conducerea lui Stephanopoulos — aşteptînd să se ajungă la o concluzie definitivă în urma înţelegerii iniţiale dintre Papandreu şi Canellopoulos.

Grupul celor 36 de deputaţi condus de fostul premier Novas a respins şi el ideea alegerilor, întrucît consultarea poporului ar fi condus automat la desfiinţarea lui. Premierul Tsirimokos şi-a exprimat uimirea în legătură cu faptul că „în timp ce Papandreu a refuzat să voteze pentru un guvern de centru, este gata să predea puterea partidului ERE".

În ce priveşte Partidul progresist, acesta consideră că din Parlamentul actual se poate forma un guvern de largă colaborare democratică.

EDA, deşi se pronunţă cu fermitate în favoarea alegerilor, ca fiind unica soluţie constituţională de ieşire din criză, a respins ideea organizării lor de către ERE. Preşedintele Comitetului executiv al partidului EDA, Passalidis, a subliniat că ţinta ERE nu este numai stînga, ci şi celelalte forţe democratice. Acţiunea lui Papandreu — a spus el — este o concesie care subminează eficacitatea presiunii populare şi duce la încordarea situaţiei din ţară.

Propunerea lui Papandreu a fost acceptată doar de grupul deputaţilor săi. Aşadar, ca urmare a opoziţiei ferme a majorităţii partidelor reprezentate în Parlament, varianta „guvern ERE şi alegeri în 45 de zile" a căzut. Cotidianele ateniene consideră că, deocamdată, perspectiva rămîne neschimbată : formarea unui alt guvern din parlamentul actual şi amînarea sine die a alegerilor.

Începînd de marţi după amiază, cînd a devenit cunoscut eşecul noii iniţiative, în culisele politice s-au intensificat eforturile pentru promovarea unei noi sciziuni în cadrul Uniunii de centru şi formarea altei echipe ministeriale. În aceste zile au loc numeroase întrevederi între deputaţii grupului Novas, cadre de conducere ale partidelor dreptei şi unii deputaţi ai taberei lui Papandreu. Ziarele centrului, mai puţin *Eleftheria,* prezic eşecul în parlament al guvernului în formare al „noii drepte". Se relevă însă că regele Constantin nu va încredinţa mandatul de formare a guvernului pînă nu va fi sigur că omul politic pe care îl va desemna va avea garantată investitura. În aceste condiţii este probabil ca noua iniţiativă regală să nu fie anunţată curînd.

Între timp, în ţară continuă mitingurile, demonstraţiile şi grevele în favoarea unei soluţionări democratice a crizei, prin respectarea normelor constituţionale.

Atena, 8 septembrie

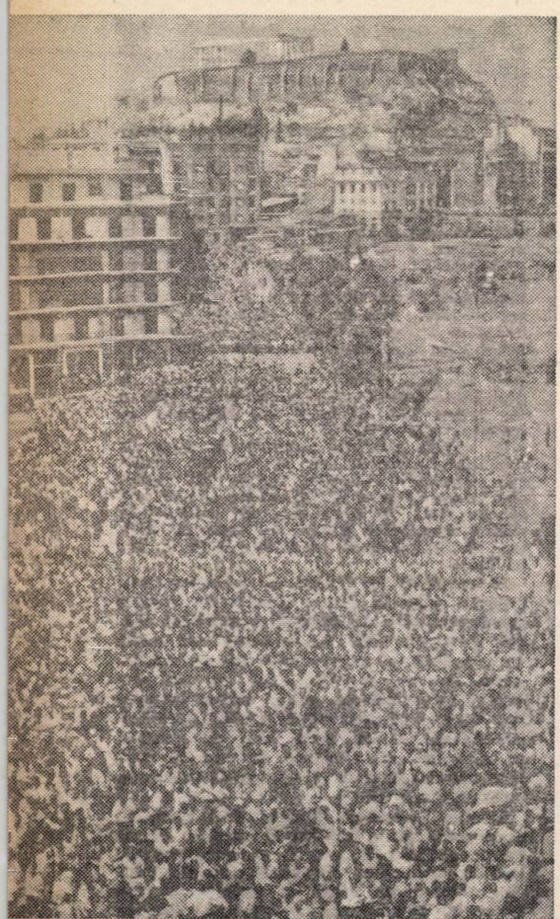

Demonstraţie la Atena în favoarea rezolvării democratice a crizei politice

GENEVA

Sesiunea Consiliului pentru comerţ şi dezvoltare

Geneva, Roma, Addis Abeba, Lagos ? Unde va fi sediul permanent al secretariatului Conferinţei Organizaţiei Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare ? Vor fi sau nu vor fi aplicate rezoluţiile adoptate anterior de organizaţie ? Va continua căderea catastrofală a cursurilor la zahăr şi cacao ?

Acestea sînt numai cîteva din problemele care se discută la actuala sesiune a Consiliului Conferinţei Naţiunilor Unite pentru comerţ şi dezvoltare (U.N.C.T.A.D.).

Prima problemă, organizatorică, a determinat numeroase luări de atitudine. La 28 aprilie, cu prilejul celei dintîi sesiuni a Consiliului U.N.C.T.A.D., a fost adoptată în unanimitate, prin aclamaţii, recomandarea ca sediul permanent al secretariatului organizaţiei să se afle la Geneva. Unele servicii s-au şi mutat, diferite comitete au lucrat în acest oraş, actuala sesiune s-a deschis tot la Geneva dar, după cum se pare, problema nu este încă definitiv reglementată.

Statele din cele două Americi ar dori ca sediul secretariatului să fie la New York. Cele mai multe state europene preferă Geneva. Italia, împreună cu cîteva alte state, a propus ca Roma să găzduiască localul secretariatului. Statele afro-asiatice înclină în majoritate în favoarea Genevei. S-au mai prezentat şi candidaturile oraşelor Lagos şi Addis Abeba. Partizanii oraşului elveţian îşi motivează argumentarea şi pe considerentul că acesta este sediul european al O.N.U. Ei subliniază că nu este indicată o dispersare prea mare a organismelor O.N.U., întrucît aceasta îngreunează buna lor funcţionare.

Deocamdată discuţiile continuă.

În şedinţele plenare ale Consiliului şi în comitete au fost luate în dezbatere chestiunile înscrise pe ordinea de zi : examinarea aplicării recomandărilor U.N.C.T.A.D. ; problemele legate de relaţiile comerciale între ţări cu sisteme politice şi sociale diferite ; măsurile necesare în vederea realizării unui ansamblu de principii care să guverneze relaţiile comerciale internaţionale şi politicile comerciale ; situaţia principalelor pieţe ale materiilor prime, în special zahărul şi cacaua.

Trebuie să fie convinse sau trebuie să fie obligate statele dezvoltate să ţină seama de necesităţile şi aspiraţiile economice ale ţărilor în curs de dezvoltare ? Cu alte cuvinte, recomandările conferinţei au sau nu un caracter obligatoriu ? Aceasta este una dintre principalele probleme dezbătute. În legătură cu aceasta, secretarul general al U.N.C.T.A.D., Raul Prebisch, a declarat : „Succesul noii organizaţii pentru comerţ şi dezvoltare depinde de capacitatea acesteia de a convinge statele industriale să-şi schimbe politica faţă de lumea a treia". Reprezentantul Elveţiei a căutat să găsească o linie de mijloc. „Pentru Elveţia, a declarat el, aceste recomandări nu constituie obligaţii negociate şi încorporate în tratate dar ele trebuie să stea la baza negocierilor de fiecare dată cînd aceasta este posibil".

Reprezentantul țării noastre, Mihail Haşeganu, a subliniat că România a sprijinit măsurile şi ideile menite să asigure pe pieţele mondiale accesul şi stabilitatea mărfurilor exportate de ţările aflate într-un proces de dezvoltare şi de diversificare a economiilor lor naţionale. El a arătat că aceasta presupune măsuri concrete de reducere a taxelor vamale, de abolire a contingentării şi eliminare a obstacolelor şi discriminărilor de orice natură. M. Haşeganu a mai subliniat importanţa pe care guvernul țării noastre o acordă adoptării de către O.N.U. a unei Carte în care să fie înscrise principiile relaţiilor economice internaţionale precum şi aplicării principiului universalităţii în întreaga activitate a U.N.C.T.A.D.

Două puncte de vedere se înfruntă şi în discuţiile pe marginea altei probleme de pe agenda conferinţei : relaţiile comerciale dintre statele cu sisteme economice şi sociale diferite. În acest cadru, au o pondere deosebită relaţiile Est-Vest. Unele state occidentale apreciază însă că această problemă nu ar fi de competenţa U.N.C.T.A.D. întrucît ea se discută în cadrul comisiei economice a O.N.U. pentru Europa. Statele afro-asiatice şi statele socialiste afirmă, pe bună dreptate, că dezbaterea acestei probleme se impune cu necesitate. Franţa a susţinut că problema poate fi discutată în ambele foruri.

Reprezentantul României, Titus Cristureanu, a subliniat, în această ordine de idei, că ţara noastră a întreprins numeroase acţiuni pentru a contribui la normalizarea şi extinderea relaţiilor economice cu ţările industrializate şi cu cele în curs de dezvoltare. Reprezentantul țării noastre a amintit că prima conferinţă U.N.C.T.A.D. a adoptat recomandarea propusă de România şi de alte ţări cu privire la acordurile comerciale pe termen lung. El a insistat asupra avantajelor pe care le prezintă aceste acorduri comerciale, ca şi acordurile multilaterale, pentru lărgirea schimburilor. În spiritul coexistenţei paşnice, a subliniat el, România se pronunţă pentru dezvoltarea relaţiilor de cooperare cu toate ţările, indiferent de sistemul lor social şi politic, şi va sprijini orice iniţiativă sau acţiune care ar putea contribui la dezvoltarea schimburilor între toate ţările.

În timpul sesiunii se desfăşoară şi lucrările unui comitet ad-hoc la care se discută situaţia existentă pe pieţele unor materii prime. Este vorba, în primul rînd, de zahăr, cafea şi cacao. În cadrul acestui comitet a fost expusă situaţia grea a ţărilor care exportă aceste produse din cauza scăderii preţurilor la materiile prime şi a creşterii necontenite a preţurilor la produsele industriale. În afara celor amintite se observă o tendinţă de scădere a preţurilor şi la alte produse : cupru, bumbac, minereu de fier, plumb, zinc, orez, cauciuc, ceai, tutun şi uleiuri vegetale.

De bună seamă că rezolvarea problemelor ridicate de diferitele state şi grupări de state nu este uşoară. Mai sînt necesare eforturi serioase pentru armonizarea punctelor de vedere.

Ştefan CORNU

LONDRA

Corespondenţă de la John GRITTEN

Congresul Sindicatelor Britanice

Deşi problemele externe vor fi dezbătute abia vineri, ultima zi a celui de-al 97-lea Congres al Sindicatelor Britanice (T.U.C.), dezbaterea de miercuri cu privire la „cumpătarea" în materie de salarii se va desfăşura în umbra bancherilor internaţionali întruniţi la Basel. În acest oraş elveţian s-a deschis la sfîrşitul săptămînii trecute o conferinţă a guvernatorilor băncilor centrale din S.U.A. şi Europa occidentală reprezentînd grupul celor 10 ţări faţă de care Marea Britanie are o datorie de 900 milioane de lire sterline. Guvernatorul Băncii Angliei, lord Cromer — care la începutul anului, a cerut reducerea cheltuielilor sociale ale guvernului pentru a face faţă crizei balanţei de plăţi — şi-a întrerupt concediul pentru a asista la conferinţa de la Basel.

În acelaşi timp, ministrul pentru problemele economice, George Brown, a riscat o ciocnire frontală cu cel mai puternic organ reprezentativ al muncitorilor din Marea Britanie — cei 1 000 de delegaţi ai celor 8 700 000 de membri ai sindicatelor

→

Calamităţile naturale au făcut ravagii în toată Europa occidentală. La Roma, uraganul a măturat maşinile surprinse pe şosea

REFLECTOR

Campania electorală din Turcia

O dată cu depunerea candidaturilor pentru alegerile legislative din 10 octombrie, se poate spune că a început campania electorală din Turcia. Pentru cele 450 de locuri ale Adunării Naţionale turce, cele şase partide care participă la alegeri au desemnat 2 357 candidaţi.

Principalele partide din ţară — partidul dreptăţii, cel mai mare din actuala coaliţie guvernamentală, şi partidul republican al poporului — prezintă fiecare cîte un candidat pentru fiecare loc de deputat. Partidul muncitoresc va înfrunta alegerile cu 385 candidaţi ; partidul naţiunii cu 381 ; partidul republican naţional-ţărănesc cu 370 ; partidul Turciei noi cu 335. Numai primele două partide vor fi reprezentate în toate cele 67 de circumscripţii electorale în care a fost împărţită ţara ; celelalte vor duce campania electorală într-un număr mai mic de circumscripţii — între 51 şi 48.

Pe listele partidului dreptăţii se află înscrise mai multe persoane din cercul fostului premier al Turciei şi conducător al partidului democrat, Adnan Menderes. În două circumscripţii, în fruntea listei amintitului partid se află fiica fostului preşedinte al republicii, Celal Bayar, şi fiul fostului premier.

Situaţia din Cipru

Peste cîteva zile urmează să aibă loc înlocuirea unei părţi a contingentului turc staţionat pe insula Cipru. La fiecare şase luni, jumătate din cei 600 de soldaţi staţionaţi în virtutea acordurilor internaţionale existente sînt înlocuiţi. De data aceasta problema nu a mai stîrnit discuţii între părţile interesate întrucît guvernul cipriot şi-a dat consimţămîntul din capul locului. „Deşi considerăm că tratatul de alianţă nu mai are valabilitate — a declarat preşedintele Makarios — nu ne vom opune înlocuirii contingentului turc". Răspunzînd unei întrebări a unui ziarist străin preşedintele a mai declarat că nu consideră că „problema Ciprului trebuie rezolvată prin forţă". El a adăugat că, dacă ţara sa va rămîne independentă, „cipriotii de origine turcă se vor bucura de autonomie în domeniile religiei, educaţiei, statutului personal şi al relaţiilor culturale".

Problema înlocuirii contingentului turc a stîrnit unele discuţii în Cipru. Presa semnala, cu cîtva timp în urmă, că generalul Grivas nu a fost de acord cu hotărîrea luată de guvern. Acum, ziarul **Eleftheria** semnalează, pentru prima dată, că există un profund dezacord între guvern şi comandamentul armatei cipriote în legătură cu înzestrarea armatei. Vorbind despre „comandament", ziarul se referă la generalul Grivas. Imediat după aceea presa cipriotă a publicat o declaraţie a preşedintelui Makarios în care se spune că în ţară nu există decît o singură conducere iar „armata este în serviciul guvernului".

Difuzarea cărţii în S.U.A.

În cursul ultimilor zece ani, cifra de afaceri a editorilor americani s-a triplat. Statisticienii semnalează acest fapt dar atrag atenţia asupra felului cum este repartizată vînzarea cărţilor. Ziarul **Les Echos** arată că tirajele mijlocii ale lucrărilor literare nu sînt mai mari în S.U.A. decît în Franţa, în ciuda marii diferenţe între numărul populaţiei. Ziarul arată că pentru o mare parte a publicului, necesităţile curente de lectură sînt satisfăcute de către presa săptămînală. În 1964, romanele şi nuvelele — cu excepţia romanelor poliţiste sau de ştiinţă-ficţiune — nu au reprezentat decît 5,9% din titlurile publicate.

Statisticile semnalează însă creşterea deosebit de mare a numărului marilor enciclopedii în mai multe volume, în diverse domenii de activitate.

Din totalul cărţilor vîndute 26,7% sînt cărţi şcolare, 23,5% enciclopedii, 3,1% cărţi pentru copii şi tineret. 30% intră în biblioteci şi diverse cluburi. Numărul cărţilor cumpărate propriu-zis de către public nu este decît de aproximativ o treime.

Potrivit ziarului amintit, vînzarea anuală de cărţi către public nu reprezintă decît un volum şi jumătate pentru fiecare locuitor.

afiliate la T.U.C., care s-au întrunit la Brighton. El nu a încercat să ascundă celor 34 de conducători sindicali, care alcătuiesc Consiliul general al T.U.C., că ameninţarea sa de a impune „cumpătare" în materie de salarii este determinată de dorinţa de a face o bună impresie bancherilor internaţionali. Brown se teme că dacă aceştia nu vor putea fi convinşi că guvernul britanic ia măsuri pentru a asigura „o mai mare stabilitate economică", potrivit expresiei cercurilor de afaceri, insistînd asupra unei îngheţări a salariilor, s-ar putea produce un nou atac împotriva lirei sterline.

Acest lucru a fost subliniat de ministrul muncii, Ray Gunter, în discursul pe care l-a rostit în prima zi a Congresului. El a avertizat pe delegaţi asupra „groaznicei crize" provocate de deficitul comercial de 800 milioane de lire sterline din octombrie trecut, adăugînd : „Marea Britanie trebuie să trăiască în limitele mijloacelor ei. Ea nu mai poate să trăiască din bani împrumutaţi din străinătate".

În cursul ultimelor zile în mişcarea sindicală britanică s-au produs evenimente dramatice. Pentru prima oară în istoria de 97 de ani a T.U.C., un membru al guvernului a asistat personal la o şedinţă a Consiliului general al T.U.C. pentru a discuta o mare problemă politică. Aceasta s-a petrecut miercurea trecută, şi în primele ore ale zilei de joi, cînd ministrul George Brown a discutat în contradictoriu timp de 12 ore cu cei 34 de membri ai Consiliului T.U.C. pentru a obţine aprobarea propunerii sale, cu o majoritate de numai două voturi. Propunerea era ca toate sindicatele care intenţionează să ceară o majorare de salarii pentru membrii lor să fie obligate prin lege să prezinte întîi cererea Departamentului pentru preţuri şi venituri al guvernului (P.I.B.). Trebuie reamintit că acest departament a fost înfiinţat la începutul anului cu scopul de a-i convinge pe industriaşi să nu majoreze preţurile mărfurilor lor iar sindicatele să nu formuleze revendicări de majorare a salariilor cu peste 3,50 la sută. În funcţia de preşedinte al P.I.B., Brown l-a numit pe fostul ministru conservator Aubrey Jones.

La şedinţa de 12 ore de săptămîna trecută, George Woodcock, secretarul general al T.U.C., s-a opus planului lui Brown de a introduce la viitoarea sesiune a Parlamentului o lege în baza căreia sindicatele şi patronii ar fi obligaţi să anunţe în prealabil P.I.B. despre intenţiile de a majora salariile şi preţurile. Woodcock s-a abţinut de la votul cu privire la acest plan şi este evident că între el şi Brown a avut loc un conflict. El a declarat în mod public : „Dacă nu există dorinţa de a accepta o politică voluntară a veniturilor, nu văd cum anume ar putea fi aplicată prin lege această politică". În plus, presa a aflat că în cursul şedinţei Woodcock şi-a exprimat părerea că planul lui Brown l-ar transforma pe conservatorul Aubrey Jones într-un „dictator virtual al îngheţării salariilor".

Apoi Woodcock a elaborat o contrapropunere şi a convins pe majoritatea colegilor săi din Consiliul general s-o accepte. La început, numai conducătorul Sindicatului cazangiilor, energicul şi popularul Ted Hill, s-a opus acestui compromis, iar trei delegaţi ai Sindicatului muncitorilor din transporturi şi al muncitorilor necalificaţi s-au abţinut.

Compromisul lui Woodcock prevedea ca sindicatele care intenţionează să ceară majorări de salarii să anunţe întîi Consiliul general al T.U.C. şi să discute cu el măsurile, pe care îşi propun să le ia, înainte de a prezenta cererea patronilor.

Această propunere ar da o putere fără precedent Consiliului general al T.U.C. — obiectiv urmărit de multă vreme de Woodcock — şi este contrară tradiţiei de autonomie în materie de revendicări salariale, tradiţie păstrată cu străşnicie de sindicatele membre.

Deşi se relatează că acest document „a fost strecurat fără mult zgomot în cursul unei şedinţe discrete" a Consiliului general, în decurs de 24 de ore Consiliul executiv al celui mai mare sindicat din ţară, Sindicatul muncitorilor din transporturi şi al muncitorilor necalificaţi, a hotărît ca miercuri să opună toate cele 1 500 000 de voturi, de care dispune, atît proiectului de lege cu privire la revendicările de salarii al ministrului Brown cît şi amestecului T.U.C. în aceste revendicări.

Sindicatul electricienilor reprezentînd 283 000 muncitori, Sindicatul mecanicilor de locomotivă şi Sindicatul pompierilor au adoptat aceeaşi hotărîre.

A doua zi (luni) alte opt sindicate au hotărît să ceară T.U.C. să se opună politicii veniturilor şi preţurilor a guvernului. Rezoluţia lor, reprezentînd părerile a 300 000 de oameni ai muncii, respingea actuala politică a guvernului privind productivitatea, preţurile şi veniturile şi sprijinea eforturile celorlalte sindicate de a obţine îmbunătăţirea nivelului de trai al membrilor lor şi sporirea recompenselor acordate pentru calificare, experienţă şi capacitate.

Sindicatul electricienilor a declarat că compromisul T.U.C. ar submina în mod serios funcţiile ce revin sindicatelor afiliate şi, în cazul în care ar fi aplicat, ar duce la creşterea numărului aşa-ziselor greve neoficiale de felul acelora care s-au produs recent în industria de automobile.

Harry Nicholas, secretarul general ad-interim al Sindicatului muncitorilor din transporturi şi al muncitorilor necalificaţi — atît timp cît Frank Cousins, secretarul general nominal, deţine funcţia de ministru —, a exprimat sentimentele multor conducători sindicali atunci cînd a declarat că Sindicatul muncitorilor din transporturi şi al muncitorilor necalificaţi este deosebit de îngrijorat de faptul că un guvern laburist pune în mîinile oricărui viitor guvern conservator un instrument pe care nu l-ar fi putut obţine niciodată în alte împrejurări din partea mişcării sindicale britanice. În al doilea rînd, atît el cît şi Jim Mortimer, de la Sindicatul proiectanţilor, au atras atenţia asupra faptului că dividendele plătite acţionarilor de la firmele particulare cresc vertiginos şi că cifrele publicate de 1 181 concerne industriale pentru primele şase luni ale anului curent arată că suma plătită sub formă de dividende, după plata impozitelor, a crescut cu peste 13 la sută faţă de anul trecut. Cunoaşterea acestui fapt are o puternică influenţă asupra membrilor sindicatelor care au fost îndemnaţi, iar acum sînt constrînşi, să-şi menţină revendicările de salarii în cadrul limitei de 3,50 la sută. În al treilea rînd, Nicholas a subliniat că sindicatele nu cunosc nici acum conţinutul planului economic naţional al guvernului care urmează a fi prezentat ţării.

„Cum se poate aştepta ca sindicatele să se angajeze dinainte faţă de planificarea salariilor, fără să ştie ce va cuprinde planul ?", a întrebat Nicholas.

El a adăugat : „Orice politică cu privire la venituri, preţuri, profituri şi productivitate merită să fie sprijinită numai dacă se bazează pe extinderea proprietăţii publice şi controlul resurselor. Iată unul din motivele pentru care continuăm să sprijinim hotărîrea T.U.C. de anul trecut potrivit căreia extinderea proprietăţii publice face parte din politica veniturilor a T.U.C. A accepta restricţiile actualei politici a veniturilor ar fi o nebunie. Aceasta ar dăuna prestigiului şi reputaţiei sindicatelor în rîndul membrilor lor şi ar contribui la distrugerea imaginii guvernului în ochii opiniei publice generale".

S-a subliniat că motivul pentru care Brown a recurs la ameninţarea cu legea este eşecul înregistrat pînă în prezent de politica preţurilor şi veniturilor pe care o promovează. În momentul de faţă aproape două milioane de muncitori se pregătesc să ceară majorări de salarii mult mai mari decît norma artificială de 3,50 la sută.

De asemenea, membrii sindicatelor nu sînt cîtuşi de puţin impresionaţi de afirmaţia guvernului că este la fel de „dur" în privinţa preţurilor cum speră să fie în privinţa salariilor. Pînă în prezent, guvernul nu a dat semne că intenţionează să sileaască vreo firmă să pună capăt majorării preţurilor. De fapt, săptămîna trecută Brown a declarat de-a dreptul că nu intenţionează să introducă vreo formă de constrîngere în această privinţă.

Este semnificativ că Asociaţia transporturilor rutiere, care reprezintă firmele particulare, fiind solicitată de Aubrey Jones, preşedintele P.I.B., să nu-şi majoreze tarifele, a reuşit să raporteze peste cîteva săptămîni membrilor ei : „Ulterior am reuşit să obţinem majorarea de tarife dorită de noi". Astfel, tot ceea ce a reuşit să facă P.I.B. a fost să amîne majorarea cu cîteva săptămîni.

Propunerile lui Brown au primit aprobarea generală a majorităţii presei britanice, şi este cert că vor fi adoptate de Confederaţia industriilor britanice. După cum avertizează însă ziarul *Daily Worker* „acest pas ar duce la controlul statului asupra salariilor şi ar pune capăt libertăţii sindicatelor de a obţine cea mai bună soluţie posibilă în tratativele cu patronii. De fapt, el ar pune capăt tratativelor reale". Comuniştii subliniază, împreună cu ceilalţi membri de stînga ai mişcării sindicale, că problemele economice ale ţării nu pot fi despărţite de politica ei externă şi de apărare. Criza economică, susţin ei, nu poate fi depăşită atîta timp cît se cheltuiesc 400 000 000 de lire sterline anual numai pentru angajamente militare în străinătate şi atîta timp cît sînt exportate capitaluri particulare de milioane de lire sterline.

O rezoluţie importantă care a fost prezentată spre aprobare Congresului T.U.C. este aceea a tehnicienilor de cinematograf care cere ca guvernul să se desolidarizeze de acţiunile americane în Vietnam şi se pronunţă pentru retragerea trupelor străine din această ţară, pentru înlesnirea unei reglementări paşnice conform acordului de la Geneva.

Această dezbatere va avea loc vineri, şi va constitui al doilea punct culminant al conferinţei. Tehnicienii de cinematograf sînt sprijiniţi de sindicatele muncitorilor din transporturi, ale muncitorilor feroviari, vînzătorilor comerciali, proiectanţilor, topitorilor, muncitorilor din industria mobilei şi cazangiilor. Dacă ar fi adoptată, această rezoluţie ar constitui o lovitură serioasă la adresa politicii vietnameze a guvernului laburist şi ar influenţa, fără îndoială, rezultatul dezbaterilor cu privire la Vietnam care vor avea loc la conferinţa partidului laburist de la sfîrşitul lunii.

De aceea, elementele de dreapta își încordează forțele și Sindicatul electricienilor a fost convins să prezinte un amendament prevăzînd eliminarea pasajului din moțiunea tehnicienilor de cinematograf care cere retragerea trupelor străine.

Pe de altă parte, minerii sprijină o rezoluție a Sindicatului muncitorilor din industria tutunului cerînd să se pună capăt războiului rece în sindicate, care, afirmă ei, este atițat de influența americană în cadrul Confederației Internaționale a Sindicatelor Libere.

Londra, 8 septembrie

BRUXELLES

„Umbrela lui Fowler"

„Trebuie să deschizi umbrela înainte de a începe să plouă". O aluzie la umiditatea Londrei pe care autorul acestei reflecții, ministrul de finanțe al S.U.A., Fowler, se pregătea s-o viziteze, sau o reflecție pe marginea consultărilor cu oficialitățile din Franța, Italia, Germania occidentală, Suedia și Belgia ? Și una și alta, s-ar părea. „Obiectivul declarat în mod public al călătoriei lor — scria *New York Times* cu privire la voiajul lui Fowler și Ball — este de a uni opinia vest-europeană în jurul propunerii făcute la 10 iulie de Fowler privind convocarea unei conferințe internaționale pentru schimbarea mecanismului monetar mondial".

Conferința, în acest cadru, ar fi permis tergiversarea lucrurilor pînă cînd dolarul și-ar mai fi consolidat pozițiile iar hemoragia aurului de la Fort Knox ar fi încetat. Dar în diversele capitale pe care le-a vizitat, Fowler a declarat, sub o formă sau alta, că vizita lui a avut mai curînd un caracter de informare. Care-i adevărul ? La conferințele de presă Fowler a dat răspunsuri generale întrebărilor precise adresate. De fiecare dată a deschis o largă umbrelă tactică pentru a nu permite interlocutorilor să observe exact pozițiile pe care se situează. Fowler a lăsat să se înțeleagă că viitoarea reuniune a Fondului Monetar Internațional „va constitui o ocazie propice pentru organizarea primei faze a negocierilor". Între două virgule el a pomenit însă și de clubul „celor 10" sugerînd că S.U.A. ar fi de acord cu procedura franceză.

Știindu-se că Franța insistă ca negocierile să se desfășoare inițial în cadrul clubului „celor 10" iar nu în cadrul unei conferințe a F.M.I., cuvintele lui Fowler au menținut totuși echivocul asupra adevăratelor planuri ale Washingtonului. Acest fapt determina *Le Monde* să se întrebe : „...oare Statele Unite fac un joc dublu în cadrul pregătirilor pentru o eventuală reformă monetară internațională ? În timp ce reprezentanții americani în grupul celor zece au acceptat să continue în sînul acestui grup discuțiile cu privire la problemele monetare, președintele Johnson și ministrul său de finanțe, Fowler, preconizează de o lună întrunirea unei conferințe internaționale speciale pentru discutarea acelorași subiecte". Pentru a lămuri orice eventuală neînțelegere asupra celor discutate la Paris, →

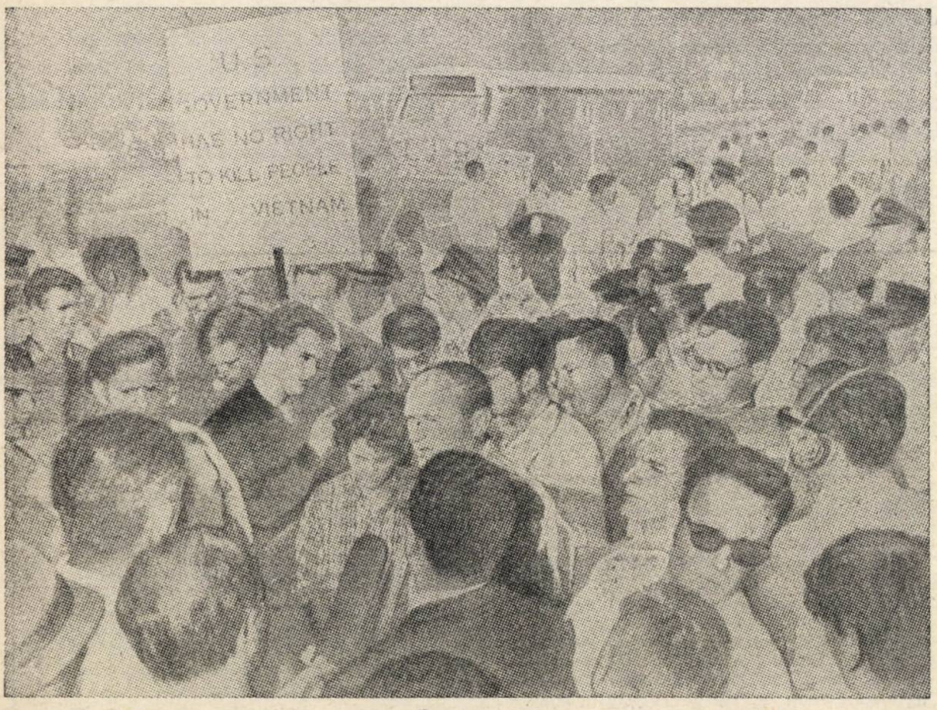

Tineri americani din Washington manifestînd pentru încetarea intervenției S.U.A. în Vietnam.

REFLECTOR

O manevră a guvernatorului Lacerda

Mareșalul Teixeira Lott a fost eliminat definitiv din competiția electorală care va avea loc în octombrie pentru alegerea guvernatorului statului Guanabara. Tribunalul electoral suprem al Braziliei, a cărei decizie este definitivă, a confirmat cu o majoritate de cinci voturi din șapte invalidarea mareșalului Teixeira, hotărîre luată cu două săptămîni în urmă de către tribunalul electoral regional.

Candidatura sa fusese avansată de aripa de stînga a partidului muncitoresc și întrunise sprijinul unei coaliții a acestui partid cu partidul social-democrat. Șansele sale de reușită în alegeri erau considerate superioare celor ale lui Flexa Ribeiro, candidatul susținut de actualul guvernator al statului Guanabara, Carlos Lacerda. Observatorii nu exclud însă posibilitatea ca mareșalul Lott să-și pună candidatura în alegerile prezidențiale de la sfîrșitul anului 1966.

Automobil supersonic

În competiția pentru obținerea unor viteze de deplasare tot mai mari, automobilele au rămas mult în urma mijloacelor de transport aeriene. Acest fapt a stimulat căutarea unor soluții care să permită depășirea actualelor

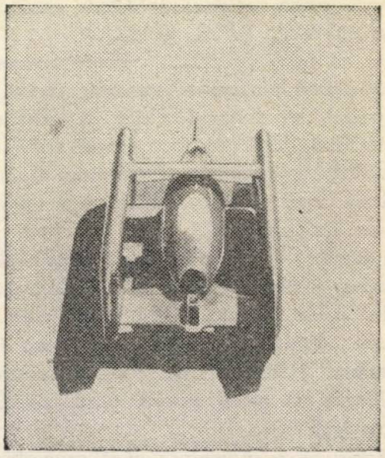

viteze. Astfel, Leopold Schmid din Stuttgart a proiectat o super-mașină care ar putea să atingă o viteză cu mult peste 1 000 km pe oră, deci să depășească viteza sunetului. Automobilul urmează să fie echipat cu un motor de 8 000 HP și va fi propulsat de o turbină cu gaz. Super-mașina este gata — pe planșa de desen și în machetă (fotografia alăturată) — ceea ce lipsește este doar capitalul necesar. Numai construcția automobilului ar necesita 500 000 de mărci (125 000 dolari), iar cheltuielile pentru cursele de probă ar depăși cu mult această sumă.

„Continent III" și „Sealab II"

Televiziunile franceză și italiană transmit zilnic, în emisie directă, lucrările acvanauților francezi stabiliți în interiorul batiscafului „Continent III", scufundat la 110 metri adîncime în apele Mării Mediterane, în dreptul coastei Ferrat. Echipajul celebrului explorator Yves Cousteau întrece astfel cu 50 de metri recordul stabilit de batiscaful „Sealab II", instalat de americani la 27 august în largul coastei californiene. Francezii vor rămîne sub apă 30 de zile, iar americanii — printre care se află cosmonautul Scott Carpenter — șase săptămîni. Aceștia din urmă se bucură, în îndeplinirea sarcinilor lor, de ajutorul lui Tuffy. Tuffy (cîntărind 120 kg) este primul delfin domesticit care se face util. El este în stare să contribuie la transportul unor ustensile sau a cablurilor de siguranță necesare acvanauților. Printre sarcinile sale este și aceea de a îndepărta orice rechin ce s-ar aventura prin împrejurimi.

agenţia *France Presse* ţinea să sublinieze : „Nu poate fi vorba de întrunirea unei conferinţe mondiale pentru modificarea sistemului monetar internaţional, dar discuţii pregătitoare pentru eventuale negocieri cu privire la reformă trebuie să fie angajate în cadrul grupului «celor 10»".

Cu prilejul vizitării celorlalte capitale vest-europene a ieşit şi mai bine în evidenţă acel „joc dublu" despre care vorbea *Le Monde* în legătură cu problema conferinţei monetare mondiale. Problema a fost adusă în discuţie la Roma, la Bonn, la Stockholm şi la Bruxelles.

După cum s-a anunţat, guvernul italian „sprijină în principiu" propunerea americană de convocare a unei conferinţe internaţionale în problemele monetare. Guvernul italian a sugerat „o serie de propuneri şi modificări urmărind ca lucrările să fie pozitive". Caracterul propunerilor italiene nu a fost dezvăluit.

La Bonn, Fowler a spus că „reuniunea anuală a F.M.I..., va fi o bună ocazie pentru începerea preparativelor" în vederea negocierilor. Agenţiile americane de presă relatează că partea vest-germană „şi-a exprimat satisfacţia" faţă de acţiunea întreprinsă de guvernul american în vederea înlăturării crizei actualului sistem monetar interoccidental. R.F.G. şi S.U.A. sînt de părere că lucrările pregătitoare în vederea îmbunătăţirii sistemului monetar mondial ar trebui să înceapă chiar la sfîrşitul acestei luni, după adunarea anuală a F.M.I.

La Stockholm, ministrul american a avut grijă să lege viitoarea întrunire a „celor 10" de sesiunea F.M.I. şi să nu disocieze prea mult — aşa cum fac oficialităţile franceze — negocierile „celor 10" de tratativele „celor 92" din F.M.I. După cum a declarat Fowler s-a căzut de acord ca reuniunea F.M.I. să fie folosită pentru elaborarea în prim stadiu a pregătirilor pentru tratative.

La Bruxelles, Fowler a avut convorbiri nu numai cu personalităţi politice belgiene ci şi cu oficialităţi ale Pieţei comune. Ministrul american a declarat că autorităţile belgiene au „concepţii apropiate" de cele ale S.U.A. *France Presse* semnala însă că poziţia Belgiei faţă de propunerile americane nu este precizată. După cum se pare, guvernul belgian acceptă participarea la o conferinţă internaţională dar adoptă o poziţie de expectativă.

Problema convocării unei conferinţe mondiale capitaliste a fost abordată cu atîta insistenţă pentru că ea nu are un caracter formal, pur procedural. Franţa insistă ca discuţiile să înceapă în clubul „celor 10" întrucît în acest organism ea are o pondere mai mare şi un cuvînt greu de spus. Statele Unite preferă F.M.I. pentru că în cadrul acestui for pot controla mai bine scrutinul.

Divergenţele cu privire la locul începerii negocierilor nu reprezintă însă decît reflectarea pe plan organizatoric a contradicţiilor mai profunde asupra problemelor de bază. După cum arătam şi în numărul precedent Franţa nu doreşte începerea tratativelor atîta timp cît nu se pune capăt cronicelor deficite ale balanţei americane de plăţi. Pentru respingerea tezelor franceze, autorităţile americane aduc în discuţie două contraargumente. Primul se referă la soldul pozitiv al balanţei americane de plăţi pe cel de-al doilea trimestru al acestui an. Al doilea se referă la problema lichidităţilor internaţionale. Observatorii americani încearcă să sugereze că lichidarea deficitului balanţei de plăţi americane şi înlocuirea actualului sistem prin etalonul aur ar duce la o îngrijorătoare reducere a instrumentelor financiare puse la dispoziţia comerţului dintre state.

La Bonn, poziţia americană în problema lichidităţilor a fost întîmpinată cu rezervă. Schmucker, ministrul economiei, a declarat : „Crearea lichidităţii internaţionale în condiţiile existenţei balanţelor de plăţi externe deficitare în unele state comportă anumite pericole". La Bruxelles, vicepreşedintele Comisiei Pieţei comune, Marjolin, i-a arătat lui Fowler că, în problema lichidităţilor, Comisia C.E.E. are o poziţie prudentă şi nuanţată. El a declarat că ar fi periculos să se continue asigurarea lichidităţilor internaţionale prin dezechilibrul balanţei de plăţi a Statelor Unite şi nu în funcţie de nevoile schimburilor internaţionale.

Fowler a declarat că S.U.A. se orientează spre o echilibrare a balanţei lor de plăţi. Dacă actualele măsuri vor fi insuficiente, a adăugat el, ar putea fi adoptate şi altele. Cînd vor adopta Statele Unite aceste măsuri şi, mai ales, le vor lua într-adevăr ? Această întrebare a fost pusă de numeroşi observatori. Fowler a dat un răspuns care nu se poate să nu fi pus pe gînduri pe mulţi dintre cei interesaţi. El a atras atenţia că ar trebui să se reflecteze din timp asupra situaţiei care ar lua naştere de pe urma unei lipse a lichidităţilor internaţionale rezultată dintr-o balanţă de plăţi echilibrată. Şi Fowler a citat acea zicală — trebuie să deschizi umbrela înainte de a începe să plouă — care a atras imediat atenţia asupra adevăratelor planuri americane.

„Umbrela lui Fowler" pare a fi ansamblul de măsuri întrevăzut de Statele Unite pentru menţinerea poziţiilor privilegiate ale dolarului în lumea capitalistă. Cu tot cortegiul de consecinţe pe care îl prezintă pentru celelalte state investiţiile financiare şi cheltuielile militare americane în străinătate, deficitele comerciale ale altor state în relaţiile cu S.U.A., deficitele financiare americane.

Această umbrelă trebuie să permită dolarilor-hîrtie să alimenteze lichidităţile lumii capitaliste şi să ocrotească în acelaşi timp aurul de la Fort Knox.

Cu această armă tactică — ameninţarea că economia statelor occidentale va avea de suferit dacă nu vor fi luate în considerare propunerile americane — Fowler a plecat spre Londra. Acolo a fost pusă în discuţie o variantă a tezelor cu care ministrul american a traversat Atlanticul. Ea a fost sintetizată astfel de *New York Times* : „Ordinea de prioritate a problemelor monetare ale lumii este mai întîi lira sterlină şi apoi reforma sistemului monetar, şi nu invers". La Londra se duc deci discuţii pe o altă bază.

Rămîne de văzut dacă în Europa occidentală va fi acceptată această teză care, schimbînd priorităţile, invită la o nouă tergiversare a măsurilor cerute de Franţa şi de alte state occidentale.

Eugen PHOEBUS

UN LEGĂMÎNT

Adjunctul poliţiei britanice din Aden, S. N. Bany, a fost ucis în timp ce se îndrepta spre hotel. Bany este al 11-lea membru al serviciului englez de informaţii din regiune, care — în ultimul an — este omorît sau dispare în împrejurări misterioase. Autorităţile sînt iritate. De aceea, de vineri în Aden a fost proclamată din nou stare excepţională, şi se anunţă noi represalii împotriva patrioţilor adeniţi din Frontul de Eliberare Naţională. Un mare număr de „suspecţi" bănuiţi că ar avea legături cu mişcarea de partizani sud-arabă au şi fost arestaţi şi sînt supuşi torturilor. Ceea ce nu i-a împiedicat pe patrioţi să declanşeze noi lupte de guerilă în protectoratul Haut-Alawek. Concentrate în munţi, extrem de mobile, înarmate cu mitraliere şi bazooka, unităţile de partizani întreprind atacuri fulgerătoare provocînd pierderi serioase taberelor militare engleze. Şi spre exasperarea administraţiei britanice, în tot acest timp, pe întreg teritoriul Adenului, în munţi, pe tăbliţe înfipte la răspîntii sau în oraş pe zidurile clădirilor, apar cu consecvenţă aceleaşi cuvinte : „Pe pămîntul nostru nu este loc pentru cotropitori".

Grăitoare prin sine, cuvintele au o semnificaţie istorică precisă pentru poporul adenit, sensul lor fiind de altfel îndeaproape cunoscut şi de către stăpînitorii actuali ai Adenului. Cu peste o sută de ani în urmă, comandantul corpului expediţionar britanic în Indii, căpitanul Hines, acosta în micul şi paşnicul port al Adenului ca purtător al următorului mesaj către sultanul de atunci Mohsen El Fadl.

„Guvernul maiestăţii sale mi-a dat ordin să ocup Adenul. Este o bază intermediară între Anglia şi imperiu. Guvernul meu vă propune în schimb 8 000 de riali pe an. Ce părere aveţi ?" Întrunite în sfatul suprem, căpeteniile oraşului au preferat robiei moartea. Răspunsul bătrînilor a sunat răspicat : „Cotropitorul nu are loc pe pămîntul nostru". În noaptea şi ziua următoare ruguri aprinse pe înălţimi anunţau primejdia, chemîndu-i pe adeniţi la luptă.

În luna mai 1839, mercenarii au reuşit să impună prin foc şi sabie dominaţia colonialistă. Dar, tot de atunci răspunsul sfatului suprem al bătrînelor căpetenii transmis din generaţie în generaţie a devenit legămîntul de luptă al poporului, care de-a lungul anilor a însufleţit nenumăratele răscoale armate (Mokdali şi Dhaleh — 1869 şi 1911, Ben Abdate şi întregul Hohamant între 1945—1949, Awalek 1955—1958 şi altele).

Istoricele cuvinte au devenit astăzi lozinca de luptă a întregului Aden. Ecoul lor pare a fi început să se audă şi în cabinetele diplomatice de la Londra unde începe să se vorbească despre „o soluţie de schimb". Rămîne de văzut dacă insulele arhipelagului Seychelles din Oceanul Indian destinate a înlocui Adenul în complexul strategiei britanice de la Est de Suez vor oferi mai multă linişte...

I. N.

Mitingul la care colonelul Francisco Caamano a luat cuvîntul pentru ultima dată

SANTO DOMINGO

După instalarea guvernului provizoriu

Vinerea trecută, cîteva ore înainte de instalarea guvernului provizoriu dominican condus de Hector Garcia Godoy, în fața unui auditoriu apreciat la 150 de mii de persoane, colonelul Francisco Caamano a luat cuvîntul pentru ultima dată „Poporul — a spus Caamano — mi-a încredințat viitorul său, iar eu îl restitui poporului".

Instalarea lui Garcia Godoy în Palatul național a fost — după remarca tuturor corespondenților — cea mai scurtă ceremonie de acest gen, reducîndu-se numai la cuvîntul inaugural al noului mandatar. Au lipsit invitații și n-au asistat nici diplomații acreditați la Santo Domingo. Au fost prezenți în schimb, la intrarea în clădirea guvernamentală, care mai păstrează urmele bombardamentului, soldați ai forțelor armate inter-americane.

În cuvîntul său, președintele s-a angajat să organizeze alegeri generale în termen de nouă luni și a chemat poporul dominican să se unească „pentru a face ca trupele intervenționiste străine să rămînă în țară cît mai puțin posibil". În zilele următoare s-au făcut eforturi pentru desemnarea cabinetului și s-au emis primele decrete. Unul dintre acestea prevede integrarea centrului de informații al forțelor armate (C.E.F.A.) în cadrul armatei dominicane. Prin aceasta, generalul Wessin y Wessin, prezent doar la începutul evenimentelor din aprilie, este privat de conducerea unui organism cheie. După unele informații, el va fi numit atașat militar în Panama sau Europa. Al doilea decret emis de Godoy prevede amnistierea tuturor persoanelor acuzate de delicte sau crime politice săvîrșite începînd de la 24 aprilie.

În ceea ce privește cabinetul, pînă la această dată se cunosc miniștrii care vor conduce finanțele, agricultura, sănătatea, învățămîntul, comunicațiile și afacerile interne. S-a numit, de asemenea, o echipă de specialiști în vederea elaborării unui plan de reconstrucție a economiei. Probabil că numirea șefului forțelor armate va întîrzia. Desemnarea lui este dificilă întrucît frictiunile politice între constituționaliști și imbertiști nu s-au rezolvat și găsirea unei persoane neutre e destul de dificilă. Se consideră posibilă asumarea de către Godoy a portofoliului Ministerului Afacerilor Externe și Forțelor Armate.

De la San Isidro, liderii militari ai juntei demisionate au amenințat cu reluarea ostilităților, afirmînd că în aceste zile influența constituționaliștilor ar fi crescut. Rămășițele acestei junte sînt încă puternice în nordul orașului, unde au arestat mai mulți constituționaliști reîntorși la casele lor. Depunerea armelor de către cele două tabere părea să întîrzie întrucît nici una din ele nu voia să fie prima în executarea acestui act. În cursul zilei de luni în zona deținută de constituționaliști a început însă recuperarea armelor, iar forțele interamericane au lucrat la desființarea baricadelor. Santo Domingo se reîntoarce treptat la chipul de altădată.

Un punct nevralgic mai rămîne totuși: San Isidro este tot sub controlul imbertiștilor care au refuzat semnarea actului de reconciliere. Pe de altă parte, se apreciază că în cadrul armatei vor continua să existe neînțelegeri între foștii partizani ai lui Caamano și cei ai lui Imbert Barreras. Conducători militari care au rămas în expectativă în fața evenimentelor dominicane vor încerca probabil să uzeze de neparticiparea lor pentru a-și asigura funcții de răspundere. Alegerile generale promise de Garcia Godoy vor cunoaște în aceste condiții o desfășurare destul de agitată. Echilibrul politic și militar al țării, afectat de rămînerea în continuare în țară a trupelor interamericane, va fi greu de restabilit, iar redresarea economică va crea obligații externe dificile. Recunoașterea guvernului Godoy de către S.U.A. și majoritatea țărilor latino-americane imediat după instalarea sa, consolidează numai în parte poziția acestuia.

D N

REFLECTOR

Regrupări în căile ferate americane

În momentul de față se duc tratative pentru fuzionarea a șapte principale societăți de căi ferate americane, situate pe coasta de est a țării. Potrivit datelor furnizate de cotidianul economic francez **Les Echos,** atunci cînd noua societate va lua ființă ea va dispune de un capital evaluat la 5,9 miliarde dolari și va controla 42 600 km de cale ferată. Luînd în considerație nu numai volumul capitalului ci și cifra de afaceri realizată de cele șapte societăți în cursul anului trecut — un venit brut de 1 822 miliarde — — se poate aprecia că este vorba despre una dintre cele mai importante fuziuni care s-au efectuat vreodată pe teritoriul Statelor Unite.

Presa apuseană afirmă că această operație a fost determinată de greutățile pe care le întîmpină în momentul de față societățile feroviare. În ceea ce privește transportul persoanelor, partea căilor ferate a ajuns în momentul de față la 20% față de 60% în 1950. Aproape jumătate din călătorii americani folosesc avionul pentru călătoriile în interiorul țării iar 27% se folosesc de mașini. În domeniul transporturilor de mărfuri situația este asemănătoare. În ultimii 20 de ani pe căile ferate nu se mai transportă decît 40% din mărfuri, față de 61% înainte. Transporturile rutiere au sporit cu 13% iar prin sistemul de conducte se transportă 17% din produsele care altădată călătoreau cu trenul.

Se apreciază că fuzionarea care va avea loc ar permite cercurilor capitaliste interesate să realizeze însemnate economii și să-și îndrepte atenția către extinderea automatizării. În același timp, este de așteptat — după cum remarcă ziarele apusene — ca această operație să se soldeze și cu concedierea unei părți a personalului de deservire. De la terminarea celui de-al doilea război mondial, societățile feroviare americane au concediat aproape 800 000 de persoane în urma diferitelor îmbunătățiri tehnice aduse transporturilor.

Purificator pentru gazele de eșapament

Republica Federală Germană este nevoită să cheltuiască anual un miliard de mărci (250 milioane de dolari) pentru purificarea aerului. În atelierele mecanice din marile centre industriale s-a constatat că atmosfera conține uneori peste 25 mg de praf la metrul cub de aer. Acest indice de impuritate este de aproximativ 1 000 de ori mai ridicat decît în aerul de la țară, așa-zis curat, în care s-au măsurat cca 0,02 mg praf la metrul cub. Recent, Centrul de experimentări al întreprinderilor Siemens din Erlangen a pus la punct un procedeu pentru captarea impurităților produse de mașini. E vorba de un aparat care poate fi montat la țeava de eșapament a motoretelor și automobilelor și care, datorită forței centrifuge a unui ciclon artificial, elimină chiar și particulele de praf mai mari (0,001 mm) și le captează apoi în recipiente speciale. Aparatul poate fi adaptat și la coșurile fabricilor. Iată macheta experimentală a purificatorului cu ajutorul căruia cercetătorii vestgermani speră să îndepărteze aceste particule deosebit de dăunătoare pentru oameni și animale.

Scadenţe autumnale în Europa occidentală

Europa occidentală îşi încheie vacanţa de vară. Se apropie scadenţele autumnale : 19 septembrie — alegeri generale în Germania federală ; sfîrşitul lunii septembrie şi jumătatea lunii octombrie — conferinţele anuale ale partidelor laburist şi conservator în Anglia ; şi partidele coaliţiei guvernamentale din Italia se pregătesc de congrese ; în Franţa, alegerile parţiale pentru Senat vor fi urmate la 5 decembrie de scrutinul pentru alegerea preşedintelui statului.

Pe curînd, deci, confruntări şi înfruntări care ar putea să determine modificarea configuraţiei politice interne a fiecăruia dintre aceste state. Unde este însă marea dezbatere care precede în mod obişnuit momentele de acest fel ?

În Anglia şi Italia, două guverne fragile îşi măsoară atît de atent fiecare mişcare încît au ajuns să pară imobile. O parte a opoziţiei franceze, demoralizată de eşecul tentativei Defferre, a lăsat preşedintelui de Gaulle iniţiativa reanimării dezbaterii. În R.F.G. se ţin discursuri multe, se fac incriminări vehemente şi se iau angajamente solemne, dar în fond sînt în discuţie nu atît idei, cît persoane.

Unii observatori britanici emit opinia că guvernul Wilson va fi pus în situaţia de a iniţia alegeri chiar în acest an, alţii presupun că va putea să amîne cu încă un an chemarea la urne. Ziarele afirmă că jumătate dintre membrii guvernului francez cred că preşedintele de Gaulle va candida din nou, ceilalţi fiind de părere contrarie. Două mari institute pentru sondarea opiniei publice din R. F. Germană au publicat rezultatele ultimelor lor anchete : unul a ajuns la concluzia că victoria în alegeri va reveni — cu o mică diferenţă de voturi — partidului democrat-creştin, celălalt asigura că ea va fi repurtată — tot cu o mică diferenţă de voturi — de partidul social-democrat.

În aşteptarea conferinţei de presă

În Franţa se vor produce, fără îndoială, clarificări importante chiar astăzi. Conferinţele de presă bi-anuale şi alocuţiunile radiotelevizate ale preşedintelui de Gaulle sînt totdeauna adevărate evenimente ; taina aproape desăvîrşită de care sînt înconjurate — pînă în momentul enunţării lor — noile iniţiative franceze prezentate cu aceste prilejuri, felul în care ele, dezvoltîndu-se una din alta, afectează politica întregului Occident, fac să fie aşteptate cu emoţie nu numai la Paris.

Se crede că preşedintele va lăsa să domnească în continuare nesiguranţa în ceea ce priveşte eventualitatea reînnoirii candidaturii sale. Probabil că, în acest caz, partidele cărora le revine răspunderea pentru fiasco-ul încercării de a desemna un candidat unic al opoziţiei vor găsi o nouă scuză apatiei lor actuale şi nu vor face nici un efort pentru a se scutura de ea, în aşteptarea zilei cînd vor cunoaşte numele candidatului guvernamental. Dar chiar dacă preşedintele le va face surpriza de a-şi anunţa hotărîrea astăzi, după toate indiciile şefii acestor partide nu se vor grăbi să acţioneze. Partidul radical a ales, ca dată a viitoarei reuniuni naţionale, ziua de 22 octombrie. Comitetul naţional al M.R.P. este convocat pentru 9 octombrie. Comitetul de conducere al S.F.I.O. s-a întrunit ieri, dar nu i se cunoaşte deocamdată nici un plan precis.

Refuzînd singura cale deschizătoare de perspective — o alianţă electorală cu partidul comunist — conducerile partidelor de centru şi ale stîngii necomuniste au gustat amărăciunea înfrîngerii cu mult înainte de întîlnirea cu alegătorii. În loc să tragă concluzia firească din zădărnicia încercării lor, au căzut într-un defetism care pare iremediabil. De notat că oferta partidului comunist continuă să fie valabilă : un candidat unic al stîngii, al tuturor forţelor de orientare democratică şi republicană, cu o platformă electorală stabilită de comun acord.

La dreapta, Antoine Pinay aşteaptă să vadă cine va fi candidatul gaullist pentru a aprecia dacă are sau nu vreun rost să intre şi el în competiţie. Doar Tixier-Vignancour, un fel de nou Pierre Poujade, profitînd de acalmia aproape generală, face în jurul propriei sale persoane un tapaj cu totul disproporţionat, mergînd pînă la a afirma că este sigur pe voturile unui sfert din corpul electoral.

Francezilor nu li se propune, deci, nici o alternativă serioasă la reînnoirea mandatului actualului preşedinte sau la preluarea acestui mandat de către succesorul pe care el însuşi şi-l va desemna. (La Paris prevalează opinia că generalul de Gaulle se va prezenta din nou în faţa alegătorilor, pentru că el poate întruni o majoritate mult mai impresionantă decît, să spunem, Georges Pompidou şi în acelaşi timp va crea cadrul legal care să-i îngăduie să treacă, în anii mandatului, prerogativele prezidenţiale actualului prim-ministru.)

Oricît ar părea de ciudat, conferinţa de presă de astăzi suscită în celelalte ţări vest-europene şi mai ales în S.U.A. o curiozitate şi unele aprehensiuni depăşind în intensitate sentimentele cu care este aşteptată în Franţa. Fiind cunoscute intenţiile preşedintelui de Gaulle de a desăvîrşi emanciparea ţării sale faţă de Statele Unite prin restructurarea radicală a alianţei atlantice şi de a fixa limite precise „integrării" vest-europene pentru a nu impieta asupra personalităţii statale a Franţei, partenerii ei se întreabă cît de departe vor ajunge lucrurile după noua conferinţă de presă. (A se vedea, în acest sens, articolul semnificativ din *The New York Times*, reprodus la rubrica „Puncte de vedere", pag. 26). În interiorul ţării însă, cu cît vor fi mai cutezătoare acţiunile anunţate pe linia afirmării independenţei naţionale şi a desolidarizării Franţei de orientarea agresivă demonstrată de aliaţii ei pe diverse meridiane, cu atît va fi mai eficace conferinţa de presă în rolul de manifest electoral. Căci, după cum prea bine se ştie, unele aspecte ale politicii externe a preşedintelui de Gaulle au darul de a ralia chiar şi pe unii dintre cei ce nu sînt de acord cu politica lui internă.

În Franţa există, aşadar, premisele unei continuităţi, cea mai de seamă fiind existenţa unei politici externe care se defineşte tot mai mult în raport cu interesele franceze. Ca atare, şi acalmia despre care vorbeam la început are în această ţară o coloratură specifică : este, la cercurile guvernamentale — calmul aşteptării neîncordate, la unele cercuri ale opoziţiei — apatia descurajării.

Dilemele britanice

Anglia trăieşte sub altă zodie. Ales pentru că a promis că „va pune ţara în mişcare", actualul guvern nu îndrăzneşte, din cauza echilibrului său nestatornic, să facă nici un pas : o înclinare spre stînga şi liberalii, al căror sprijin îi este uneori indispensabil, l-ar împinge în gol ; o întoarcere spre dreapta, şi propria sa aripă stîngă l-ar putea părăsi, provocîndu-i prăbuşirea. Paradoxul constă în faptul că succesul electoral al laburiştilor s-a explicat, anul trecut, prin dorinţa englezilor de a vedea înfăptuindu-se anumite schimbări. Promiţătorul program de acţiune laburist este şi astăzi doar un proiect. Spre deosebire însă de situaţia de acum un an, el nu mai pare a avea perspective de realizare. Înainte de a fi fost ales prim-ministru, Harold Wilson afirma că economia britanică are nevoie de un procent minim de dezvoltare de 4 la sută pe an. El susţinea necesitatea absolută a unei politici bazate pe stimularea creşterii economice. Nu este exclus ca şi mult aşteptatul plan economic naţional, care va fi dezvăluit la 16 septembrie, să pornească de la o concepţie asemănătoare. Dar toate acestea par în momentul de faţă destinate consumului intern. În practică însă — după cum îi asigură corespondentul de specialitate al ziarului *New York Times* pe cititorii paginii „Afaceri-finanţe", guvernul britanic „încurajează o recesiune dar doreşte ca acest lucru să nu fie ştiut de nimeni, cu excepţia creditorilor străini ai ţării, care au spus de multă vreme că numai pe această cale Anglia poate scăpa de datorii. În termenii politicii interne recesiunile sînt costisitoare şi guvernul laburist nu ţine să scoată în evidenţă că bancherii străini sînt cei care îi dau tonul". Este un joc plin de riscuri în aceste zile, cînd dintre muncitorii re-

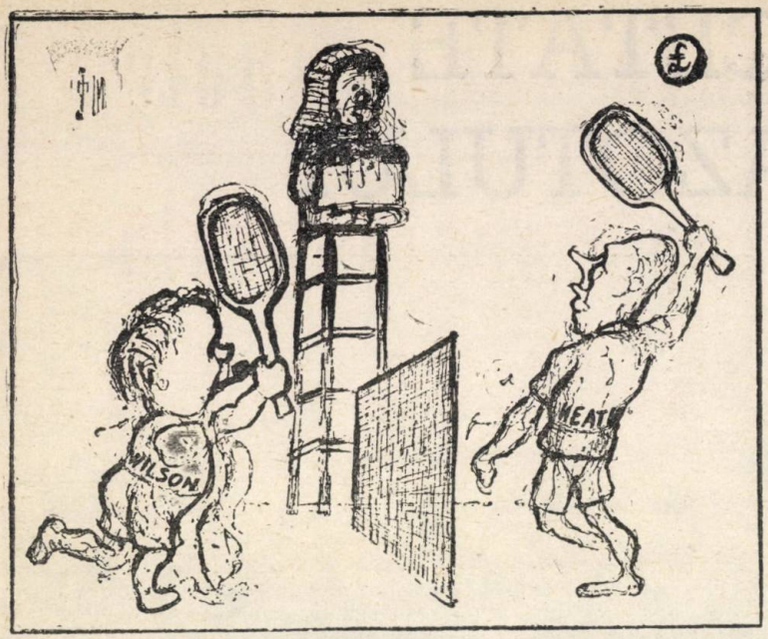

O partidă de tenis

(Din Express)

prezentați la Congresul Trade-Union-urilor nu puțini și-au văzut veniturile reduse brutal cu 20 la sută iar celorlalți li se cere o „cumpătare", o „moderație" și pe deasupra acceptarea unui control guvernamental care, pretinse de un guvern conservator, ar fi produs un scandal pe plan național și în primul rînd riposta dîrză a laburiștilor.

Nu este, însă, unicul risc pe care și-l asumă guvernul. Instabilitatea lui a atins un asemenea grad încît, în anume împrejurări — vezi moartea speakerului Camerei Comunelor — pînă și dispariția unui deputat conservator îi amenință existența.

Cine este vinovat de dificultățile economice ale țării ? Foștii guvernanți conservatori, spun membrii actualului guvern. Atîta timp cît și opinia publică va fi convinsă de acest lucru este posibil ca partidul conservator să nu vrea cu tot dinadinsul o confruntare electorală imediată. Păsuirea pe care ar acorda-o, în acest caz, guvernului ar fi însă o manevră, cu scopul de a-și lua ca aliat timpul : de pe acum el acuză guvernul că a împins țara în marasm economic. Cu trecerea vremii, propriul său aport la aceasta ar putea fi uitat. Se spune, totuși, că la apropiata conferință anuală a partidului conservator, noul său lider, Heath, va prezenta un program „extrem de interesant".

Lipsa de inițiativă a guvernului în politica externă și-ar putea găsi o explicație în aceste condiții vitrege. Aplecat asupra propriilor sale necazuri, constrîns să lucreze în parlament — care își va relua dezbaterile la începutul lui octombrie — în condiții de mobilizare epuizantă a energiilor, el nu găsește în sine forța necesară pentru a se consacra preocupărilor internaționale așa cum ar fi de așteptat din partea uneia dintre marile puteri. Atitudinea necritică față de agresiunea americană în Vietnam este numai unul dintre semnele abdicării de la unele din îndatoririle și prerogativele unui stat cu răspunderi mondiale. Dacă însă, așa cum cere propria sa aripă de stînga, și-ar da osteneala să se desolidarizeze de politica vietnameză a S.U.A. și totodată ar renunța la cîteva din costisitoarele angajamente militare externe, guvernul laburist și-ar degreva bugetul și în același timp problematica

Va reuși oare coaliția de centru-stînga să acționeze ?

Pentru Italia, toamna vine cu necesitatea de a se relua problemele din punctul mort unde au fost lăsate la începutul vacanței. La congresele partidelor din coaliția guvernamentală se vor dezbate, tot atît de vehement și nu se știe dacă mai rodnic, aceleași lucruri ca și în trecut. Între fracțiunile democrației creștine nu s-au tocit asperitățile. Partidul catolic a ajuns în fond un conglomerat de grupări politice cu tendințe mergînd de la o poziție apropiată de cea a stîngii la reacționarismul afișat. Rivalitatea dintre liderii lor, manifestată deschis la alegerea actualului președinte al republicii, este la fel de înverșunată. Îmbinîndu-se cu divergențele dintre partidele coaliției guvernamentale, neomogenitatea democrației creștine a fost și este o frînă pentru guvernul de centru-stînga. Lunga vacanță parlamentară a reprezentat o pauză în dezbateri, nu în acțiune, pentru că aceasta era chiar înainte ca și inexistentă. Atît de dezbătuta și mereu ajustata platformă a alianței politice conducătoare este încă o listă de deziderate. După cum subliniază reprezentanții Partidului Comunist, programul economic democratic, reforma administrativă, reforma învățămîntului, legea urbanistică sînt doar cîteva dintre măsurile pe care socialiștii italieni din partidul lui Pietro Nenni le-au promis alegătorilor lor dar nu le-au înfăptuit, cel puțin pînă acum.

Grupurile componente ale coaliției explică paralizia în materie de legiferare prin necesitatea de a nu nemulțumi pe nici unul dintre parteneri. Formula centru-stînga a apărut însă atunci cînd democrat-creștinii nu au mai putut forma singuri guvernul ca urmare a deplasării spre stînga a întregului corp electoral italian, adică a unei tendințe generale spre o înnoire democratică a instituțiilor. Congresele politice din această toamnă vor indica dacă perspectiva înfăptuirii acestui obiectiv se apropie.

Indiferența corpului electoral

Mai sînt doar zece zile pînă la alegerile sub al căror semn s-a desfășurat — se spune — întreaga viață politică a R. F. Germane în ultimul an. Plictisul unei campanii electorale în care se înfruntă două partide cu orientări aproape identice — recent publicatul „program în zece puncte" al partidului social-democrat certifică absența unei alternative reale — a fost întrerupt dintr-o direcție imprevizibilă : fostul cancelar Adenauer, care va împlini anul acesta 90 de ani, secondat de fostul ministru al apărării, Franz Joseph Strauss, a irumpt din nou în arena politică, atacînd în toate direcțiile.

Observatorii se întreabă cu toată seriozitatea dacă Adenauer face campanie pentru sau împotriva succesorului și colegului său de partid Ludwig Erhard. Uneori se pare că între ei ar exista o tacită împărțire a rolurilor : Adenauer a fost, de pildă, cel care, militînd pentru înarmarea atomică directă a R.F.G., a criticat sever planul american, prezentat la conferința de dezarmare de la Geneva, de natură să îngăduie doar accesul indirect al vest-germanilor la arma nucleară, prin intermediul proiectului F.N.M. Actualul cancelar l-a susținut în mod discret, pînă la respingerea netă a acestui plan de către Uniunea Sovietică. Atunci — adică după ce planul fusese practic scos din joc —, a început să-l elogieze post-mortem. Alteori, cei doi oameni politici par a fi în antagonism direct. Adenauer preconizează o coaliție guvernamentală a partidelor democrat-creștin și social-democrat (pe vremea cînd era el însuși cancelar nici n-ar fi acceptat să ia în discuție o asemenea posibilitate) în timp ce Erhard se pronunță categoric și pe un ton iritat împotriva acestei formule.

Motivele care îl determină pe Adenauer să pledeze pentru o mare alianță cu Willi Brandt — criticat de altfel de el însuși într-un articol recent pentru că „încearcă să fie mai creștin-democrat decît creștin-democrației" — merită o analiză specială. Cert este însă că intervenția zgomotoasă a grupului Adenauer-Strauss a tras întreaga campanie electorală spre dreapta, împingînd-o spre vechile clișee ale imobilismului politic. Cu doi ani în urmă, Erhard le promitea vest-germanilor obosiți de politica de război rece o „politică de mișcare". Acum se vorbește mult despre arme atomice, despre „realitățile și necesitățile germane" privite înafara contextului general european și în contratimp cu el. Tema destinderii a fost împinsă de Adenauer pe planul al doilea.

Dar campania electorală ar fi avut nevoie de un altfel de impuls nu de unul spre trecut. Dovadă : indiferența aproape ostentativă a corpului electoral față de solicitările și supralicitările cu lozinci perimate. Pentru că nici unul dintre cele două partide nu-i propune obiective care să-i suscite entuziasmul sau măcar interesul, alegătorul vest-german va da crezare fie afirmației că cei 16 ani de guvernare creștin-democrată ar fi demonstrat capacitatea acestui partid de a conduce țara, fie afirmației că acești 16 ani au dus la uzura partidului și că este necesară o schimbare, și va vota în consecință.

Toamna începe, în țările Europei occidentale, într-o atmosferă de incertitudine, speranțele și temerile exprimîndu-se confuz, în semitonuri.

Felicia ANTIP

PRIN

R. P. BULGARIA

O CETATE A AZOTULUI

O bubuitură puternică ne opri din drum. Ajunsesem la capătul aleii în pantă, mărginită de salcîmi, care cobora din şoseaua ce duce spre Burgas. Ne aflam în faţa unei fabrici noi ; o pădure de turnuri înalte arunca spre cer trîmbe de fum negru, galben, roşcat.

Ne-am dat seama că zgomotul pe care-l auzisem era produs de sorbul de aer al fabricii de produse azotoase de la Stara Zagora. O dată captat, aerul atmosferic este „fracţionat", luîndu-i-se azotul, din care vor rezulta produsele specifice ale acestei fabrici : îngrăşămintele azotoase.

De pe panourile din faţa clădirii ne privesc chipurile cîtorva muncitori fruntaşi. Despre ei, despre munca lor am vrea să relatăm în rîndurile care urmează. Bineînţeles, nu cu rigoarea ştiinţifică a unui specialist, ci cu tonul reporterului care evită, pe cît posibil, aviditatea formulelor chimice şi precizia cifrelor. Tonul acesta ne-a fost poate sugerat chiar de ghidul nostru, un tînăr muncitor, cunoscător al tainelor chimiei, care în orele sale libere nu se sfieşte să folosească metafora : e şi poet.

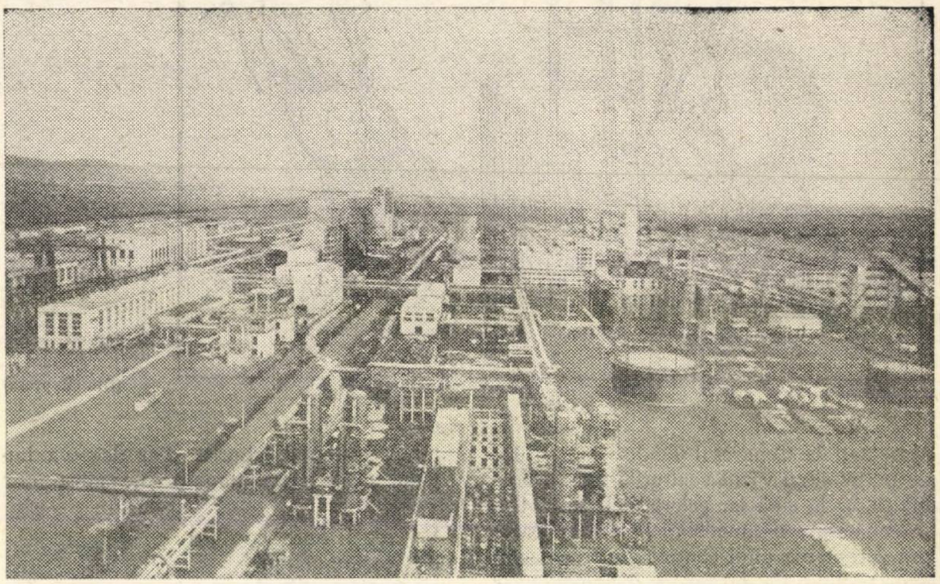

Vedere generală a fabricii de îngrăşăminte azotoase de la Stara Zagora

Un curiculum vitae industrial

Fabrica de produse azotoase de la Stara Zagora este o unitate destul de tînără : în 1958, ea nu exista decît sub formă de proiect. Era nu numai o întreprindere nouă, ci şi prima într-o ramură de producţie care, în Bulgaria, nu avea nici cea mai palidă tradiţie.

La 17 octombrie 1959 au început primele construcţii : locuinţele pentru muncitori, drumurile asfaltate, subterana de conducte de diverse dimensiuni. În mai 1960, toate acestea erau gata. A urmat construirea fabricii propriu-zise, ale cărei secţii se întind pe o suprafaţă de 130 ha. 47 000 tone de utilaje au fost transportate aici şi montate. Dintre acestea, 17 000 tone erau de producţie autohtonă. Mii de muncitori constructori şi montori şi-au conjugat eforturile pentru a ridica o mare întreprindere care, la ora actuală, asigură anual fiecărui decar de pămînt al R. P. Bulgaria cîte 10 kg îngrăşăminte azotoase.

La 23 iunie 1963, după trei ani de muncă, fabrica a fost dată în folosinţă. Era un adevărat record, dacă ţinem seama că tehnicienii şi muncitorii bulgari se angajaseră pentru prima dată într-un asemenea efort, acumulînd experienţa necesară pe măsură ce noua fabrică îşi înălţa silueta spre cer.

Cele trei rîuri

Fabrica de la Stara Zagora se hrăneşte cu aer : o imensă gură mecanică absoarbe cu aviditate din atmosferă un curent gazos care, condus prin încăperi tainice, presat şi transformat, îşi încheie ciclul sub formă de cristale. Alături de fluviul de aer, în malaxoarele fabricii îşi varsă „apele" încă doi curenţi care aduc materia primă. Primul este cărbunele. De la Mariţa-Est „curge" un rîu de cărbune inferior : lignitul, a cărui valoare se înscrie între 1 500—1 800 calorii. În 24 de ore, se transportă între 6 500—7 000 tone de cărbune, folosit atît pentru producţia propriu-zisă cît şi pentru necesităţile de consum ale termocentralei. Se dă astfel o bună utilizare unor zăcăminte carbonifere de slabă calitate, sortite — în alte condiţii — să nu fie exploatate decît pe o scară foarte redusă.

A treia sursă de materii prime este un rîu adevărat : de la barajul Gheorghe Dimitrov, apele, care şi-au făcut datoria învîrtind paletele turbinelor, se îndreaptă, încă spumegînd, spre Stara Zagora, pentru a participa la dificilul proces de fabricare a îngrăşămintelor chimice. Dintre acestea, azotatul de amoniu se află pe primul plan. Zilnic se produc aici 1 250—1 300 tone din această substanţă.

Ni s-a arătat că se află într-un stadiu destul de avansat lucrările la secţia care foloseşte o nouă materie primă — ureea. La sfîrşitul acestui an, fabrica urmează să-şi dea măsura întregii sale capacităţi.

Sacii cu zăpadă

După ce ne-am familiarizat cu zgomotul produs de sorbul de aer, am încercat să urmărim fluxul tehnologic. Ghidului nostru i s-au alăturat doi specialişti de prima mînă, Ivan Calvacev şi Ivan Iliev. Era mai mult o urmărire teoretică, deoarece materia primă dispărea din faţa ochilor noştri, înghiţită de cazane şi ţevi, pentru a ieşi din nou la iveală, la ultimul etaj al clădirii. Aici, produsul final — îngrăşămintele — se revarsă din nişte guri cu botniţă, sub forma unei zăpezi albe cu granule, uniforme, de-a dreptul în saci : o maşină de cusut tiveşte la repezeală cele două margini ale pînzei, apoi un mecanism aruncă sacul de 50 kg într-un jgheab care-l conduce direct în magazie. Acolo sacii se adună în stive înalte cît un bloc cu două etaje.

În jurul sacilor de zăpadă se încing discuţii. Avem impresia că ne aflăm într-o moară. Priviri experimentate examinează granulaţia sortînd îngrăşămintele după mărimea bobului. Femeile care muncesc aici trebuie să aibă un ochi foarte ager, pentru a nu le scăpa nici o defecţiune.

La plecare ni s-a dăruit fiecăruia un săculeţ cu azotat de amoniu. Pe pînză era scris cu creionul numele celui ce l-a cusut şi umplut. O dată cu sacul, fiecare din noi am primit şi îndrumările de rigoare : „Nu puneţi prea multă substanţă, pentru a nu arde rădăcinile", „Feriţi sacul de umezeală ca să nu se altereze azotatul" etc., etc.

Bineînţeles, am discutat cu Ivan Calvacev şi Ivan Iliev despre formarea cadrelor, despre schimburile de experienţă. Cu acest prilej am aflat că legăturile dintre specialiştii bulgari şi români sînt frecvente şi temeinice. Tehnicieni din întreprinderile similare de pe cele două maluri ale Dunării şi-au făcut vizite reciproce. Chiar atunci, un chimist român ţinuse un ciclu de conferinţe urmărite cu mult interes. Specialiştilor bulgari le sînt bine cunoscute realizările României în domeniul producţiei de îngrăşăminte chimice. Vecinii noştri au vizitat Combinatul de la Piatra Neamţ, studiind experienţa acumulată acolo.

Preocuparea pentru ridicarea calificării muncii nu rămîne la Stara Zagora o simplă intenţie: numărul inginerilor şi tehnicienilor reprezintă 20 la sută din totalul celor ce participă la procesul de producţie. Dar acest procentaj nu indică limita superioară. Permanent se urmăreşte extinderea măsurilor de perfecţionare prin şcolile de calificare existente în fabrică, prin specializarea la cursurile fără frecvenţă.

Ni s-a spus că adjectivul „stara" se traduce în româneşte prin „vechi". Dar obiectivele noi ale industriei bulgare din această zonă contrastează cu numirea de Stara Zagora.

În aceste zile, cînd poporul bulgar sărbătoreşte 21 de ani de la victoria revoluţiei socialiste în patria sa, colectivul fabricii nu-şi dezminte trăsăturile dominante : exuberanţa tinerească, entuziasmul, fermitatea în îndeplinirea sarcinilor.

Const. SÎRBU

R.P.D. COREEANĂ:

Pe drumul dezvoltării multilaterale

La 9 septembrie se împlinesc 17 ani de la proclamarea Republicii Populare Democrate Coreene. În acest răstimp, depăşind greutăţile şi uriaşele pierderi umane şi materiale provocate de războiul anilor 1950—1953, impus de cercurile imperialiste din S.U.A., şi clica reacţionară sud-coreeană, oamenii muncii din R.P.D. Coreeană au repurtat importante succese pe calea construcţiei economice şi culturale.

O trăsătură caracteristică a evoluţiei economiei R.P.D. Coreene este dezvoltarea multilaterală. În vremea ocupaţiei japoneze, care a durat circa o jumătate de secol, Coreea fusese transformată într-o anexă a economiei metropolitane. Caracterul colonial al economiei coreene din acea vreme se vădea în primul rînd în faptul că principalele ramuri erau constituite din extracţia mineralelor — în primul rînd al celor neferoase — şi din agricultură şi silvicultură, ale căror produse le erau necesare colonialiştilor japonezi (bumbac, orez, tutun, lemn etc.).

În anii puterii populare au fost depuse eforturi continue pentru dezvoltarea industriei. Încă din 1963 producţia industrială globală depăşea de peste 10 ori nivelul anului 1950, producînd în numai 28 de zile o valoare egală cu cea pe care o producea întreaga Coree în anii ocupaţiei japoneze.

Un rol de seamă în cadrul industriei l-a avut şi îl va avea şi în viitor producţia energiei electrice. Folosind atît resursele hidraulice cît şi cele termice, Coreea populară produce peste 11,7 miliarde kWh, adică de 7 ori mai mult decît la sfîrşitul războiului — în 1953 — şi dublu faţă de 1956. Mari hidrocentrale au fost construite sau sînt în curs de terminare, la Soopoong, Jangjiun, Boojun, Hochun, Kangee Youth etc. Numai centralele de la Woobong şi Pyongyang (Phenian) vor avea împreună o capacitate de 800 000 kW. Planurile de dezvoltare prevăd ca în anul 1967 producţia de electricitate să ajungă la 17 miliarde kWh, terminîndu-se electrificarea tuturor aşezărilor rurale. Se prevede de asemenea electrificarea căilor ferate. Extracţia de cărbune, care reprezintă o importantă bogăţie naturală a R. P. D. Coreene, a atins un volum de peste 14 milioane tone încă în anul trecut, urmînd să ajungă la 25 milioane în 1967. Pentru aceasta se preconizează intrarea în exploatare a unor noi bazine carbonifere descoperite în anii construcţiei socialiste.

Industria prelucrătoare a căpătat o dezvoltare ascendentă.

Industria siderurgică a fost practic inexistentă înainte de 1945. Chiar şi acele mici întreprinderi metalurgice, pe care japonezii le instalaseră în timpul regimului colonial, au fost distruse de război. Producţia de fontă a crescut de la 155 mii tone în 1950 la peste 1,1 milioane în 1963, iar cea de oţel de la 125 mii la peste 1 milion tone, făcînd ca pe locuitor R. P. D. Coreeană să producă 113 kg fontă (pe cînd Coreea de sud produce 0,5 kg fontă anual) şi 96 kg oţel (faţă de 6,5 kg în Coreea de sud).

Importante creşteri a înregistrat, atît cantitativ cît şi calitativ, industria constructoare de maşini. Se apreciază că în momentul de faţă aproape 94 la sută din maşinile intrate acum în producţie provin din industria proprie. S-a reuşit punerea la punct a producţiei de tractoare, autocamioane, excavatoare, tipuri de maşini grele pentru mine, transport, construcţii, industrie energetică, instalaţii pentru industria textilă, chimică, a prelucrării metalelor neferoase ş. a. Dacă în 1944 producţia industriei constructoare de maşini reprezenta abia 1,6 la sută din volumul global al producţiei industriale, astăzi ea depăşeşte 21 la sută din aceasta. În primii trei ani ai actualului plan septenal producţia acestei ramuri-cheie a sporit cu 63 la sută. Întreprinderile producătoare de utilaj pentru industria siderurgică (fabricile de la Bookjoong şi Rakwon), chimică, energetică, carboniferă (fabricile din Koosung, Pyongyang), ca şi a maşinilor destinate mecanizării agriculturii (uzina din Dukchun) sînt în plină dezvoltare, produsele lor fiind folosite acum nu numai în Coreea democrată dar şi peste hotare.

Paralel cu dezvoltarea industriei grele, are loc o creştere apreciabilă a producţiei industriei uşoare şi alimentare, între care întreprinderile textile ocupă un loc important.

Agricultura — în care relaţiile socialiste sînt victorioase prin terminarea cooperativizării — contribuie şi ea din ce în ce mai mult la satisfacerea necesităţilor de materii prime ale industriei şi de hrană pentru populaţie. O mare atenţie este acordată irigării şi îngrăşării culturilor. De asemenea, mecanizarea lucrărilor agricole a atins un nivel deosebit de ridicat în raport cu ţările capitaliste din Asia.

Creşterea venitului naţional (de peste 4,5 ori faţă de 1950) a determinat o substanţială ridicare a nivelului de trai al populaţiei R. P. D. Coreene.

Sub conducerea Partidului Muncii din Coreea, poporul muncitor obţine noi succese pe drumul construirii unei economii multilaterale şi armonioase, al făuririi unui nivel tot mai înalt de viaţă, material şi cultural.

N. PĂTRAŞCU

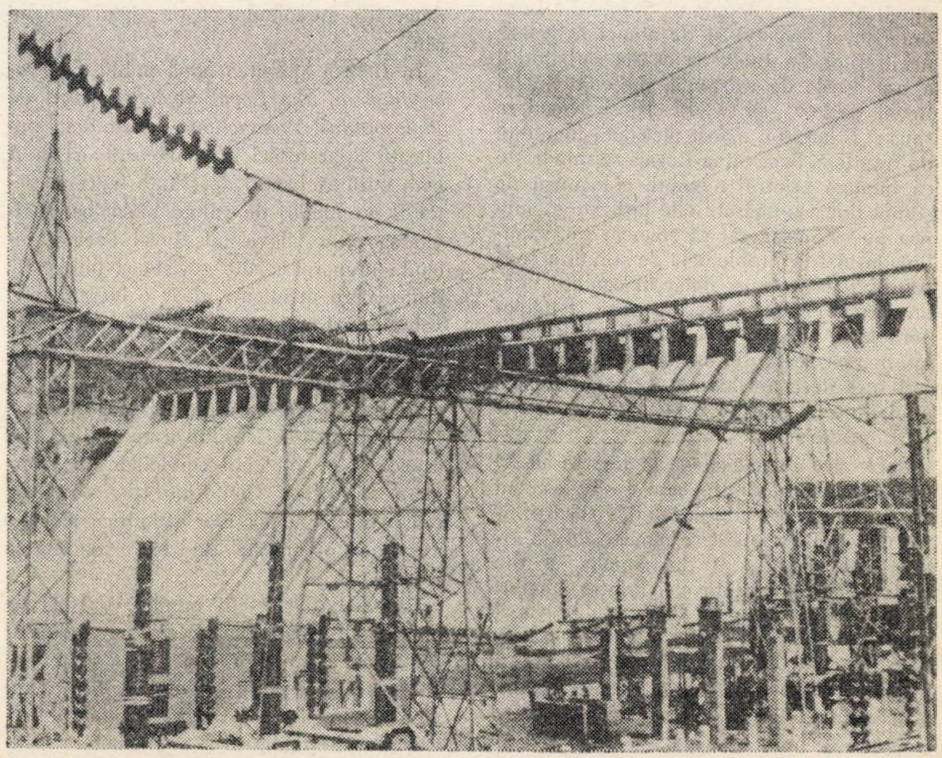

Barajul hidrocentralei de la Soopoong

Dr. D. C. Martin

secretar executiv al Societăţii Regale de Ştiinţe din Marea Britanie

despre

- **Ce este şi cum lucrează Societatea Regală de Ştiinţe din Marea Britanie**
- **Condiţiile optime de dezvoltare a economiei şi ştiinţei în Republica Socialistă România**

La invitaţia Academiei Republicii Socialiste România, dl dr. D. C. MARTIN, secretar executiv al Societăţii Regale de Ştiinţe din Marea Britanie, împreună cu soţia, au vizitat două săptămîni ţara noastră.

În cursul unei convorbiri, dl dr. D. C. Martin ne-a informat despre modul de organizare a Societăţii Regale şi despre scopul vizitei sale în România.

— În prima jumătate a secolului al XVII-lea, ne-a spus domnia sa, în contextul unei noi ambianţe ştiinţifice creată de răspîndirea descoperirilor şi ideilor lui Galileu, Descartes, Gilbert şi Harvey, a luat fiinţă la Londra, la Gresham College, în ziua de 28 noiembrie 1660, o societate care avea scopul „de a promova învăţătura experimentală în fizică şi matematică". Ea s-a numit Societatea Regală de Ştiinţe din Londra (Royal Society) şi de atunci activează neîntrerupt. În 1960, cu ocazia sărbătoririi a trei secole de existenţă, preşedintele lui Royal Society, sir Cyril Hinshelwood, a spus : „Ştiinţa nu a fost niciodată îngrădită de frontiere. Societatea Regală se mîndreşte că numără printre membrii ei oameni de ştiinţă din nenumărate alte ţări. De asemenea nu este exagerat să spunem că schimbul de idei în problemele de ştiinţă a contribuit şi contribuie, chiar în condiţii uneori vitrege, la consolidarea păcii şi înţelegerii între popoare". A sprijini colaborarea internaţională între oamenii de ştiinţă a fost încă de la înfiinţarea Societăţii Regale unul dintre scopurile principale ale activităţii acesteia.

Societatea Regală alege în fiecare an 29 de noi membri, dintre care 4 sînt oameni de ştiinţă din diferite alte ţări. Astăzi printre membrii Societăţii se numără 23 de savanţi din S.U.A., 9 din Suedia, 4 din U.R.S.S., 4 din Franţa etc. Printre membri se află 31 de laureaţi ai premiului Nobel din Marea Britanie şi 26 de laureaţi ai aceluiaşi premiu din alte ţări. Carta şi Statutul adoptate o dată cu înfiinţarea Societăţii sînt în vigoare şi astăzi. Carta acordă conducerea unui Consiliu alcătuit din 21 de membri, dintre care 10 se schimbă în fiecare an ; 5 dintre noii membri aleşi trebuie să nu fi făcut parte anterior din conducerea Societăţii. Principiul schimburilor stă şi la baza activităţii comitetelor Societăţii. Statute speciale permit alegerea într-o foarte mică măsură a personalităţilor care, fără să fie oameni de ştiinţă, au activat în sensul sprijinirii dezvoltării ştiinţelor sau a Societăţii.

În 1665, Henry Oldenburg, unul dintre primii doi secretari ai Societăţii, a început publicarea unei reviste ştiinţifice *Philosophical Transactions*, care a apărut fără întrerupere pînă în prezent. În 1687, Isaac Newton şi-a publicat lucrarea „Principia", tot în cadrul Societăţii Regale ; mai tîrziu, între anii 1703—1721, el a fost preşedintele Societăţii, aureolînd-o cu prestigiul numelui său.

În 1832 a apărut o nouă publicaţie, *Proceedings of the Royal Society*, alături de *Philosophical Transactions*. Aceste două publicaţii apar astăzi în două serii : seria A care publică lucrări de ştiinţe fizice, şi seria B cu lucrări de ştiinţe biologice. Activitatea editorială a lui Royal Society include numeroase alte reviste şi publicaţii, dintre care menţionez doar o lucrare în 4 volume conţinînd notele şi observaţiile Expediţiei internaţionale a Anului Geofizic în Antarctica.

În cadrul Societăţii există trei comitete care informează Consiliul asupra diferitelor aspecte ale activităţii serviciilor de informare ştiinţifică. Conferinţe periodice ale redactorilor publicaţiilor ştiinţifice sînt de asemenea organizate de către Societatea Regală.

Biblioteca Societăţii numără 150 000 de volume şi colecţii complete ale periodicelor ştiinţifice apărute în alte ţări. Comitetului Bibliotecii Societăţii, înfiinţat în 1782, îi revine sarcina de a întreţine schimburi permanente de publicaţii şi documentare ştiinţifică, cu celelalte academii ale lumii, între care şi cu Academia României. Societatea urmăreşte, de asemenea, sprijinirea muncii de cercetare ştiinţifică şi mărirea numărului de vizite făcute de către oamenii de ştiinţă din diferite ţări. Recent s-a stabilit ca un număr de profesori de la Royal Society să ţină cursuri în India şi Polonia.

Societatea acordă, fără restricţii de naţionalitate sau de domeniu ştiinţific, un număr de medalii, printre care cea mai cunoscută este medalia COPLEY ; anual se acordă şi două medalii regale.

În legătură cu scopul vizitei în România, dl dr. D. C. Martin ne-a declarat următoarele :

— Încurajarea relaţiilor internaţionale prieteneşti a fost întotdeauna, după cum am arătat, unul din obiectivele principale ale activităţii Societăţii Regale, iar vechile legături cu alte academii au fost mereu reînnoite.

Momentul vizitei mele a fost, în acelaşi timp, rău şi bine ales. Rău — pentru că o mare parte din cercetătorii ştiinţifici erau în vacanţă ; şi foarte bine — pentru că am avut fericita ocazie să mă aflu aici cînd, la memorabila şedinţă a Marii Adunări Naţionale, României i s-a dat numele de Republică Socialistă. De aceea cred că mă pot considera şi primul oaspete al Academiei care de astăzi poartă un nume nou : Academia Republicii Socialiste România. De asemenea, am putut fi prezent la sărbătoarea dv. naţională — 23 August. Demonstraţia la care am asistat a reprezentat, pentru soţia mea şi pentru mine, o interesantă şi emoţionantă experienţă.

Dar să revenim la scopul propriu-zis al vizitei mele. Pe de o parte am discutat un program de colaborare ştiinţifică între Marea Britanie şi România, la nivel academic. Programul prevede schimburi amicale între academicieni, membri corespondenţi

și tineri cercetători din ambele țări. În cursul vizitei, proiectul programului a fost definitivat și urmează să fie semnat în curînd. Acest program de colaborare face parte din acordul anglo-român privind schimburile culturale, științifice și tehnice pe perioada 1 aprilie 1965—30 martie 1967.

Pe de altă parte, am urmărit să cunoaștem direct activitatea de cercetare științifică din țara dv.

Am avut ocazia să-i cunosc pe oamenii de știință atît în laboratoarele lor cît și în particular. Institutul atomic de cercetări, Institutul de chimie al Academiei, laboratoarele Universității din Iași, ale Combinatului de la Brazi sau ale Complexului petrochimic Borzești sînt numai o parte din institutele și laboratoarele de cercetare vizitate. Pot afirma că pretutindeni am întîlnit condiții optime pentru desfășurarea muncii de cercetare științifică. Cea mai completă și modernă documentare și cele mai noi aparate sînt puse la dispoziția unui tineret entuziast, viguros și inventiv, care îmbină cunoștințele științifice căpătate în școli cu elanul creator. De altfel întreaga dv. țară lasă impresia unei comunități vibrante, unite, în plin avînt. Mi-am dat seama că România este o țară cu foarte multe bogății naturale : petrol, cărbune, gaze naturale, terenuri agricole etc., dar cred că acum pentru prima oară aceste bogății sînt exploatate în favoarea dezvoltării economiei naționale și a creșterii bunăstării poporului.

Dezvoltarea unei economii este în mare măsură tributară științei. Trebuie să facem față muncii de cercetare științifică la cel mai înalt nivel pentru a putea păși în primele rînduri ale lumii industriale. Și în această privință România este pe drumul cel bun. Este esențial ca oamenii de știință din țările noastre să învețe unii de la alții, să folosească în comun experiența cîștigată.

Științele fundamentale nu au întotdeauna o consecință practică directă. Cînd Michael Faraday a descoperit inducția și a fost întrebat care este utilitatea ei, el a răspuns : „Care este utilitatea unui copil nou-născut ?“ Importanța științelor fundamentale este astăzi recunoscută de toată lumea.

Ca o națiune să fie puternică ea trebuie să aibă un numeros grup de oameni care să ajungă mereu la idei noi în domeniul științific. Sînt convins că programul de colaborare științifică dintre țările noastre va da rezultate excelente. În încheiere, vreau să mulțumesc încă o dată tuturor acelora care ne-au ajutat să cunoaștem mai bine România.

Adina DARIAN

ALBERT SCHWEITZER

Duminică, la aflarea morții doctorului Albert Schweitzer, renumitul savant american Linus Pauling, de două ori laureat al premiului Nobel, declara corespondentului agenției *France Presse* la Pasadena (California) : „Este sigur că dr. Schweitzer, prietenul meu apropiat, nu numai că și-a dedicat aproape 5 decenii de viață pentru a ușura suferințele oamenilor dar s-a dăruit pe sine idealului instaurării păcii pe pămînt, feririi omenirii de teribilele primejdii ale armelor nucleare“. Linus Pauling a subliniat că în urmă cu cîteva săptămîni, dr. Schweitzer îi împărtășea într-o scrisoare îngrijorarea pe care i-o provoca extinderea războiului din Vietnam.

Într-o scrisoare primită de revista noastră din partea doctorului A. Schweitzer cu puține zile înainte de a se stinge din viață, eram informați despre proasta stare a sănătății sale și totodată ne erau comunicate ultimele date ale spitalului înființat de el în urmă cu cinci decenii la Lambaréné (Gabon). „În prezent spitalul a devenit mult mai mare decît era la începuturile sale, în 1913, cînd dr. Schweitzer a sosit aici pentru prima dată însoțit doar de o infirmieră (soția sa). Actualmente, cei 550 de pacienți se află în îngrijirea a 16 infirmiere și 6 medici. În afară de spitalul propriu-zis, mai există și un mic așezămînt-leprozerie, (construit din suma atribuită dr. Schweitzer în 1953 prin Premiul Nobel pentru Pace) în care sînt adăpostiți 185 de bolnavi“.

Una dintre cele mai luminoase figuri ale umanismului contemporan, doctorul Albert Schweitzer — despre a cărui nobilă activitate revista LUMEA a scris în numărul 36/1964 — și-a consacrat în ultimii ani numeroase eforturi pentru a avertiza omenirea asupra pericolului războiului atomic.

Începînd din 1954, întîi în paginile presei britanice, apoi în emoționante apeluri adresate opiniei publice mondiale prin postul de radio Oslo, dr. Schweitzer, asemenea altor personalități științifice de renume mondial, s-a ridicat împotriva cursei înarmărilor nucleare, a subliniat necesitatea înlăturării neîncrederii și încordării din relațiile internaționale, a militat pentru înțelegere și cooperare între toate națiunile. În 1958 a publicat lucrarea „Pace sau război atomic ?“ (Ed. Henry Molt and Company New York).

Iată cîteva din gîndurile marelui savant despre unele probleme vitale ale lumii contemporane exprimate în lucrarea amintită :

„Un război atomic ar fi actul cel mai absurd și nebunesc. El trebuie preîntîmpinat cu orice preț.

Din păcate, un război rece se poate transforma într-un război atomic. Acest pericol este astăzi mai mare ca oricînd în urma posibilității de a se folosi rachete cu rază lungă de acțiune“. (pag. 27—28)

„A trecut timpul cînd generalii N.A.T.O. și guvernele vest-europene puteau hotărî în privința amplasării rampelor de lansare și a stocării armelor atomice. În prezent pericolele războiului atomic și ale consecințelor lui sînt atît de mari încît aceste hotărîri au încetat să fie chestiuni exclusiv politice și nu pot fi valabile decît cu aprobarea opiniei publice“. (pag. 33)

„Am ajuns să ne privim unii pe alții numai ca membri ai unui popor fie aliat cu noi, fie potrivnic nouă și poziției noastre : prejudecata, simpatia sau antipatia sînt condiționate de această concepție. Trebuie să descoperim din nou faptul că noi — toți laolaltă — sîntem ființe omenești, și că trebuie să ne străduim să recunoaștem unul altuia calitățile morale pe care le avem. Numai în felul acesta vom începe să considerăm că și în alți oameni, ca și în noi înșine, se va naște nevoia unui spirit nou care poate fi începutul unui sentiment de încredere reciprocă“ (pag. 45—46)

C. P.

São Paulo

Fiecare oraş latino-american se mîndreşte cu o anumită prioritate : Buenos Aires este „cel mai mare oraş al Americii", Rio de Janeiro — „cel mai frumos oraş al Americii", Caracas — „cel mai modern oraş al Americii", Montevideo — „cel mai european oraş al Americii" ; Ciudad de Mexico este „oraşul american cu cele mai vechi temelii în istorie" ; Lima este „cel mai spaniol oraş al Americii", iar La Paz „oraşul american situat la cea mai mare altitudine", şi aşa mai departe.

São Paulo se mulţumeşte să fie „oraşul care creşte cel mai repede". Această calificare este adeverită de amploarea şi ritmul transformărilor care au loc necontenit, de numărul mare al noilor construcţii, de uşurinţa cu care cartiere întregi sînt rase de buldozere pentru a fi înlocuite de cîţiva gigantici zgîrie-nori. Un ziarist argentinian constata că „dacă s-ar dărîma în Buenos Aires toate casele construite în ultimii douăzeci de ani, pierderea ar fi gravă, dar oraşul şi-ar păstra fizionomia". Dacă s-ar face acelaşi lucru în São Paulo, n-ar mai rămîne nimic de recunoscut.

Un oraş labirintic

Aşezat într-o regiune de munţi cu pante domoale, oraşul îşi ridică zgîrie-norii în văile stîncoase sau pe coastele unor coline pitoreşti ; zidurile acoperă totul, şi, ridicate la niveluri diferite, dau, în acest fel, arhitectonicii metropolei un ritm dinamic, viguros ; un avînt vertical susţinut de treptele nivelurilor inferioare, o respiraţie de organism tînăr şi puternic, brutal şi vesel. Una din principalele artere ale oraşului este *Avenida de Anhangaban*, căreia „pauliştii" îi spun în modul cel mai firesc din lume „el valle de Anhangaban", pentru că se întinde în matca unui rîu — azi dispărut — care se avînta viielios de pe înălţimi ; acum, în locul valurilor sale repezi, se revarsă un amplu şi neîntrerupt flux de camioane, autobuze, tramvaie şi maşini de toate tipurile şi de toate dimensiunile.

Osatura centrului metropolei o constituie cinci *avenide* principale care pornesc de la colinele centrale spre văile împrejmuitoare ca braţele unei stele de mare. Între aceste artere principale se ţese o reţea strînsă şi complicată de străzi, căi şi stradele, largi sau înguste, gemînd toate de-o circulaţie amplă, ca o revărsare de ape sonore şi dezordonate. Ţesătura de bulevarde, şosele, căi şi străzi, unele sinuoase şi lungi, altele circulare şi complicate prin zeci de intersecţii, altele întortocheate şi scurte, este de un puternic pitoresc, dar nu mai puţin deconcertantă pentru străin. De altfel, se pare că e la fel de deconcertantă chiar pentru locuitorii oraşului, deoarece o întrebare pusă de un străin, în legătură cu o stradă pe care n-o găseşte, provoacă o adevărată consultare publică : oameni amabili şi plini de dorinţa de a-ţi da un ajutor, după îndelungate conciliabule, se văd adeseori siliţi să se declare învinşi : nu ştiu să-ţi spună unde se află cutare stradă a oraşului lor natal.

Cele mai multe oraşe latino-americane sînt pătrunse de năzuinţa constructorilor lor de a le imprima o structură organizată, o succesiune de perspective ordonate, o arhitectură cristalizată în mari spaţii geometrice. Acest lucru e evident la Buenos Aires, unde spaţiul imens permite o desfăşurare amplă de căi rectilinii, geometric întretăiate ; sau la Montevideo, unde reţeaua întortocheată de străzi a oraşului vechi este măturată de liniile largi şi drepte ale noilor bulevarde şi *avenide* moderne ; sau la Caracas, unde oraşul înghesuit într-o vale stîncoasă se avîntă pe pantele munţilor Avila, căutînd soluţii interesante pentru a organiza un mediu natural întortocheat şi anarhic în rezolvări arhitectonice ample şi geometrice ; sau, în fine, la Rio, unde desfăşurarea liberă şi naturală a oraşului este împiedicată de marile conuri stîncoase ale *morros*-urilor şi pe care constructorii le aruncă în mare pentru a-şi croi drum. La São Paulo nu există această dorinţă fanatică. Cei din São Paulo consideră, probabil, că spaţiile ample şi perspectivele largi sînt asigurate de activităţile lor economice ample şi se mulţumesc să construiască în funcţie de accidentele mediului geografic, reuşind să dea oraşului lor dacă nu o structură armonioasă, cel puţin un aspect plin de avînt şi de dinamism.

Aur, argint şi sclavi

Acest dinamism nu este iluzoriu, el exprimă realitatea vie a unui oraş cutezător şi întreprinzător. În 1554 un grup de misionari iezuiţi, decişi să cîştige încrederea indigenilor şi să-i atragă la creştinism prin mijloace paşnice, au construit o biserică şi o şcoală, pe platoul numit de localnici Pirotininga, şi au dat numele de São Paulo acestei aşezări. I se adăugă cîteva zeci de familii de indieni din împrejurimi, atraşi de dorinţa de a-şi însuşi metodele agriculturii europene şi de a se familiariza cu animalele domestice ale albilor. Dar încercarea iezuiţilor de a-şi făuri pe aceste meleaguri un centru al influenţei lor se prăbuşeşte, deoarece aici stăpînea, de multă vreme, hoarda nomadă a portughezului João Romalho, alcătuită din albi, din metişi şi din indieni aliaţi cu ei, care se ocupau cu căutarea de aur, argint şi cu vînătoarea de sclavi, ceruţi în număr tot mai mare de plantaţiile de trestie de zahăr de pe coastele Braziliei. Aceşti vînători nomazi de sclavi, care efectuează incursiuni militare în interiorul încă necunoscut pe atunci al Braziliei, căutînd aur, diamante şi sclavi indieni, sînt strămoşii locuitorilor de astăzi ai oraşului São Paulo. În secolele XVI şi XVII São Paulo devine fortăreaţa acestor aventurieri. Oraş fără importanţă deosebită, aşezat pe malurile rîului Tiete, el se distinge doar prin calitatea sa de cartier general al expediţiilor întreprinse în interiorul ţării. Vînătorii de sclavi porneau în frunte cu faimoasa *bandeira*, steagul cu culorile oraşului lor ; de unde numele de *bandeirantes* cu care se mîndreau. *Bandeirele* pauliste, care sînt în tot cursul secolelor XVI şi XVII groaza indienilor paşnici de pe malurile superioare ale rîurilor Parana şi Uruguay — în rîndurile cărora săvîrşesc nemaipomenite atrocităţi şi mînă în robie cumplită sute de mii de oameni — se îndreaptă, la sfîrşitul secolului XVII spre nord, descoperind uriaşele zăcăminte de aur din Minas Gerais ; iar la începutul secolului XVIII pătrund mai departe, pe malurile afluenţilor Amazonului şi, după lupte sîngeroase cu indienii din această parte a Americii, ajung în Matto Grosso, unde descoperă noi zăcăminte de aur.

Explozia demografică

Totuşi, înflorirea oraşului São Paulo nu s-a datorat marilor mine metalifere descoperite de fiii săi. Dimpotrivă, lupta pentru stăpînirea acestor mine a dus la bătălii sîngeroase din care localnicii, copleşiţi de masele de imigranţi, au ieşit înfrînţi, înregistrînd grele pierderi. Puternica dezvoltare a oraşului ca şi a regiunii învecinate se datorează uriaşelor plantaţii de cafea care au luat naştere aici şi care au deţinut un timp o situaţie predominantă pe piaţa mondială a cafelei, asigurînd imense bogăţii pentru cîteva zeci de familii, precum şi o creştere vertiginoasă, paralelă cu progresul activităţilor economice, a populaţiei oraşului.

Stefan Zweig spunea într-o carte elogioasă despre Brazilia, pe care o numea „ţara viitorului", că dacă omul „care vrea să descrie Rio de Janeiro trebuie să fie neapărat pictor, cel ce vrea să prezinte în mod veridic São Paulo trebuie să fie statistician sau economist". Într-adevăr, dinamismul acestui oraş — exprimat în trecut în expediţiile sîngeroase ale *bandeirelor*, apoi în curajul cu care locuitorii lui au pornit să descopere aurul în cele mai greu de străbătut colţuri ale „Infernului verde" — se exprimă în cifrele creşterii oraşului şi a activităţii lui.

În a doua jumătate a secolului XIX, cînd oraşul acumulase mari resurse economice datorită minelor din Minas Gerais şi Matto Groso, São Paulo continua să fie o aşezare umilă şi obscură, cu străzi strîmte şi noroioase, cu case modeste, dintre care se ridicau doar cîteva palate ale marii nobilimi. În această perioadă, cînd Rio de Janeiro avea 275 000 locuitori, iar Bahia 120 000, São Paulo, cu cei 26 000 locuitori ai săi, era abia al zecelea oraş al Braziliei. Din 1870, cînd oraşul devine centrul unor imense plantaţii de cafea, însumînd peste un miliard de arbuşti (un sfert din cîţi se aflau pe întregul glob), el înregistrează o dezvoltare impresionantă. În 1890 oraşul ajunge să aibă 69 000 locuitori. Această populaţie va creşte de patru ori în următorii zece ani, ajungînd la 239 000. Creşterea va continua în acelaşi ritm accelerat: în 1914 — 300 000 locuitori, în 1920 — 579 000, în 1934 — peste un milion. Astăzi populaţia sa depăşeşte cifra de trei miloane!

Cîteva cifre impresionante vin să confirme impresiile lui Stefan Zweig.

În statul São Paulo se află instalată 50 la sută din capacitatea industrială a Braziliei, însumînd mii de fabrici şi ateliere cu peste un milion de salariaţi. În acelaşi timp, el realizează 50 la sută din venitul naţional total, 50 la sută din exporturile şi importurile Braziliei şi plăteşte patru cincimi din totalul impozitelor încasate de Statele Unite ale Braziliei. În condiţiile acestei vieţi economice dinamice, populaţia oraşului creşte anual cu 150 000 de oameni. Locuitorii din São Paulo se mîndresc cu faptul că oraşul lor este al treilea din lume — după New York şi Chicago — în ceea ce priveşte numărul de zgîrie-nori, că între orele 8 şi 22, la fiecare 3 minute un avion aterizează şi altul decolează de pe cele două aeroporturi ale oraşului, că au 15 ziare, 11 posturi de radio şi 6 de televiziune.

Impresia fundamentală pe care ţi-o face capitala economică a Braziliei este aceea de oraş în care se munceşte într-un ritm neegalat de nici un alt oraş al Americii Latine. Sînt în São Paulo sute de blocuri gigantice care par nişte cuşti uriaşe de sticlă, cu şiruri de birouri pline de agitaţie, în care forfotesc grăbiţi sute şi sute de salariaţi. .

Trepidaţia vie a oraşului se simte din zorii zilei, cînd mase de bărbaţi şi femei, de băieţi şi fete, iau cu asalt mijloacele de transport pentru a se îndrepta spre uzinele, atelierele, magazinele ori birourile în care lucrează. Cineva îmi spunea că, de obicei, oamenii au cel puţin două ocupaţii: după ce-şi termină programul la prima slujbă, se grăbesc să-şi înceapă cea de-a doua. Muncitorii din fabrici aleargă să lucreze după masa, pînă noaptea tîrziu, în micile ateliere de reparaţii; funcţionarii fac ore suplimentare în calitate de contabili ai fabricilor, atelierelor şi magazinelor; sute şi sute de oameni adună fier vechi sau sticle — se simte pretutindeni o goană nervoasă după asigurarea existenţei. Cine nu lucrează — mi s-a spus — fie el cît de bătrîn, poate să moară liniştit de foame aici, pentru că nimeni nu-i poartă de grijă.

Într-adevăr, şi acest lucru e cu totul neobişnuit în America Latină, un om prăbuşit în plină stradă nu trezeşte nici o atenţie. Am văzut oameni zăcînd în pieţe publice, unii doborîţi de boală, în bătaia soarelui violent al amiezii, fără ca cineva să manifeste cea mai mică atenţie de a

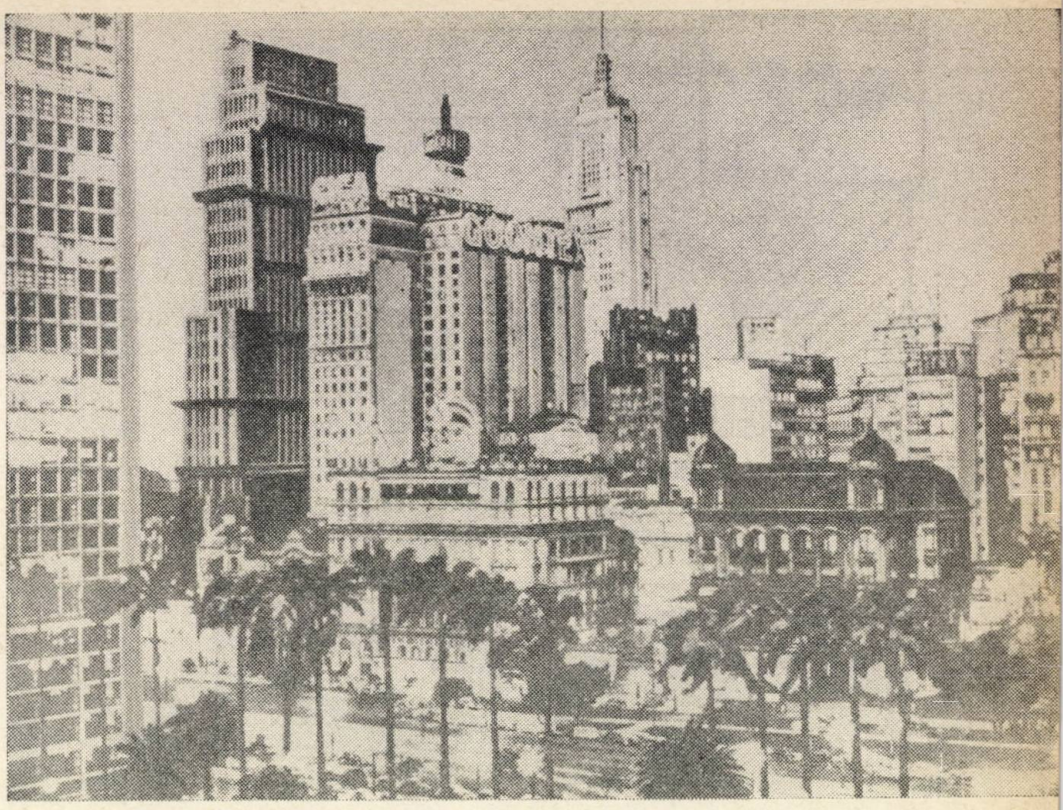

În centrul oraşului São Paulo

le da o mînă de ajutor. Acest oraş al muncii şi al goanei după cîştig e, totodată, un oraş fără milă.

São Paulo se deosebeşte de cea mai mare parte a metropolelor latino-americane prin atenţia surprinzător de scăzută faţă de arta culinară. Ca în orice oraş cu mulţi oameni neobişnuit de bogaţi, São Paulo are o serie de restaurante de mare lux, de obicei franceze sau italiene, în care o categorie limitată de amatori îşi dedică lungi ore savurării unor extrem de scumpe preparate de bucătărie. Dar în timp ce la Buenos Aires, la Montevideo, şi chiar la Rio, la Santiago, la Lima, în Ciudad de Mexico, chiar şi restaurantele sau bufetele (numite baruri) modeste oferă produsele unei bucătării îngrijite, de bună calitate, la São Paulo — ca şi la Caracas de altfel — aceste localuri cu mare afluenţă oferă un meniu mai mult decît modest unor clienţi care, de altfel, se grăbesc să mănînce repede, indiferenţi la modul în care sînt serviţi.

Poate această lipsă de atenţie a consumatorilor face ca localurile mai accesibile să fie surprinzător de neîngrijite, cu feţe de masă destul de pătate sau cu mese acoperite cu foi de hîrtie, cu podeaua plină de mormane de şerveţele uzate şi mucuri de ţigări. Cel mai popular şi mai savuros fel de mîncare, adevărată specialitate a oraşului, este faimoasa *feijoada*, un fel de iahnie din boabe mari de fasole neagră, în care plutesc cele mai felurite bucăţi de carne de porc — urechi, cîrnăciori, şoric, coadă, slănină — totul presărat cu făină de *manioc*.

Mîriitul tigrului

Ceea ce îţi mai rămîne multă vreme în amintire după ce ai părăsit São Paulo este vacarmul fantastic care-i inundă străzile. Nu se poate spune că Rio de Janeiro sau Buenos Aires ar fi oraşe în care domneşte o linişte adormitoare. Dimpotrivă, ele nu pot fi imaginate fără fundalul asurzitor al unui neîntrerupt vacarm de voci, cîntece, maşini care mugesc, aparate de radio care urlă, megafoane care emit reclame pentru oameni bănuiţi a fi surzi, clacsoane care îşi rostogolesc puhoaiele sonore ca nişte cascade demente. La Bahia, acestui fundal sonor i se adaugă sunetul monoton, insinuant, frenetic şi înnebunitor al tobelor, al tam-tamurilor, al saxofoanelor şi al corurilor de negri. La Montevideo orele mai liniştite ale zilei sînt luate cu asalt de avioane prevăzute cu megafoane, care zboară la mică înălţime deasupra oraşului, bombardîndu-l cu reclame. La Caracas eşti silit să asişti, clipă de clipă şi zi de zi, la cel mai fantastic concert de maşini, care gonesc cu eşapamentele transformate în tromboane nebune, şi de clacsoane dezlănţuite. Dar São Paulo îşi lasă şi în această privinţă cu mult în urmă rivalii, dovedind fără putinţă de tăgadă că „aici nimic nu e interzis" şi că, de altfel, tot ceea ce este interzis — *„se pode fazer"*. Rezultatul este o avalanşă nedefinită, în permanentă creştere şi descreştere, ca un fel de puls cosmic, o trepidaţie lentă apoi transformată într-un asurzitor uragan de sunete, ca un cutremur care vine de departe şi izbucneşte pe neaşteptate într-un groaznic cataclism: un fel de mîrîit de tigru uriaş în gura căruia a încăput oraşul. E ceva într-adevăr de neînchipuit. De aceea, atunci cînd am plecat din São Paulo, murmurul surd al celor patru turboreactoare ale avionului, supărător de obicei, mi s-a părut a fi liniştea groaznică a unui sfîrşit de lume.

Francisc FERNA

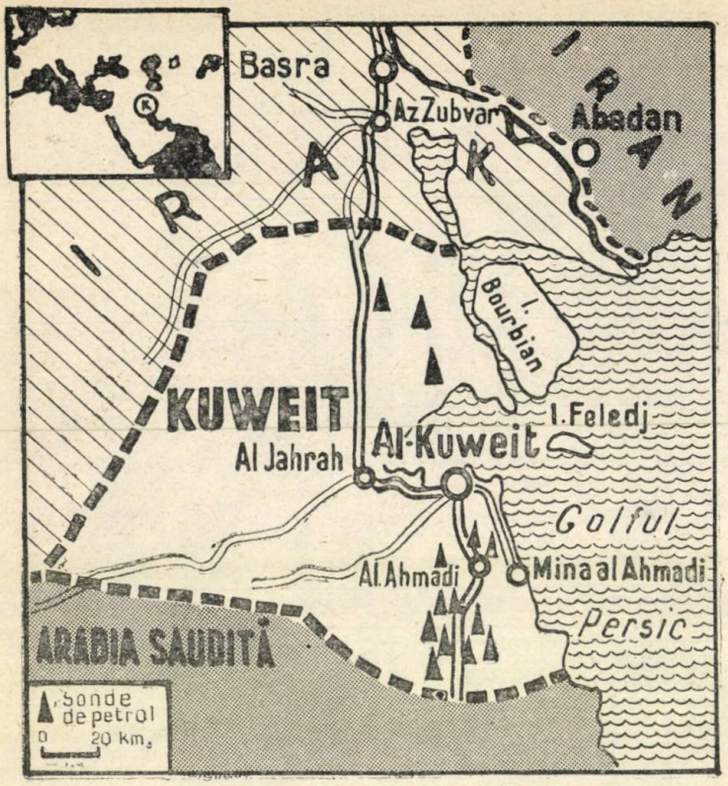

KUWEIT

Întinzîndu-se pe o suprafaţă de peste 15 500 kilometri pătraţi, în colţul nordvestic al Golfului Persic, între Irak şi Arabia Saudită, micul şeicat arab al Kuweitului (în traducere „mica fortăreaţă"), cu o populaţie de 322 000 de locuitori, este angajat azi în rezolvarea unor complexe probleme economice, politice şi sociale care ilustrează tendinţa spre emancipare şi progres ce se manifestă tot mai evident în întregul Orient Mijlociu.

Aşezat pe ţărmurile Golfului Persic, Al-Kuweit, capitala şeicatului, este un oraş nou, cu artere largi şi blocuri moderne, cu vile luxoase. Această înfăţişare a oraşului nu datează însă de multă vreme. Istoria Kuweitului începe cu secolul XVIII, cînd paşnice triburi de beduini, renunţînd la luptele crîncene din adîncurile pustiului Peninsulei arabice, au venit să se aşeze pe ţărmul golfului, fondînd oraşul Al-Kuweit şi adoptînd modul de viaţă sedentar. Vechea aşezare de pescari unde s-au stabilit le oferea resurse de trai extrem de limitate. Dar poate că tocmai împrejurările aspre au făcut din ei oameni întreprinzători şi dîrzi : timp de peste două secole kuweiţii au trecut drept cei mai buni negustori şi navigatori din răsăritul Peninsulei arabice.

Locuitorii noii aşezări îşi construiau casele din blocuri de corali luaţi din apele golfului, legate cu mortar sau argilă şi apoi acoperite cu tencuială. Acoperişurile plate erau folosite drept locuri de dormit în sezonul cald. Iarna şi primăvara, în perioada ploilor torenţiale, apa era strînsă în bazine largi, căci în Kuweit apa potabilă lipsea complet. Pînă nu de mult ea era adusă cu vasele din ţările vecine. (De aceea a fost necesară construirea unei uzine de desalinizare a apei de mare. Abia în 1960, ca urmare a unor cercetări intense, a fost descoperită în deşert o sursă de apă potabilă, care este transportată spre capitală printr-o conductă. În prezent se studiază planul realizării unui mare apeduct care să lege Kuweitul de Irak).

Vreme îndelungată, locuitorii Kuweitului s-au ocupat cu creşterea animalelor, cu pescuitul de perle şi de peşte, cu comerţul. Vasele construite de ei străbăteau apele oceanelor pînă în Zanzibar şi India. Şi poate că acestea ar fi rămas şi azi principalele lor îndeletniciri dacă nisipurile care acoperă aproape întreaga suprafaţă a ţării n-ar fi dat la iveală imense zăcăminte de petrol.

Poziţia geografică a făcut din micul teritoriu al Kuweitului obiectul unor rivalităţi şi lupte îndelungate între puterile coloniale. După ocuparea Indiei, regiunea Golfului Persic capătă pentru Anglia o deosebită importanţă. În 1716 în Kuweit pătrunde Compania engleză a Indiilor Orientale, cu a cărei participare s-a ridicat de altfel şi portul Al Kuweit. În 1871 şeicatul este însă inclus, împreună cu provincia Basra, în Imperiul Otoman. Cu 28 de ani mai tîrziu, în 1899, şeicul Kuweitului semnează cu Marea Britanie un acord prin care se obligă „...să nu ia contact cu nici o putere străină în afara Marii Britanii, să nu accepte decît cu asentimentul acesteia agenţi ai unei alte puteri, să nu cedeze, să nu închirieze şi să nu permită ocuparea vreunei părţi din teritoriul ţării decît în favoarea Angliei".

La începutul secolului, asupra Kuweitului îşi aţintise privirile imperialismul german. În planurile lui expansioniste acest teritoriu trebuia să joace rolul de punct terminus al căii ferate de la Bagdad. Ca urmare, între Anglia pe de o parte şi Turcia şi Germania pe de altă parte, izbucneşte un conflict care nu va fi aplanat decît în 1913 cînd, printr-un tratat comun anglo-turc, şeicatul de pe ţărmul Golfului Persic a fost proclamat „regiune autonomă" a Imperiului Otoman. Tot atunci, Turcia recunoaşte tratatul anglo-kuweitian din 1899 şi se obligă să nu se amestece în treburile interne şi externe ale şeicatului. După primul război mondial Turcia şi-a pierdut complet suveranitatea asupra Kuweitului, de treburile lui urmînd să se ocupe în exclusivitate Anglia prin intermediul unui rezident. Ulterior, pe baza constituţiei din 1939, Kuweitul a fost proclamat oficial protectorat al Marii Britanii.

Kuweitul devine independent în iunie 1961, dar, în ciuda intensificării mişcării populare pentru revizuirea relaţiilor cu Marea Britanie, rămîne legat de aceasta printr-un tratat politic şi unul militar.

În preajma celui de al doilea război mondial, Kuweitul începe să capete o însemnătate deosebită din punct de vedere economic. Prospecţiunile petrolifere începute în 1936 aveau să transforme micul şeicat pierdut printre dunele de nisip într-una din cele mai mari furnizoare de petrol din lume. Se spune că în Kuweit este de ajuns să înfigi un băţ în pămînt pentru ca din acel loc să ţîşnească petrol. În decurs de numai două decenii, peste ramurile tradiţionale de activitate economică s-a ridicat o nouă industrie a capitalului monopolist, care a făcut din această

Petrolul, principala bogăţie a ţării.

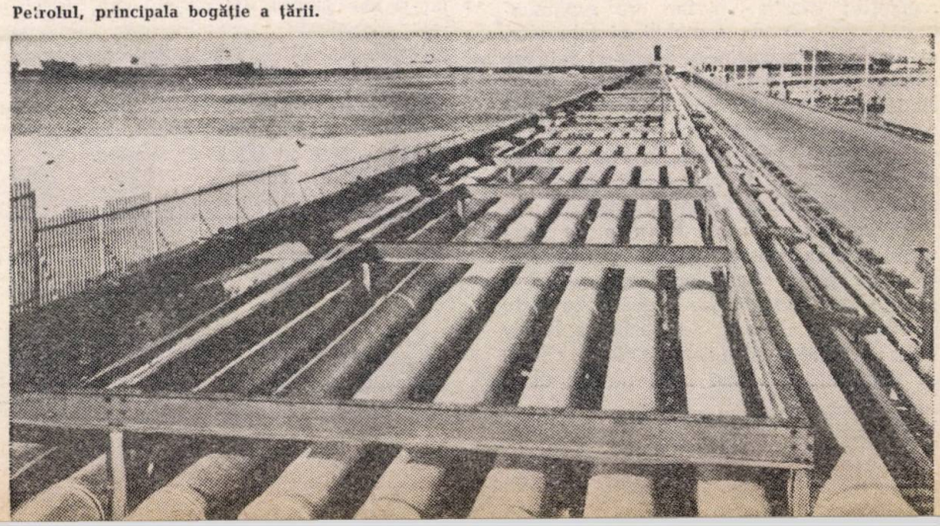

țară o regiune de importanță crucială pentru societățile petroliere străine. La bursele din Occident, fiecare kilometru pătrat din această parte a necuprinsului deșert arabic a început să fie evaluat la sume tot atît de mari ca și cele cu care erau cotate regiunile aurifere din Klondyke.

Prospecțiunile petroliere au început la scurtă vreme după ce șeicul Ahmad al-Jabir al-Sabah cedase societății Kuweit Oil Company (înființată de concernul englez British Petroleum și trustul american Gulf Oil Corporation) dreptul exclusiv de prospectare și extragere a petrolului pe întreg cuprinsul țării (inclusiv în apele teritoriale pînă la limita de 6 mile), pe o perioadă de 75 de ani. În 1951 acordul a fost reînnoit, urmînd să expire în anul 2026.

După semnarea acordului, Kuweit Oil Company și-a ales ca sediu al serviciilor sale administrative și tehnice un podiș nu prea înalt situat la numai cîțiva kilometri de țărmul mării și cam la aceeași distanță de Burgan unde a fost descoperit un bogat zăcămînt de petrol, și de unde, prin gigantice conducte, țițeiul se scurge pînă în portul Mena al Ahmadi. În mai puțin de 15 ani, această parte a deșertului s-a transformat într-un oraș înfloritor — Ahmadi, unul din cele mai mari porturi petroliere din lume, unde pot fi văzute fără încetare ancorate vase cu emblemele companiilor petroliere mondiale. Prin acest port se scurg anual spre restul lumii milioane de tone de aur negru.

Pentru a avea o imagine grăitoare a creșterii vertiginoase a extracției de petrol din Kuweit este destul să arătăm că dacă în 1946 au fost extrase 800 000 de tone iar în 1951 — 17 000 000, în cursul anului trecut producția de petrol a înregistrat nivelul record de 137 000 000 tone. Astăzi, Kuweitul ocupă locul al treilea în lumea capitalistă ca țară producătoare de petrol (după Statele Unite și Venezuela), și primul loc în Orientul Mijlociu. Fiecare sondă din Kuweit produce de aproape 500 de ori mai mult decît o sondă din S.U.A. În același timp, emiratul deține 23,4 la sută din rezervele mondiale de petrol (dublul rezervelor de care dispune S.U.A.), cifră care depășește cu mult resursele de petrol ale Arabiei Saudite, țară vecină, cu un teritoriu de o sută de ori mai mare. După părerea specialiștilor, chiar în condițiile intensificării pe mai departe a actualului ritm de extragere, ar fi necesar aproape un secol pentru a epuiza resursele identificate pînă acum. Și trebuie ținut seama de faptul că previziunile pentru 1975 indică o producție anuală de 225 000 000 tone.

Este greu de găsit pe glob un alt loc în care extracția de țiței să fie atît de ieftină ca în Kuweit. Pentru sporirea extracției cu un baril pe zi (un baril echivalează cu 163 litri), trebuie să se investească în Statele Unite 40 000 dolari, în Venezuela 15 000 dolari, în Orientul Apropiat în general 3 000, iar în Kuweit mai puțin de 2 000 dolari.

Micul șeicat deține și un alt record. Raportînd producția de petrol la proporțiile țării, rezultă că extracția anuală se ridică la fabuloasa cantitate de cîteva sute de tone pe cap de locuitor. Peste 90 la sută din venitul țării este furnizat de această bogăție. (În exercițiul financiar 1963—1964 petrolul a adus 93,6 la sută din venituri, respectiv 183 500 000 lire sterline). Principalele beneficii revin însă monopolurilor străine. În 1956, ca urmare a cererilor țărilor arabe exportatoare de petrol, companiile străine au acceptat să revizuiască acordurile de concesionare, acceptînd să verse guvernelor locale jumătate din beneficii. În acest fel Kuweitului i-au revenit pentru cele 55 000 000 tone de petrol (extrase în 1956) 300 milioane de dolari. Chiar și în

Al-Kuweit. Centrul orașului.

condițiile respectării stricte a clauzei fifty-fifty (50 : 50), socoteala este departe de a fi echitabilă : Kuweitul obține jumătate din încasările dobîndite din vînzarea țițeiului brut, în timp ce beneficiile realizate ca urmare a comercializării lui revin în întregime societăților străine, fără a mai considera faptul că acestea din urmă realizează profituri suplimentare de pe urma procedeului actual de calculare a redevențelor pe care le varsă Kuweitului. Acesta este motivul pentru care, alături de celelalte țări membre ale O.P.E.C., Kuweitul continuă să ducă tratative cu companiile străine pentru revizuirea acordurilor petrolifere în vigoare. Cele două crize de guvern izbucnite la sfîrșitul anului trecut și începutul acestui an au reflectat în primul rînd nemulțumirea maselor și a unei mari părți a burgheziei naționale față de situația privilegiată de care se bucură societățile străine.

După dobîndirea independenței naționale, Kuweitul a făcut o serie de pași în vederea îngrădirii exploatării bogățiilor țării aproape exclusiv de către și în folosul societăților străine. A fost creată o companie petrolieră națională, Kuweit National Petroleum, care, după îndelungi tratative cu Kuweit Oil Company, a reușit să obțină spre prospectare și exploatare o parte din... propriul său teritoriu. La Shuaina, societatea națională își construiește în prezent și propria rafinărie, care va intra în exploatare la jumătatea anului 1966. Kuweit National Petroleum negociază de pe acum cu India în scopul plasării de produse rafinate. În afară de aceasta, rafinăria va acoperi necesarul intern de produse petroliere evaluat în 1963 la 14 500 barile/zi.

La începutul lunii august, guvernul a anunțat instituirea Consiliului consultativ suprem al petrolului, care își va exercita controlul total asupra operațiunilor petrolifere din țară, va studia angajamentele pe care guvernul și companiile petroliere și le vor asuma, va perfecta viitoarele acorduri cu companiile străine ținînd seama de necesitățile de sporire a veniturilor statului. Una din sarcinile esențiale ale Consiliului este pregătirea reexaminării actualului acord privind redevențele încheiat anul trecut și considerat nesatisfăcător de cercurile largi ale opiniei publice din țară. În acest sens ziarul kuweitian *Al Raay al-Aam* a făcut cunoscut recent că ministrul de finanțe a și început convorbirile cu reprezentanții companiilor. Noul acord, menționează ziarul, va fi supus spre examinare proximei sesiuni a adunării naționale. Guvernul Kuweitului a anunțat de asemenea că va studia elaborarea unui plan cincinal care să aibă în vedere construcția de uzine petrochimice și a altor întreprinderi industriale, de necesitate vitală pentru dezvoltarea viitoare a țării. Căci Kuweitul, țară cu cele mai ridicate venituri anuale raportate la numărul de locuitori, și cu cel mai mare depozit bancar din lume, importă toate produsele industriale și alimentare, inclusiv legumele și fructele. Totul este importat și costă de două sau chiar de trei ori mai scump decît în celelalte țări arabe. Cea mai mică întîrziere în importul unor mărfuri provoacă o creștere vertiginoasă a prețului acestora. Lipsa unei piețe locale și absența investițiilor de capital pe plan intern a făcut ca mai mult de jumătate din economiile Kuweitului să se îndrepte spre băncile din străinătate. Pentru a folosi o parte din fondurile sale în domeniul relațiilor publice, guvernul a creat cu trei ani în urmă Fondul pentru dezvoltarea economică arabă. Pînă în prezent acesta a angajat un total de peste 420 milioane dolari (triplul sumei cu care fusese lansat inițial) sub formă de împrumuturi și credite acordate la nivel guvernamental țărilor arabe. Modernizarea căilor ferate în Sudan, lucrările de irigare și dezvoltarea energiei electrice în Iordania, tasarea pămînturilor și lărgirea instalațiilor electrice în Tunisia, lucrările de modernizare a Canalului de Suez sînt doar unele din proiectele subvenționate de fondul Kuweitului. Recent, au fost acordate noi împrumuturi Libanului, Marocului, Algeriei și Sudanului. „În felul acesta, declara directorul general, Fondul speră nu numai să-și sporească propriile resurse, dar și să acționeze ca un catalizator în mobilizarea capitalului arab și străin pentru investiții în dezvoltarea economică a țărilor arabe".

Membru al O.N.U. din mai 1963, ca cel de al 111-lea stat, Kuweitul și-a manifestat voința de a promova o politică de nealiniere și de a întreține relații de prietenie și cooperare cu toate statele. Relațiile externe ale țării au cunoscut an de an o largă dezvoltare. În declarația dată publicității cu ocazia celei de a 4-a aniversări a proclamării independenței țării, se arăta că „politica de neangajare și de neutralitate pozitivă constituie piatra unghiulară a politicii externe a Kuweitului". Guvernul, se spune în declarație, se angajează să strîngă legăturile în toate domeniile cu țările arabe și Liga Arabă și să sprijine mișcarea de eliberare națională din teritoriile încă dependente.

Rodica GEORGESCU

O demascare a rasismului

A scrie în acești ani o carte documentară despre rasism înseamnă a face o incursiune atît în istoria cît și în actualitatea politică a lumii. Pierre Paraf ⋆ și-a propus să o facă cu precizia cercetătorului științific (chiar dacă nu a ajuns întotdeauna la aprofundarea necesară a problemelor ridicate), în sensul unei largi preocupări umaniste. Publicist reputat, autorul volumelor *Ascensiunea popoarelor negre, Întîlniri africane, Viața lui Victor Hugo* etc., colaborator permanent al revistelor *Les Lettres Françaises, Les Nouvelles Littéraires, La Nouvelle Critique* și *La Pensée*, timp de mai mulți ani conducător al unor emisiuni importante ale Radiotelevisiunii franceze, Pierre Paraf este deopotrivă romancier și eseist, biograf, traducător. Intelectual progresist, militant împotriva prejudecăților rasiale, el a fost ales președinte al „Mișcării contra rasismului".

Cartea *Rasismul în lume* este una din numeroasele lucrări cu aceeași temă, apărute în ultimii ani în Franța. Amploarea preocupării pentru studierea și respingerea rasismului — cu argumentele științei și ale bunului simț — este pe deplin justificată de actualitatea fenomenului. Teoriile și practicile rasiste, alimentate de prejudecăți și interese diverse, continuă să facă ravagii în multe țări ale lumii.

Ultimul deceniu și jumătate a înscris în istorie decolonizarea celei mai mari părți a Asiei și Africii, supuse dominației străine. Împreună cu înfrîngerea nazismului, ar fi fost de sperat ca acest eveniment capital să ducă la dispariția rasismului. Cu toate acestea, așa cum scrie Paraf, „rasismul nu a umplut niciodată ca astăzi paginile ziarelor, filmele, cărțile, emisiunile de radio și televiziune, sau chiar simplele conversații. Cei care îl ignorau l-au descoperit ; lucru semnificativ, educatorii se preocupă de el în cadrul programelor, ca de unul din păcatele capitale ale moralei internaționale".

Toți aceia care au vrut să salvgardeze în ultimele trei decenii ale secolului nostru pacea și onoarea lumii nu au putut rămîne indiferenți sau ignoranți în fața „mitului rasismului". Meritul cărții *Rasismul în lume* este de a fi adus date necesare pentru cunoașterea fenomenului în manifestările lui actuale. Anchete recente întreprinse de U.N.E.S.C.O. și de „Marea mișcare antirasistă" au permis autorului să ajungă la precizări asupra celor mai potrivite căi de combatere a rasismului : legea, educația, conștiința și mobilizarea opiniei publice. În unele țări problema a căpătat rezolvare legală. Unele constituții (autorul specifică în primul rînd legile fundamentale ale țărilor socialiste) interzic rasismul, sub toate formele sale : antisemitism, colonialism etc.

Rasismul e teoria raselor pretins „superioare", creată pentru a justifica o politică de dominare și de eliminare a celorlalte. Primul doctrinar al acestei teorii a fost contele Arthur Joseph de Gobineau, autorul unui „Eseu asupra inegalității raselor omenești". Practica era mai veche : Gobineau acorda un certificat de înțelepciune lui Ferdinand Catolicul pentru că instituise împotriva maurilor din Spania „teribile și necesare mijloace de distrugere".

Codificînd doctrina lor rasistă, naziștii au conceput-o la scară mondială. Din 1933 pînă în 1945 vaste comunități omenești au suferit în libertatea, bunurile, munca și onoarea lor, milioane de oameni au pierit în camerele de gazare. Discuțiile din anul acesta în jurul prescripției crimelor de război au relevat noi date și împrejurări edificatoare pentru proporțiile genocidului comis în numele criteriilor rasiale. Exterminarea trebuia să continue după victoria naziștilor, prin anihilarea biologică a ne-arienilor, programată să se producă în cei 30 de ani de după război. Victoria — care a răsturnat proiectele de genocid prelungit ale hitleriștilor — a revenit nu rasismului antiuman, ci umanismului.

Din nefericire, numărul victimelor a fost imens și sfîrșitul războiului n-a pus definitiv capăt nici ideologiei și nici practicilor rasiste. În timp ce omenirea caută calea unei păci trainice — arată Pierre Paraf — rămășițe ale rasismului hitlerist supraviețuiesc încă, din nenorocire.

O organizație centrală de „întrajutorare" HIAG, are ca principală misiune procurarea de cadre pentru „Internaționala neonazistă". La Malmö, în Suedia, s-a constituit în 1956 o „Mișcare Socială Europeană" în legătură cu foștii șefi naziști supraviețuitori și cu „Noua Ordine Europeană" de la Lausanne. În Au-

⋆) Pierre Paraf : „Le racisme dans le monde", Etudes et documents Payot, Paris, 1964, 230 pag.

APARTHEIDUL ÎN ACȚIUNE

■ **Un african născut într-un oraș, și care a trăit în acest oraș timp de 50 de ani fără întrerupere, dar care îl părăsește, fie chiar numai pentru două săptămîni, nu are dreptul de a se mai întoarce și de a rămîne pentru mai mult de 72 de ore. Dacă nu respectă această interdicție, el comite un delict și e condamnat la amendă, sau arestat pentru două luni.**

■ **Un african care trăiește în același oraș de peste 50 de ani pierde dreptul de a rămîne în acest oraș mai mult de 72 de ore, dacă a fost condamnat la o amendă de peste 50 de livre.**

■ **Un african care trăiește de 20 de ani în același oraș, nu are dreptul de a mai locui aici mai mult de 72 de ore dacă acceptă o singură dată să lucreze în afara acestui oraș.**

■ **Un african care de la naștere a trăit fără întrerupere în același oraș nu are dreptul de a găzdui pentru mai mult de 72 de ore pe fiica sa măritată, pe fiul său în vîrstă de peste 18 ani, pe nepoata și pe nepoții săi.**

■ **Un african, născut într-un oraș, unde a trăit și a lucrat fără întrerupere timp de peste 50 de ani, poate fi obligat în orice moment să părăsească acest oraș, dacă ministrul administrației și dezvoltării Bantu apreciază că numărul africanilor care trăiesc în acest oraș depășește nevoia de mînă de lucru. El poate fi deportat, împreună cu familia, într-o zonă în care nu găsește nici locuință, nici de lucru.**

■ **În Africa de sud este ilegal ca un alb și un om de culoare să bea împreună o ceașcă de ceai, fără să fi obținut în prealabil o autorizație specială.**

■ **Dacă un profesor african negru ține o conferință — fără a avea o autorizație specială — în fața unei asociații de albi care l-a invitat în acest scop, comite un delict.**

■ **Dacă un indian (un metis, ori un african) se așează într-un parc pe o bancă publică rezervată albilor, în semn de protest contra legilor de segregație rasială, el e pasibil de o amendă de 300 de livre și de detențiune pînă la trei ani, sau chiar de ambele pedepse.**

■ **Dacă într-o gară nu există decît o sală de așteptare, șeful gării o poate rezerva exclusiv albilor. Orice persoană de culoare care intră în această sală comite un delict pasibil de o amendă de 50 de livre și o pedeapsă de trei luni închisoare.**

■ **Este ilegal ca un african să viziteze un prieten care lucrează în oraș, fără autorizația proprietarului și a celor care se află în localul unde lucrează prietenul său.**

■ **Celibatarii care după aspectul exterior sînt în mod evident albi, sau sînt considerați de toată lumea și chiar reputați ca persoane albe, și care ar putea avea raporturi cu o femeie care nu e în mod absolut evident albă — sînt pasibili de închisoare și muncă forțată pe o durată pînă la șapte ani, dacă nu pot dovedi în mod convingător tribunalului că aveau motive rezonabile de a crede că femeia era albă.**

(Din volumul Iată apartheidul **de Albert Lululi,** Laureat al Premiului Nobel pentru Pace.)

stria, tineri neo-naziști intonează „cîntecul camerelor de gazare".

În Statele Unite, rasismul anti-negru continuă să se manifeste în forme violente. Recentele evenimente tulburătoare de la Los Angeles au relevat prin violența lor gravitatea consecințelor la care poate duce perpetuarea discriminării rasiale în ciuda legilor. Opoziția față de emanciparea negrilor nu a încetat de a fi inspirată și puternic susținută de organizația Ku-Klux-Klan.

În timp ce statele din Sud se străduiesc să stabilească o diferență între *inegalitate* și *segregație*, — voind ca aceasta din urmă să fie acceptată ca „nepotrivnică" prevederilor Constituției, iar egalitatea să fie teoretic „respectată", — se afirmă din ce în ce mai energic în S.U.A. o mentalitate rațională, a interzicerii discriminării rasiale, aceea „de care — afirmă Paraf — și-a legat numele J. F. Kennedy, și care l-a costat poate chiar viața". Lupta n-a încetat însă nici după promulgarea legii pentru drepturile civile.

La 20 de ani după victoria asupra rasismului hitlerist există încă în lume o țară în care rasismul este consacrat legal, instituționalizat : rasismul din Republica Sud-Africană rezumă în el toate tipurile de rasism. Este *religios*, întrucît cei care îl practică invocă temeiul vechiului testament, pretinzînd că Dumnezeu, creînd rase de diferite culori, a condamnat implicit unele dintre ele unei meniri de serv. Este *național*, deoarece supraviețuirea patriei le pare incompatibilă cu recunoașterea egalității populațiilor de patru ori mai numeroase pe care le asupresc. Este *fizic*, căci albii și albele afișează un fel de dispreț în fața pielii celor cu care coexistă și a căror valoare umană consistă pentru ei numai în productivitate. Este *psihologic :* sentimentul propriei lor superiorități este însoțit de credința în „viciile congenitale" atribuite populațiilor negre. În sfîrșit, este *economic :* structura agricolă și industrială a Uniunii Sud-Africane se bizuie pe utilizarea maximală a mîinii de lucru de culoare.

Persistența rasismului și a politicii rasiale, intervențiile armate și crimele comise încă împotriva umanității, cu sau fără invocarea fățișă a unor considerente rasiale, constituie nu numai un non-sens istoric și științific, dar, astăzi, și o încălcare a legilor internaționale universal recunoscute. Carta O.N.U., Declarația drepturilor omului și alte documente elaborate de Națiunile Unite în ultimele două decenii proclamă egalitatea oamenilor și a națiunilor. Studiul editat de U.N.E.S.C.O. în 1960 și retipărit anul acesta în colaborare cu editura „Gallimard", *Rasismul în fața științei*, precum și concluziile întîlnirii de la Moscova a oamenilor de știință, în august anul trecut, subliniază lipsa oricărui fundament științific a rasismului și caracterul anti-uman al implicațiilor sale sociale, politice, psihologice.

Perspectiva istorică este, desigur, aceea a egalității și respectului reciproc între toți oamenii, între toate popoarele. Grăbirea realizării ei depinde însă de eficiența forțelor și mijloacelor mobilizate în combaterea rasismului. Valoarea cărții lui Pierre Paraf constă tocmai în notarea cîtorva din căile ei cele mai importante.

Radu VARIA

Se caută unchi, veri și nepoți...

Hotărît, un necaz nu vine niciodată singur. Tot ce se mai poate face însă în astfel de împrejurări este formarea convingerii că unul e mai mic decît altul. Și nu și invers.

Cînd au transmis, mai multor ziariști latino-americani, invitația de a vizita, timp de 11 zile, Bolivia, cei doi co-președinți, Barrientos și Ovando, nu s-au gîndit că de aici s-ar putea naște vreun bucluc. Programul fusese întocmit dinainte, cu grijă mare și se sconta pe un cîștig moral deosebit. S-a întîmplat însă ca unele prevederi să sufere mici modificări și se pare că exact de aici au plecat și primele supărări. Așa, de exemplu, a doua zi după sosirea în La Paz, se prevedea o întîlnire a invitaților cu oficialitățile statului. Aici, fără să fi fost întrebat în mod special, René Barrientos a ținut să-i informeze pe ziariști asupra trecutului politic apropiat al Boliviei. „Alegerile care i-au asigurat lui Paz Estenssoro pentru a doua oară scaunul de președinte — a spus el — au fost frauduloase". Ziariștii au notat fraza fără obiecții, dar unul dintre ei a vrut o completare : „Bine, bine, au fost frauduloase, dar atunci, dv pe ce temei v-ați asigurat, tot atunci, vicepreședința ?" Întrebarea nu fusese prevăzută și, în loc de răspuns, după un zîmbet abia schițat co-președintele a parat : „Lovitura militară s-a dat tocmai din această cauză. În conducerea țării se infiltraseră elemente subversive". Același ziarist a vrut din nou un amănunt : „Dar, fiind vicepreședinte, dv n-ați făcut niciodată în vremea aceea o astfel de declarație" ! Remarca nu a mai fost învrednicită de astă dată nici de răspuns, nici de urmă de zîmbet. Dar Barrientos și-a amintit că-l are alături pe Ovando și, împreună, le-au demonstrat invitaților că la lovitura care l-a depus pe Estenssoro au participat în mod activ conducători de frunte din M.N.R. (Mișcarea Națională Revoluționară) cum ar fi Siles Zuazo sau Lechin. **„Pactul de exil** pe care l-au semnat Paz, Zuazo și Lechin nu ne înspăimîntă și n-are nici o valoare" — a spus Ovando, iar Barrientos a continuat : „Acest pact îi caracterizează așa cum sînt : pînă ieri s-au înfruntat în permanență între ei, iar acum sînt uniți ca armele în panoplie". În trecere prin Lima, un alt ziarist care îl întîlnise aici pe exilatul Estenssoro a ținut totuși să adauge că în discuția cu fostul președinte, acesta a declarat că n-a semnat niciodată un astfel de pact...

Și, pînă la sfîrșit, schimbul de întrebări, răspunsuri și completări a continuat în termeni mai mult sau mai puțin asemănători.

Întors la hotel, Dobral Paolillo, invitatul ziarului uruguayan **El Dia,** a încercat să-și sistematizeze însemnările, ajungînd la concluzia că singura ocazie cînd n-au fost obiecții din nici o parte se referea la starea timpului. Dar și acest moment se ivise datorită unei pauze care amenința să fie de durată sau chiar definitivă. S-au mai spus, ce-i drept, cîteva proverbe dar și în acest caz, la prima lor analiză, din interiorul cuvintelor răsărea sămînța nesperată, a unor adevăruri îngrijorătoare. Singurul reținut de Paolillo în însemnările sale s-ar traduce în limba română cu „e mai aproape pielea decît cămașa" (La caridad bien entendida comienza par el cuartel). L-a reținut pentru că nu-i aflase sensul. Pe moment s-a crezut că-i o aluzie fină la **Soldatul nou,** film de producție recentă (în care sînt exaltate valorile militarismului), introdus în toate sălile de cinema, ceea ce îi neliniștește foarte mult pe proprietarii cinematografelor căci acestea sînt din ce în ce mai goale. La plîngerea lor, oficialitățile au răspuns prompt : „Foarte bine. Dacă nu vor să vadă acest film la cinematograf, atunci, fără să-l înlocuim, îl vom da și la cluburi și baruri de noapte, unde va fi proiectat înaintea spectacolelor de strip-tease"... Vom vedea însă că Dobral Paolillo avea să descopere sensul exact, mai tîrziu.

După conferința de presă au urmat călătoriile prin țară și marile orașe. Așa era programul, iar invitații nu puteau să refuze. S-a întîmplat însă că și în această a doua parte a vizitei lor, ziariștii să fie foarte amabili în completări și amănunte. Spunîndu-li-se de exemplu că libertatea individuală a cetățenilor este garantată, oficialitățile juntei (învățaseră ceva de la conferința de presă care a avut loc la 6 august) au declarat ridicarea stării de asediu o zi mai tîrziu, adică la 7 august, pentru ca ziariștii să asiste pe viu la un astfel de moment. Două zile mai tîrziu, adică la 9 august, aceleași oficialități au făcut însă o imprudență de neiertat : au arestat trei conducători ai M.N.R. ...Mai mult : cei trei arestați au fost duși într-un loc pe care programul oficial al vizitei nu-l prevedea, dar unde ziariștii au ajuns. Căci deplasîndu-se cu caravana lor prin țară, pe malurile rîului Beni, acolo unde încep pădurile Amazonului, au dat peste un lagăr cu deținuți politici. Cei trei conducători M.N.R. le precedaseră cu puțin sosirea...

Și seria de amabilități a continuat. Reținînd afirmația că în țară există și libertatea garantată a presei, ziariștii au căutat peste tot un ziar de opoziție dar, probabil, n-au fost la fel de perspicaci ca în cazul lagărului de pe rîul Beni, și nu l-au aflat.

În ceea ce privește viața partidelor, spunîndu-li-se că din M.N.R. a mai rămas doar numele, oaspeții lui Barrientos și Ovando, din dorința sinceră de a consolida aceste declarații, au cerut părerea a doi conducători ai Partidului democrat creștin — Vicente Mendoza și Julio Nardin — care i-au asigurat că dacă în acest moment ar avea loc alegeri, tot M.N.R. ar cîștiga ! Tot ei le-au declarat că e posibil ca mai tîrziu lucrurile să se schimbe într-o oarecare măsură, căci Mișcarea populară (M.P.C.), care îl sprijină pe Barrientos, cîștigă teren. „Junta militară — au spus ei — își pune în joc toată puterea pentru aceasta. Din fonduri publice se acordă cîte 2 500 pesos bolivieni fiecărui nou înscris în acest partid".

După cum se vede, călătoria ziariștilor s-a desfășurat exact așa cum nu se prevedea. La sfîrșitul ei, invitații și-au notat, pe puncte, concluziile finale : 1. E posibil ca Junta să-și autoprelungească termenul de guvernare. 2. Nu-i exclusă o înfruntare între Barrientos și Ovando, avînd în vedere ambițiile primului și reținînd sprijinul armat de care se bucură ultimul. 3. S-ar putea să aibă loc alegeri, dar numai atunci cînd M.P.C. va fi în condiții să cîștige. 4. Se menționează posibilitatea luptelor de guerilă. „Teritoriul țării e mare — a declarat ministrul Galindo — și e dificil să-l controlezi, pentru că drumurile sînt proaste, iar armata nu dispune de efectivul necesar".

Cu aceste concluzii, vizita ziariștilor latino-americani în Bolivia s-a epuizat. Același Dorbal Paolillo de la **El Dia,** ca și cînd necazurile iscate din toată această situație n-ar fi fost de-ajuns, a descoperit că Marcelo Galindo — ministrul secretar al Juntei militare este socrul lui Barrientos, că Walter Galindo, ambasadorul bolivian la Rio de Janeiro, este cumnatul lui Barrientos, că Nataniel Prado Barrientos — consul general la Buenos Aires, — Oscar Barrientos — ambasador în Columbia — și Prudencio Barrientos — consul în Lima — sînt unchi și respectiv veri ai aceluiași co-președinte René Barrientos...

Cel de al doilea co-președinte, Ovando Candio, nu are decît un văr, Alberto Saavedra Omiste — secretar al ambasadei boliviene din Montevideo, un nepot, Jorge Omiste — ataşat în S.U.A., și încă un văr — Mario Ovando — secretar al ambasadei din Paraguay.

Nedispunînd deocamdată de un număr prea mare de rude, e posibil ca, pînă le va găsi, Ovando să pretindă unele cumuluri.

Darie NOVACEANU

SCRISOARE DIN LONDRA

Controverse în viața teatrală

Scenă din „Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită" de Bertholt Brecht din spectacolul prezentat la Londra de Berliner Ensemble

Parlamentul se află în vacanță pînă la 27 octombrie. Primul ministru a vîslit pe apele îmbietoare ale Oceanului Atlantic, acolo unde acestea spală țărmurile insulelor Scilly, în largul coastelor de sud-vest ale Angliei. Liderul conservator, Heath, explorează apele mai calme ale Rivierei franceze și majoritatea politicienilor de profesie au fost sau mai sînt încă în vacanță.

Criticii dramatici nu și-au întrerupt însă nici o clipă controversele pentru că reprezentarea unei piese de Brecht este un eveniment cum nu se poate mai potrivit pentru o dezbatere în contradictoriu. Este vorba despre „Domnul Puntilla și sluga sa Matty" reprezentată de Compania regală Shakespeare. Pentru unii dintre criticii britanici, deși nu pentru toți, această piesă care satirizează pe moșierii cruzi, beți și rapaci, și exploatarea de către ei a servitorilor și salariaților lor, a fost un aliment politic greu de mestecat. Unul dintre ei a calificat-o drept „o suprasimplificare grotescă".

Un alt critic, personalitate bine cunoscută de la televiziune, care are reputația că exagerează cu tot dinadinsul, a făcut următoarea profeție impetuoasă: „Această piesă este desigur de natură să semnaleze sfîrșitul lui Brecht în această țară. După vizita pe care ansamblul din Berlin o va face la Teatrul Național sînt gata să pun rămășag că nu vom mai vedea niciodată o piesă scrisă de Brecht în West End".

Dar această profeție s-a dovedit a fi greșită. Dacă cineva i-ar fi acceptat rămășagul, el ar fi pierdut desigur o avere acum, cînd cortina a căzut peste ultimul spectacol dat de ansamblul berlinez la Londra. Căci, aproape fără excepție, cele patru piese jucate de această companie au întrunit elogii — rezervate din partea unor critici, entuziaste din partea altora.

Este semnificativ faptul că criticul care prorocise „sfîrșitul lui Brecht în Anglia" a preferat să tacă cu desăvîrșire. Dar un coleg al acestuia, după ce a văzut „Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită", piesă cu care ansamblul și-a deschis stagiunea la Londra, și-a început cronica cu următoarele cuvinte: „Corul anti-Brecht care a crescut în volum în ultimii ani (datorită în mare măsură unor spectacole proaste, jucate slab, într-o traducere ineptă) are la dispoziția sa, după spectacolul din noaptea trecută, o singură cale: să se arunce în lac".

Această apreciere a fost preluată și de alți critici. „Directorii englezi par să nu-l înțeleagă pe Brecht", se plînge unul. „Deoarece este un scriitor progresist, ei presupun că personajele reacționare trebuie să fie absurde. Creează personaje absurde și se mulțumesc cu atît. Nu sugerează forța sau conflictul. Amenințarea este estompată de glumă". Acest aspect, sau mai degrabă corolarul său, pare să fi atras și atenția altor critici. „Piesa... ridiculizează pe liderii Germaniei naziste, reducîndu-i la nivelul unor criminali psihopați. Dar ea nu le minimalizează nici o clipă crimele", scrie unul dintre ei. „Ni se cere să «vedem oroarea în miezul farsei»"... Ekkerhard Schall, care joacă rolul lui Hitler cu un ascuțit simț al comediei, nu pierde niciodată din vedere nebunia primejdioasă care l-a condus pe acest om".

Criticii s-au arătat mai aspri față de „Coriolan" pe care Brecht l-a adaptat după Shakespeare, dar și în acest caz laudele au depășit criticile. La fel s-a întîmplat cu „Opera de trei parale" și „Zilele Comunei".

Ansamblul din Berlin a părăsit acum Londra. Rămîne în sarcina Companiei regale Shakespeare să ducă mai departe cu al său „Domnul Puntilla" tradiția controversată a teatrului lui Brecht.

Întrucît politica este inseparabilă de majoritatea aspectelor vieții, este foarte natural ca și drama să aibă un subtext politic. Dacă în piesele lui Brecht acesta este evident, un regizor englez ca Peter Hall nu consideră necesar să se scuze atunci cînd dă o interpretare politică spectacolului „Hamlet" pe care îl prezintă acum la Stratford-upon-Avon. Hall nu este de acord cu felul în care Brecht „îl înțelege pe Hamlet și anume ca o simplă experiență politică despre regi feudali care se ucideau unii pe alții". (În orice caz, așa vede Hall interpretarea lui Hamlet de către Brecht...) El declară că în actualul deceniu piesa ar trebui să sublinieze în Anglia „problemele angajării în viață și în politică precum și deziluzia pe care o produc apatia, lipsa de voință". Sub conducerea lui Hall, actorul David Warner, în vîrstă de 24 de ani, prezintă un Hamlet mereu în pragul acțiunii dar împiedicat de la acțiunea finală, angajată, de o reținere interioară, de morbul deziluziei. Hall afirmă că această stare de spirit ar fi tipică generației tinere din Anglia de astăzi. „Mi se pare extraordinar, spune el, că în ultimii 15 ani tînărul din Occident — tînărul intelectual — a pierdut în mare măsură impulsurile obișnuite, previzibil radicale, pe care le avea tînărul din toate timpurile. Există o oarecare tendință spre o opoziție neconstructivă, obstinată. Unii demonstrează împotriva «bombei», alții nu. Se constată lipsa unor convingeri pozitive... sentimentul că lucrurile trebuie lăsate baltă, căci, oricum, asupra noastră planează amenințător norul atomic". De aceea poate că Hamletul anilor 1960, crucificat de îngrozitoarele sale răspunderi, ne-ar putea face să simțim ceva din această apatie, din acest refuz de a se angaja".

Un aspect al acestei producții, subliniat și lăudat de critică — în afară de prospețimea autentică pe care tinerețea lui David Warner o aduce prințului student — este momentul în care Hamlet, după înmormîntarea Ofeliei, se întoarce efectiv spre spectatori pentru a-și pronunța monologul, ca și cînd ar cere sfatul și sprijinul acestora. Este probabil cel mai mare triumf al spectacolului: „respectarea întocmai a convențiilor elisabetane", a scris unul dintre critici.

Subtextul politic al dramei a fost evident chiar la festivalul de la Edinburg. Deși problema relațiilor rasiale, de exemplu, nu este menționată niciodată în mod explicit în „The Amen Corner", ultima piesă a romancierului și dramaturgului american negru James Baldwin, prezentată la festival, este o pledoarie puternică și pasionată în favoarea dreptății. Mesajul acestei piese a fost suficient de clar cel puțin pentru un spectator american, care a cerut să i se restituie banii: „Nu mi-ați spus niciodată că în această piesă este vorba de negri", s-a plîns el cu indignare.

„The Amen Corner" va fi mai mult ca sigur pusă în scenă mai tîrziu la Londra, unde următorul eveniment dramatic și muzical important va fi Festivalul artistic al Commonwealthului, în cea de-a doua jumătate a lunii septembrie. Ar fi surprinzător ca subtextul politic să fie cu totul absent de la acest festival care va aduce laolaltă culturile foarte variate ale Indiei, Ghanei, Jamaicăi, Noii Zeelande și altor țări.

John GRITTEN

PUNCTE DE VEDERE

LE SOIR

BRUXELLES

ACȚIUNI PRIMEJDIOASE

RĂZBOIUL îngrozitor, neîndurător, care seamănă moarte în Vietnam nu poate lăsa indiferentă Europa. Oricît de departe s-ar afla Asia de sud-est, nu trebuie să uităm că lupta care s-a încins acolo poate avea implicații tragice pentru pace în întreaga lume.

Nici un fel de recunoștință față de America, pentru contribuția importantă pe care a adus-o la eliberarea noastră, nu ne va împiedica să apreciem, fără nici o circumstanță atenuantă, acțiunile S.U.A. în Vietnam. Dacă, în conformitate cu acordurile de la Geneva, care au avut drept scop să pună capăt războiului din Indochina, în fosta colonie franceză ar fi avut loc alegeri libere, ea ar fi fost în măsură să-și aleagă și să-și hotărască în mod suveran soarta.

America n-a dorit acest lucru, iar celelalte puteri occidentale au comis greșeala de a merge la remorca ei. Ca urmare, în Vietnamul de sud războiul civil a devenit inevitabil. Putredul regim, care lăsa totul în voia soartei, a fost pus curînd în fața răscoalei Vietcongului. Sub pretextul „luptei împotriva comunismului", guvernul din Saigon, lipsit de orice sprijin din partea maselor populare, a cerut ajutor Americii. Convinse de forța lor în aer și pe uscat, Statele Unite au considerat, la început, că vor lichida rapid răscoala. Aceasta a fost greșeala fatală a Pentagonului : el n-a ținut seama de fapte, de învățămintele care mai sînt și astăzi vii în memorie. Franța, întîi în Indochina, apoi în Algeria, a cunoscut experiența amară a acestor războaie — războaie împotriva unui inamic invizibil, dizolvat în mijlocul populației, care îl sprijină prin toate mijloacele, un inamic care evită bătăliile de tip clasic și înfrînge sute de mii de oameni înzestrați cu cel mai puternic armament.

Antrenată într-un război lipsit de orice speranță, cramponîndu-se de teza „apărării" unei țări în care loviturile de stat se precipită, unde se ciocnesc curente politice și ideologii religioase, America a ajuns în situația de a-și apăra doar propriul său prestigiu, pus în joc în mod primejdios în zona musonilor.

Văzîndu-se în această situație nefavorabilă, Statele Unite au recurs la așa-numita politică a escaladării. Bombardamentele la nord de paralela 17 nu contenesc. Nimeni nu va crede că ținta loviturilor sînt numai obiectivele militare. Noi înșine am suportat prea multe bombardamente pentru a ne face vreo iluzie în această privință. De altfel, nu a declarat recent un ofițer american — nu știu dacă cuvintele lui au fost dictate de oroare sau de cinism — că de pe urma acestor bombardamente pier mai multe femei și copii decît partizani ?

Care este în acest caz soluția ? După părerea mea — și sînt ferm convins de aceasta — multe depind astăzi de vechea Europă.

Este timpul ca ea să-și ridice glasul și să declare că nu dorește să fie atrasă în conflictul mondial care poate începe pe ogoarele de orez ale Vietnamului. Probabil că generalul de Gaulle și-a dat seama chiar de la început că această cale este cea mai înțeleaptă.

Firește că nu este ușor să se ajungă la o poziție comună a întregii Europe. După cum se știe, Germania occidentală, unde prea mulți oameni de stat tînjesc după trecut și își îndreaptă privirile spre vechile frontiere, se bizuie în mod obișnuit în speranțele — sau în iluziile sale — numai pe forța Statelor Unite. Dar lumea nu se termină cu Germania occidentală. În acest domeniu pot manifesta inițiativă și alte state din Europa, atît cele mari cît și cele mici.

Astăzi știm că în arsenalele nucleare ale marilor puteri există din belșug mijloace de distrugere, în comparație cu care armele trecutului apropiat par o jalnică jucărie. Este necesar ca toți să înțeleagă că pericolele pe care le implică politica escaladării în Vietnam amenință nu numai pe cei care o promovează și o provoacă, ci în egală măsură și popoarele care sînt destul de clarvăzătoare pentru a demasca această primejdie.

Am citit o cărțulie — pe cît de puțin veridică pe atît de patetică — în care se spunea că destinele „lumii libere" se hotărăsc la Saigon. Trebuie să luăm o poziție colectivă împotriva acestei afirmații. A spune că Vietnamul de sud s-a bucurat de libertate, ar însemna să ne batem joc de adevăr. Nici un observator imparțial nu va nega că trăiește sub apăsarea unei dictaturi neîndurătoare și că Statele Unite trezesc în „cea de-a treia lume" sentimente care se transformă tot mai mult în ură.

Faptul că senatorul Morse, despre care nu se poate spune că ar fi comunist, condamnă sever politica președintelui Johnson și declară că la Pentagon există oameni care urzesc planuri primejdioase de război împotriva Chinei — război care s-ar transforma într-un al treilea incendiu mondial — reprezintă un avertisment serios. Trebuie să declarăm clar : pacea este în primejdie.

Charles MOUREAUX

— Acum n-am timp de tine !

(Din **New York Herald Tribune**)

REFLECTOR

America Latină și Vietnamul

Washingtonul dorește tot mai insistent ca America Latină să participe, într-un fel sau altul, la războiul din Vietnam. Ambasadorul Hoyt a făcut felurite tatonări. Acțiunea se coincide cu trimiterea unui număr sporit de soldați nord-americani în Vietnam și cu abandonarea totală a așa-numitului rol de „consilier" pe care Statele Unite pretindeau că îl au în această parte a lumii. Acum războiul se duce deschis de către forțele armate ale Statelor Unite, împreună cu forțele guvernamentale sud-vietnameze, împotriva poporului sud-vietnamez. Mai mult, S.U.A. și-au intensificat atacurile aeriene în Vietnamul de nord. La acest război, dus în numele „democrației" sud-vietnameze, Washingtonul ar dori să luăm și noi parte ; măcar „simbolic".

Forțelor armate argentiniene le-a revenit îndoielnicul privilegiu de a fi fost primele care au propus o participare latino-americană la acest război. Pentagonul a stimulat propunerea, iar după aceea a primit-o și a lansat-o în mod oficial. În ciuda multiplelor forme de presiune de care dispune, deocamdată nu a avut succes. Poate că majorității guvernelor latino-americane li s-a părut excesivă trimiterea de observatori sau trupe, mai ales acum, cînd pe plan intern frictiunile sociale și crizele economice le obligă la eforturi deosebite și le impun o prudență mai mare.

Presa favorabilă politicii S.U.A. a început să scrie însă că Argentina ar fi trimis observatori pentru a determina posibilitățile de acordare a ajutorului solicitat, că Brazilia ar fi trimis cafea și medicamente, că Ecuadorul și Guatemala s-ar fi oferit să trimită și ele medicamente, iar restul Americii Centrale ar fi pe cale de a trimite echipament sanitar. Prin urmare, numai noi am fi întîrziat să ne unim la această cruciadă pentru salvarea instituțiilor „reprezentative" de la Saigon ! Există motive foarte importante pentru a nu face acest lucru nici de acum înainte.

Chiar în Statele Unite senatorul Russell, pe care nimeni nu-l poate califica de liberal, a declarat public că dacă s-ar ține alegeri libere în cele două Vietnamuri, Ho Și Min ar cîștiga cu o majoritate absolută. Liderul majorității din Senat, Mike Mansfield, pentru a nu menționa alți legislatori cunoscuți ca fiind net împotriva acestei aventuri, și-a exprimat rezerve serioase în ceea ce privește actuala politică a lui Lyndon Johnson.

Pentru America Latină nu există nici un viitor rezonabil dacă ar seconda aventurile S.U.A. în Asia sau Africa. Există însă multe cauze comune ale continentului latino-american cu cauza oricărui popor aflat în luptă pentru cucerirea drepturilor lui, indiferent de forma de guvernămînt pe care ar adopta-o. Noi nu trebuie să acceptăm să se vină la noi prin ușa din dos în căutare de ajutor „simbolic". Cu atît mai mult nu putem fi complicii unei crime.

(După **Epoca**, Montevideo)

Expediție științifică oceanografică

Expediția internațională din Oceanul Indian, patronată de U.N.E.S.C.O. și de Comitetul special internațional al cercetărilor oceanografice, care a început în anul 1960, se află în ultimele sale luni de activitate. Au participat la această expediție 25 de state, dintre care 15 au pus la dispoziție navele care au efectuat pînă acum 150 de croaziere în Oceanul Indian.

Rezultatele de pînă acum au fost comunicate în cadrul unor conferințe ținute la sediul din Paris al U.N.E.S.C.O. Profesorul Zenkovitch (U.R.S.S.) a comunicat rezultatele a patru croaziere efectuate în 24 de luni de vasul „Viteaz" : întocmirea unei hărți a fundului Oceanului Indian, cu crestele sale care se întind pe o lungime de 3 600 km. Cercetătorii Andrew Miller (S.U.A.) și Ronald Currie (Anglia) au comunicat că vasele „Discovery" și „Atlantis II" au descoperit în largul Mării Roșii suprafețe mari de apă cu o concentrație de 30 la sută sare și cu temperatura de plus 55,9°, cu adîncimi de 50—100 de metri. Aceste suprafețe se întind pe 1 600 kmp. Alte vase, „Argo" (S.U.A.) și „Meteor" (R.F.G.) au cercetat o zonă lungă de 320 km, în golful Aden, unde apa are o temperatură constantă de plus 13°, în loc de 22—23 cum au apele învecinate.

(După **Le Monde**, Paris)

The New York Times.

CE SE AȘTEAPTĂ DE LA CONFERINȚA DE PRESĂ

RAREORI conferințele de presă semianuale ale președintelui de Gaulle au fost așteptate cu nervozitatea cu care este întîmpinată cea de la 9 septembrie. Președintele Franței a arătat clar mai multor vizitatori străini că plănuiește să lanseze un nou mare atac împotriva întregii structuri a instituțiilor vest-europene și atlantice.

Este cert că atît Piața comună cît și Organizația Tratatului Atlantic de Nord sînt amenințate de crize serioase.

„N.A.T.O. înseamnă ocupația militară americană a Franței", a declarat recent unui conducător britanic unul din miniștrii cei mai de nădejde ai lui de Gaulle.

Propriile incertitudini politice ale Europei occidentale împiedică să se dea un răspuns comun sfidării gaulliste, deoarece urmează să aibă loc în curînd trei alegeri de o deosebită importanță.

În urma alegerilor care vor avea loc în Germania occidentală va fi instaurat probabil un nou guvern slab. Există însă posibilitatea îndepărtată a unei „mari coaliții" între socialiști și creștin-democrați, care ar impresiona Franța.

S-ar putea ca partidul laburist să reușească să evite încă un an organizarea de alegeri în Marea Britanie. O nouă încercare energică în acel moment de a intra în Piața comună — posibilă dacă va cîștiga primul ministrul Wilson, dar certă dacă învingătorul este Edward Heath — ar schimba întreg echilibrul politic din Europa occidentală, indiferent de reacția franceză.

În sfîrșit, generalul de Gaulle nu a anunțat încă dacă va candida din nou în alegerile din decembrie.

Dar se așteaptă ca generalul să fie reales și să-și confirme încercările de a transforma Piața comună și N.A.T.O. În ambele organisme, obiectivul său declarat este de a reduce integrarea, de a pune un nou accent pe suveranitatea națională.

„În prezent, generalul se gîndește la situația care va exista după plecarea sa — a declarat unul din consilierii săi cei mai apropiați. În triumviratul anglo-franco-american propus de el în 1958, de Gaulle ar fi putut vorbi de la egal la egal. După plecarea lui, Franța și Marea Britanie vor fi țări mici în comparație cu S.U.A. O uniune politico-militară vest-europeană condusă de Franța ? Acest lucru nu este posibil în momentul de față ; celelalte țări nu ar fi de acord. Actualul obiectiv al generalului este de a reda Franței libertatea ei de acțiune".

Principalul cal de bătaie al generalului de Gaulle în N.A.T.O. este structura integrată a comandantului și, în special, SHAPE, cartierul general suprem din apropiere de Paris, prezidat cu schimbul, începînd din 1951, de către generali americani.

„Generalul consideră că SHAPE ne sufocă, distrugînd independența statului major-general francez — a declarat un ministru francez. În cursul anului viitor vom face propuneri formale pentru dizolvarea structurii militare integrate a alianței, în special a SHAPE, și restabilirea unei alianțe normale între armate naționale".

„Dacă ceilalți aliați nu sînt de acord — a continuat ministrul — ei nu se pot aștepta ca SHAPE să rămînă pe solul francez. În lipsa unei structuri militare stabilite de comun acord, Franța ar denunța Tratatul Atlanticului de Nord — posibilitate pe care o are orice membru, începînd din 1969".

În orice caz, actualele acorduri franco-americane cu privire la baze „trebuie să fie negociate din nou". Bazele aeriene, depozitele de aprovizionare și liniile de comunicație cu R.F.G. ale S.U.A. nu pot continua să se afle „sub comandament american".

Ar fi greșit să se presupună că președintele de Gaulle blufează sau că nu este pregătit să pornească pe această cale. Dar ar fi la fel de greșit să se activeze planurile excepționale și să se înceapă o acțiune de reamplasare a SHAPE și a liniilor de comunicație în Țările de Jos. Nimic nu ar determina în mod mai cert retragerea Franței din N.A.T.O.

Toate presiunile generalului de Gaulle împotriva N.A.T.O. începînd din 1958 au urmărit o largă negociere strategică cu S.U.A. pînă în 1969, cînd se vor împlini 11 ani de cînd el așteaptă această confruntare. Au trecut patru ani de la ultima întîlnire dintre președinții S.U.A. și Franței. Consilierii cei mai apropiați ai președintelui Franței sînt de părere că „este posibil un compromis". Ar fi înțelept ca Washingtonul să descopere în ce anume ar consta compromisul înainte de a hotărî că este inacceptabil.

Robert KLEIMAN

Le Monde

SPRE „O MARE COALIȚIE" ÎN R.F.G. ?

ÎNTR-UN articol publicat recent de revista de tendință creștin-democrată *Politische Meinung (Opinia publică)*, fostul cancelar Adenauer face o amplă analiză a avantajelor și inconvenientelor pe care le-ar prezenta un guvern de coaliție. Avantajele sînt în mod clar mai mari : numai alianța dintre social-democrați și creștin-democrați, asigură Adenauer, poate permite să se remedieze anumite lacune ale legislației și care impun o modificare a legii fundamentale ; pentru aceasta e nevoie de o majoritate de două treimi, pe care Uniunea creștin-democrată nu o poate concepe nici în cele mai optimiste visuri de victorie ale ei. Lansînd acest nou balon de încercare, Adenauer nu ignoră că va provoca reacții puternice în partidul său. „Vreau să se termine cu vorbăria despre o eventuală coaliție cu partidul socialist, proclama recent cancelarul Erhard, în timp ce ministrul apărării, von Hassel, asigura în termeni mai puțin jignitori că Adenauer făcuse o „presupunere foarte improbabilă" și că partidul creștin-democrat se luptă pentru a obține „o majoritate care să înlăture orice echivoc". Dar această nouă divergență dintre cancelarul federal și incomodul său predecesor are cel puțin me-

ART BUCHWALD

O carte de succes

În ziua de astăzi, dacă vrei să-ți salvezi postul la Washington, cel mai bine este să fii menționat de Arthur Schlesinger în cartea sa despre defunctul președinte Kennedy.

Un prieten de-al meu, cu un post înalt în guvern, care a auzit că președintele Johnson este pe cale să-l dea afară, l-a chemat la telefon pe Schlesinger și i-a spus :

— Arthur, trebuie să mă ajuți. Președintele Johnson caută un om nou pentru postul meu.

— Ce pot face pentru tine ? — s-a interesat Schlesinger.

— Scrie în viitorul tău articol din Life, că președintele Kennedy voia să scape de mine. Mi-ai salva postul.

— Nu pot face acest lucru, a răspuns Schlesinger.

— Ai făcut-o totuși pentru Dean Rusk. De ce n-ai putea-o face și pentru mine ?

— Dean Rusk este altceva. Nu-mi pot pierde timpul salvînd pe fiecare Tom, Dick și Harry. Și afară de asta nu-mi amintesc ca președintele Kennedy să fi declarat că vrea să te dea afară.

— Cum poți afirma așa ceva ? Kennedy le spunea tuturor la Casa Albă că sînt cel mai incompetent om din guvern. Bobby Kennedy a declarat că, dacă n-ar fi fost cu toții prea obosiți, n-aș fi fost numit niciodată în acest post. Desigur că toate astea sînt suficiente pentru ca să mă menționezi în articolul tău.

— N-am în notele mele nimic care să indice că președintele Kennedy ar fi pomenit măcar vreodată despre tine.

— Nu-ți amintești, Arthur, în perioada debarcării de la Playa Giron, cînd președintele a spus : „Dacă o să mai ascult vreodată de ăsta, cum naiba îi spune... o să-mi mănînc pălăria" ? Eu eram „ăsta, cum naiba îi spune".

— Nu am nici o dovadă în acest sens, a răspuns Schlesinger.

— Dar despre momentul cînd am fost trimis în Zanzibar ?

— Ce-i cu asta ?

— Am auzit că președintele ar fi spus : „Nu-mi pasă unde îl trimiteți, numai scoateți-l din țară".

— Nu eram acolo.

— Fără îndoială că îți amintești Arthur, recepția în cinstea lui Haile Selassie cînd mă aflam lîngă tine la Casa Albă și cînd președintele a trecut pe lîngă mine fără măcar să-mi strîngă mîna. A fost sau nu o jignire ?

— Nu-mi amintesc.

— Și ce zici despre momentul cînd a fost supus bugetul și cînd președintele ți-a spus : „Cel care a prezentat acest buget ar trebui să fie examinat la cap" ? Era vorba de capul meu.

— Îmi pare rău, dar acestea sînt vorbe, iar eu scriu istorie.

— Arthur, am nevoie de acest ajutor. Știu că doar în cîteva săptămîni președintele Johnson va anunța cine este succesorul meu. O singură frază în cartea ta mă poate salva pentru încă un an.

— De ce nu-i ceri lui Ted Sorensen ? Și el scrie o carte.

— Am făcut-o, dar mi-a răspuns că nu va menționa pe nici unul din cei care se mai află în funcții publice.

— Ce-ar fi să i te adresezi lui Pierre Salinger ?

— Cartea lui nu va apare la timp. Ascultă-mă, Arthur, dacă nu vrei să faci fleacul ăsta pentru mine, te voi ataca în mod public și te voi da chiar în judecată dacă mă obligi la așa ceva.

— Îmi pare rău, dar nu pot face ceea ce-mi ceri, a răspuns Schlesinger.

— De ce ?

— Este al treilea telefon pe care-l primesc de la o înaltă oficialitate guvernamentală, în cursul acestei săptămîni. Dacă o fac pentru tine voi fi obligat s-o fac pentru toată lumea.

(Din NEW YORK HERALD TRIBUNE)

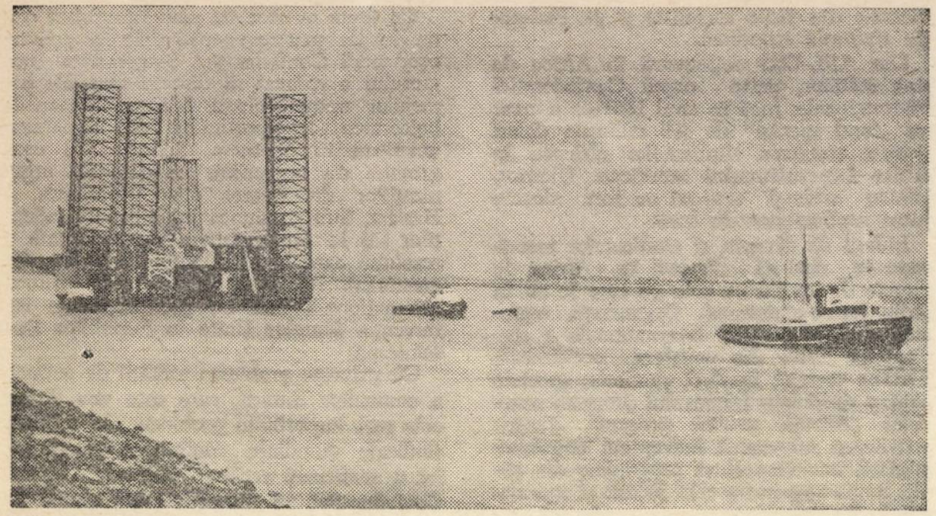

Platforma franceză pentru foraje submarine „Neptun" a părăsit portul Grand Quevilly îndreptîndu-se spre golful Gasconiei. Ea este o adevărată uzină plutitoare

ritul de a pune din nou pe primul plan al campaniei o problemă fundamentală : Republica federală poate fi oare guvernată prin acordul celor două mari partide ? Săptămînalul *Der Spiegel* nu s-a înşelat în această privinţă. În ultimul său număr problema este înscrisă pe copertă : „Marea coaliţie austriacă constituie oare un model pentru Bonn ?" Aceasta înseamnă să se treacă cu vederea uriaşele deosebiri dintre cele două ţări şi dintre cele două situaţii şi să se deschidă, în schimb, o poartă pe care fostul cancelar a forţat-o.

Pot oare cele două mari partide să conlucreze, trebuie oare s-o facă în cadrul unui cabinet comun ? La prima vedere, asemănarea uneori penibilă a programelor şi a luărilor de poziţie face de prisos o astfel de întrebare, contopind cele două partide într-o masă amorfă. Social-democraţii care, în ciuda afirmaţiilor lor, nu-şi fac cîtuşi de puţin iluzii asupra şanselor de a ajunge singuri la ţintă, privesc în mod favorabil „marea coaliţie". Ei consideră chiar că această perspectivă, îndepărtînd de Uniunea creştin-democrată un anumit număr de adversari ai formulei, ar putea să înlesnească o eventuală „mică coaliţie" cu liberalii, faţă de care Mende, aşa cum a repetat acum cîteva zile, nu s-ar opune neapărat. Dar adevăratele rezistenţe provin atît din partea aparatului partidului majoritar, cît şi din partea opiniei publice. În cursul acestei campanii, s-a dat în prea mare măsură alegătorilor impresia că au de ales oameni nu idei, de aceea ei acceptă cu greu alianţa acestor oameni, după ce au asistat la conflictele cu caracter personal. Totuşi, şansele unei coaliţii foarte vaste se menţin : într-o lucrare cu titlul provocator : „Bonnul este oare lipsit de guvern ?" un eseist din Germania occidentală, Günter Gaus, explica recent de ce se va impune în mod necesar o mare coaliţie *de facto*, dacă nu *de jure*. Toate incidentele recente ale campaniei electorale ne îndeamnă să acordăm importanţă principalului său argument : politica externă a Republicii federale, care pendulează între echivoc şi eschivare, va fi silită în curînd de însăşi desfăşurarea faptelor să ia poziţii clare. Pentru această înmormîntare a iluziilor, este indispensabilă o alianţă între cele două partide mari.

P.-J. FRANCESCHINI

Новое ВРЕМЯ

MOSCOVA

O POLITICĂ ANTIMUNCITOREASCĂ

CONFEDERAŢIA internaţională a sindicatelor libere reuneşte aproape 60 de milioane de oameni ai muncii. Cu toate acestea la Congresul de la Amsterdam nu şi-au găsit loc problemele legate de condiţiile de muncă şi de viaţă ale muncitorilor şi funcţionarilor. Liderii reacţionari ai sindicatelor americane şi în primul rînd preşedintele AFL — CIO, George Meany, au hotărît să transforme congresul într-o nouă demonstraţie anticomunistă.

Meany este nemulţumit de faptul că multe sindicate cu orientări politice diferite, acţionează adesea în comun în apărarea intereselor clasei muncitoare. O asemenea tendinţă se poate observa într-adevăr atît în diferite ţări cît şi pe scară internaţională. În Franţa, de pildă, în cursul ultimilor doi ani unitatea de acţiune în cadrul departamentelor şi chiar pe scara întregii ţări în diferite ramuri industriale se realizează mult mai des decît înainte. În timpul ultimei greve a lucrătorilor din sectorul de stat au fost încheiate acorduri între Confederaţia Generală a Muncii, „Force Ouvrière" şi Confederaţia Franceză Democratică a Muncii. În Italia, la acţiunile importante ale oamenilor muncii participă, de regulă, în comun, cele trei centre sindicale principale din ţară — Confederaţia Generală a Muncii din Italia, Uniunea Italiană a Muncii şi Confederaţia Italiană a Sindicatelor Oamenilor Muncii. Astfel de acţiuni comune sînt organizate şi în alte ţări vest-europene precum şi într-o serie de ţări asiatice, africane şi latino-americane.

Se întăreşte colaborarea şi între sindicatele din diferite ţări. La Seminarul în-

→

REFLECTOR

Okinawa, bază de agresiune

În cei 20 de ani de ocupaţie Statele Unite au transformat Okinawa în unul din principalele puncte de sprijin ale politicii lor agresive în Asia de sud-est. Pe Okinawa îşi au bazele numeroase nave ale flotei a 7-a americane care efectuează „patrulări" pirateşti lîngă coastele vietnameze şi deschid foc asupra regiunilor de litoral ale Vietnamului. Uriaşele aerodromuri din Okinawa sînt folosite nu numai pentru concentrarea forţelor aviatice ale S.U.A. De pe aceste aerodromuri au decolat deja bombardiere strategice americane pentru raidurile lor barbare asupra localităţilor vietnameze.

După cum scrie ziarul japonez **Mainitsi**, în Okinawa staţionează în prezent 60 000 de soldaţi americani din trupele de rachete, de infanterie marină inclusiv din unităţi speciale pentru operaţiunile împotriva partizanilor şi unităţi dotate cu arme nucleare. De aici sînt dislocate mereu detaşamente ale infanteriei marine în regiunile luptelor din Vietnamul de sud. Pe insulă sînt amenajate de asemenea baze pentru submarine atomice americane.

Okinawa s-a transformat, de fapt, într-un hinterland al războiului din Vietnam. Avînd în vedere acest lucru, Comandamentul S.U.A. a ordonat la mijlocul lunei august evacuarea de pe insulă a 1 450 de membri ai familiilor militarilor americani. Pe Okinawa a fost creat un stat major special pentru probleme de personal militar, construcţii militare, telecomunicaţii şi transportul trupelor. Un stat major similar funcţionează în cadrul forţelor maritime militare ale S.U.A. de pe Okinawa. Toate aceste măsuri sînt legate în modul cel mai strîns de planurile americane de escaladare a războiului în Asia de sud-est.

Războiul se furişează tot mai vizibil spre coastele japoneze. Tocmai de aceea în ultimele luni a luat proporţii deosebit de mari mişcarea poporului japonez pentru retrocedarea Okinawei, lichidarea bazelor americane, încetarea agresiunii S.U.A. în Vietnam.

Generalul Watson, comisarul suprem al S.U.A. în Okinawa, a declarat unui corespondent al ziarului **New York Times** : „Nu admit nici măcar ideea retrocedării către Japonia a drepturilor administrative asupra Okinawei". În prezent S.U.A., s-a lăudat generalul, pot folosi nestingherite Okinawa ca bază pentru dislocarea de soldaţi şi armament.

Declaraţia insolentă a lui Watson nu a făcut decît să toarne gaz peste foc. Indignarea a cuprins largi cercuri ale opiniei publice japoneze. Tot mai mulţi japonezi reiau întrebarea pusă de ziarul **Tokio Shimbun** : după Okinawa va fi oare atrasă în război şi Japonia ?

E. ALEXEEV
(După **Pravda**)

Săpături arheologice lîngă Notre Dame

La cererea lui André Malraux, ministru de stat însărcinat cu Afacerile culturale, au început săpăturile arheologice în imediata vecinătate a catedralei Notre Dame din Paris, pe locul unde urmează să se construiască un imens parking. Se crede că sub pavajul care înconjoară celebra biserică s-ar putea găsi vestigii din epoca merovingiană sau galo-romană. Ideea pare să fi însufleţit numeroşi tineri arheologi din toată lumea care au venit în capitala Franţei pentru a lua parte la aceste săpături.

ternațional al muncitorilor din industria construcțiilor în problemele contractelor colective și salariilor, care a avut loc anul trecut sub auspiciile Federației Sindicale Mondiale, au participat, de pildă, delegați din Suedia, Norvegia și R.F.G., deși sindicatele din aceste țări fac parte din Confederația internațională a sindicatelor libere. Sindicatele minerilor, afiliate la această confederație au invitat oficial organizația minerilor afiliată la Federația sindicală mondială să participe la elaborarea programului de acțiuni comune al muncitorilor delegați la cea de-a 8-a sesiune a comisiei Biroului internațional al muncii pentru industria carboniferă.

Firește, că o asemenea colaborare între sindicate este în folosul oamenilor muncii. Meany se teme de această tendință spre unitate. El ar dori să izoleze organizațiile progresiste ale clasei muncitoare, să ridice o „cortină de fier", care ar împiedica unirea forțelor oamenilor muncii în lupta împotriva ofensivei monopolurilor.

Confederația Internațională a sindicatelor libere încearcă de multă vreme să ia sub controlul său sindicatele din țările africane. Monopolurile americane interesate să se infiltreze pe continentul negru, încurajează prin toate mijloacele această acțiune. Ca urmare, Confederația internațională a sindicatelor libere a reușit, inițial, să obțină anumite succese în Africa. Dar clasa muncitoare din țările africane a început să înțeleagă foarte curînd că liderii confederației și adepții lor sînt în slujba intereselor puterilor coloniale. Din confederație au ieșit centrele sindicale din Algeria, Maroc, Ghana, Zanzibar, Tanganica, Kenya și alte țări. Multe sindicate din Africa au stabilit contacte strînse cu sindicatele din țările socialiste și cu Federația sindicală mondială.

Dar AFL-CIO acționează în Africa de sine stătător, peste capul Confederației internaționale. Încă în anul 1961 ea a creat un „fond special" de 4,5 milioane dolari pentru atragerea sindicatelor africane în orbita imperialismului american. Ulterior, pentru aceleași scopuri au fost alocate sume suplimentare de bani.

Liderii de dreapta ai sindicatelor americane ar dori să dispună în Africa de puncte de sprijin ca cele pe care le au în țările latino-americane. Organizația regională a Confederației internaționale a sindicatelor libere din emisfera occidentală (ORIT) creează fonduri sindicale speciale pentru sprijinirea faimosului program american „Alianța pentru progres". Pentru activitatea subversivă îndreptată împotriva mișcării muncitorești și progresiste din țările latino-americane este folosit și așa-numitul „Institut american pentru dezvoltarea mișcării sindicale libere".

La congresul de la Amsterdam, Meany a cerut „libertate de acțiune pentru AFL-CIO" în Africa.

Cum a reacționat congresul de la Amsterdam la acest program?

La Amsterdam s-au făcut simțite divergențe serioase care, după cum a scris organul sindicatelor olandeze, n-au dispărut nici după congres. Mulți vorbitori și-au exprimat nemulțumirea în legătură cu lipsa de tact a lui George Meany. Secretarul general al Federației generale a muncii din Belgia, Louis Major, a spus că la congres este ignorată părerea centrelor sindicale din țările mici. Meany ar trebui „să-și plece urechea și atunci cînd își exprimă părerea țările mici" — a spus el.

Cu toate acestea nu s-au înregistrat nici un fel de progrese palpabile în politica conducerii Confederației. Secretariatul congresului a refuzat să discute mesajele oamenilor muncii olandezi care chemau la boicotarea transporturilor de armament american în Vietnam. Secretariatul congresului nu i-a primit pe delegații organizațiilor de tineret din Amsterdam și Harlem. Sub presiunea lui Meany și adepților săi la Amsterdam a fost adoptată o rezoluție care justifică acțiunile agresorilor americani. Rezoluția privitoare la politica internațională nici nu pomenește de intervenția Statelor Unite în Republica Dominicană.

Cît privește problema unității de acțiune a oamenilor muncii, care este una dintre cele mai importante probleme ale mișcării sindicale mondiale, conducerea congresului a reafirmat vechea politică. Liderii Confederației nu doresc să țină seama de voința majorității clasei muncitoare.

Unele centre sindicale afiliate la Confederație își exprimă nemulțumirea față de hotărîrile de la Amsterdam. Consiliul general al sindicatelor britanice, de pildă, a anunțat recent că el „își revizuiește politica" față de Confederația internațională a sindicatelor libere. „Sindicatele engleze, se spune în declarația Consiliului general, ar dori să mențină contacte cu alte organizații reprezentative indiferent de centrele internaționale din care fac parte".

Aceasta este prima manifestare fățișă împotriva dictatului american. Credem însă că nu și ultima.

A. BÎHOVSKI

CINE L-A UCIS PE DELGADO?

În luna aprilie cînd, au fost descoperite în apropiere de Villa Nueva del Fresno, în Spania, la o mică distanță de frontiera portugheză, cadavrele mînjite de sînge ale generalului Delgado și secretarului său brazilian, mulți și-au exprimat părerea că fostul conducător al opoziției portugheze va deveni un spectru politic supărător. Ultimele aspecte ale anchetei par să arate că spectrul se face deja simțit în relațiile portugheză-spaniole.

După părerea lui Ian MacDonald, unul din cei trei avocați membri ai comisiei numite de Federația internațională a drepturilor omului, primele descoperiri sînt mai împovărătoare poate pentru autoritățile spaniole decît pentru cele portugheze. În cursul cercetărilor întreprinse la Badajos, comisia a descoperit dovezi precise în sensul că generalul Delgado a locuit la Hotel Simanca la 13 februarie, într-o perioadă în care în Spania soseau din toate părțile lumii relatări, proteste și cereri de informații în legătură cu dispariția generalului. Generalul lăsase la hotel o valiză cu diferite obiecte și bani. La mijlocul lunii februarie văzînd că el nu se mai înapoiază, directorul hotelului a predat această valiză autorităților polițienești locale.

Mai mult, publicația spaniolă **El Espanol**, patronată de Ministerul Informațiilor al Spaniei, și care are probabil prieteni în rîndul poliției politice spaniole, a publicat relatări amănunțite despre deplasările lui Delgado la 10 aprilie, cu două săptămîni înainte de descoperirea celor două cadavre, afirmînd că generalul pregătea un „puci" militar în mai 1965, în anticiparea alegerilor prezidențiale din Portugalia. Ziarul arăta cu multe amănunte că generalul Delgado călătorea cu pașaportul nr. 1415, eliberat la 28 iulie 1964, la Alger pe numele Lorenzo Ibanez.

Cazul a luat o întorsătură surprinzătoare luna trecută, cînd autoritățile spaniole au adus primele acuzații Portugaliei. În locul unor povestiri fantastice — la care se aștepta toată lumea — autoritățile spaniole au dat poliției internaționale (Interpol) numele a patru oameni, Ernesto Castro de Sousa, Roberto Vurrita Barral, Filipe Garcia Tavares și Vashadeo Kundaumal, pe care și-a exprimat dorința să-i interogheze în legătură cu asasinatul. Autoritățile au distribuit, de asemenea, fotografiile cadavrului descompus al unei alte persoane, descoperite în fluviul Guadiana, pe care nu au reușit s-o identifice.

În cererea adresată Interpolului autoritățile spaniole au furnizat amănunte foarte precise. Cei patru oameni urmăriți au intrat în Spania, prin Badajos, în două automobile cu numerele portugheze EA-59-55 și GD-86-23 ; a doua zi, la 14 februarie, ei au părăsit Spania plecînd în Portugalia prin punctul Helva. Autoritățile portugheze au replicat fără convingere că nu sînt informate despre trecerea acestor oameni pe la posturile de imigrație din partea portugheză a frontierei în perioada de care este vorba. S-ar putea ca acest lucru să fie adevărat, deoarece agenții poliției politice portugheze (P.I.D.E.) ar reuși să se dispenseze de obișnuitele forme de ieșire și intrare. Dar cînd portughezii au afirmat că numerele de înregistrare sînt cele ale unui camion și unui automobil care nu părăsiseră niciodată Portugalia, lăsînd să se înțeleagă prin aceasta că s-ar putea ca plăcile să fi fost schimbate pe distanța foarte scurtă dintre posturile de frontieră portughez și spaniol, pînă și autoritățile spaniole au primit cu dispreț acest răspuns.

Treptat, cu ajutorul multor avocați curajoși și competenți atît din Portugalia cît și din Spania, misterul se lămurește. În raportul Federației internaționale a drepturilor omului se arăta că la ședința aranjată de reprezentantul la Roma al generalului Delgado, Mario de Carvalho, care a avut loc la Paris în decembrie 1964, generalul primise numele persoanelor cu care urma să se întîlnească în februarie la Badajos. Una dintre ele este Ernesto de Sousa. Acest nume este aproape identic cu primul nume furnizat acum poliției internaționale. Este aceasta o simplă coincidență sau dovada că exista o conspirație pentru a-l atrage pe general într-o cursă la Badajos ?

Între timp, anchetarea cazului a căpătat un nou impuls. Săptămîna trecută, avocatul spaniol Robles Robledo, susținut de 300 de juriști, a obținut din partea guvernului spaniol confirmarea că se vor acorda vize speciale oricăror exilați portughezi care doresc să facă declarații la ancheta judiciară din Spania. La Lisabona, Mario Soarez și o comisie consultativă formată din 10 juriști care urmează să continue cercetările în Portugalia, vor cere încă o dată guvernului portughez autorizația de a aduce corpul generalului în Portugalia. Spania, a dat deja autorizația necesară dar dr. Salazar va fi tentat să respingă această cerere, de teamă ca mormîntul cuvenit lui Delgado în Portugalia să nu devină centrul unor manifestări politice.

Antonio de FIGUEIREDO

(Din **Tribune** — Londra)

THE [illegible] TIMES

LONDRA

ALEGERI GENERALE ÎN NORVEGIA

CĂLĂTORIND prin sud-vestul Norvegiei, cu numai trei săptămîni înainte de apropiatele alegeri care, potrivit părerii generale din Norvegia, vor fi cele mai importante din istoria postbelică a țării, nu am văzut decît puține semne de activitate politică. În unele districte conservatorii au afișat pe stîlpii de telegraf lozinci proclamîndu-și preocupările de viitor. Piramida formată de litera A, care este simbolul partidului muncitoresc (Arbeiderpartiet), este vizibilă în multe locuri la Oslo și în jurul orașului.

Pentru prima oară în unele municipalități se va vota duminică — la 12 septembrie ; în altele se va vota a doua zi. Se așteaptă ca faptul că se votează duminică să fie în folosul partidului muncitoresc, deși este greu de apreciat în ce măsură. Sînt posibile multe schimbări, dar faptul esențial este că într-un parlament cu 150 de locuri este suficient ca partidul muncitoresc să piardă un singur loc pentru a asigura venirea la putere a unei coaliții formate din partidele de opoziție.

Partidul muncitoresc, cu 74 de locuri, este cel mai puternic din Storting, dar cele patru partide de opoziție au de asemenea un total de 74 de locuri : conservatorii 29, partidul de centru 16, partidul creștin-popular 15, liberalii 14. Cheia echilibrului în Storting o deține partidul socialist popular (P.S.P.) situat la stînga partidului muncitoresc, care are două locuri.

P.S.P. a acordat în general sprijin guvernului dar caracterul delicat al echilibrului s-a vădit în 1963 cînd P.S.P. a votat cu opoziția într-o problemă de încredere, silind guvernul să demisioneze. Coaliția de patru partide care a format ulterior guvernul a fost doborîtă după numai 30 de zile deoarece P.S.P. a votat cu partidul muncitoresc.

În Norvegia nimeni nu este astăzi dispus să afirme cu certitudine ce se va întîmpla în apropiatele alegeri. Unii conservatori de frunte se gîndesc cu un oarecare pesimism la posibilitatea impasului care s-ar crea dacă P.S.P. ar fi eliminat, iar adversarii ar avea cîte 75 de mandate fiecare, dar P.S.P. este încredințat că poate obține mai multe locuri și de data aceasta candidează în 20 de districte față de 6 în 1961. La Oslo se consideră că P.S.P. nu are șanse să-și sporească reprezentarea dar dacă va reuși ar putea s-o facă pe seama liberalilor în regiunea Oslo sau chiar pe seama partidului muncitoresc în nordul Norvegiei. Locurile cîștigate sau pierdute de P.S.P. vor determina în mare măsură cine anume va forma noul guvern. Nu există motive să se presupună că partidul muncitoresc nu-și va păstra sprijinul în nord.

Miezul discuției politice care se desfășoară în prezent îl constituie așa-zisa politică a districtelor. Este o politică nouă, menită să facă față unei situații noi. În ultimii aproximativ 10 ani s-a produs o deplasare accelerată a populației din nord spre sud și din regiunile rurale și de coastă spre orașe. În 1950, 31 la sută din populație era ocupată în agricultură, silvicultură și pescuit, 33 la sută în industrie și construcții iar 36 la sută în industria serviciilor. Evaluarea de perspectivă a guvernului este că pînă în 1970 procentajele respective vor fi de 17 la sută, 34 la sută și 49 la sută. Aceasta reprezintă o mare schimbare în structura economică și socială a țării și va impune în mod clar o acțiune urgentă și hotărîtă la nivel guvernamental.

Guvernul nu intenționează să încerce să oprească tendința de renunțare la sursele tradiționale de trai ca pescuitul și agricultura, deoarece, datorită metodelor mecanizate, nivelul producției poate fi menținut și chiar sporit, cu mai puține brațe de muncă. Obiectivul lui este de a crea așanumitele puncte de creștere, de a lărgi orașele existente din regiunile în care are loc deplasarea și de a înființa industrii noi. Aceasta va pune capăt tendinței de depopulare a regiunilor rurale și va spori potențialul industrial și economic al Norvegiei.

Partidul conservator acceptă și el necesitatea unui plan național și în general este de acord în linii mari cu politica districtelor dusă de adversarul lui, partidul muncitoresc. El este însă în dezacord în privința modului de finanțare a planului, și în pri-

→

Coasta de Fildeș. Sărbătoarea populară Baoulé

REFLECTOR

Japonia și evenimentele din Coreea de sud

Observatorii politici din capitala Coreei de sud vorbesc despre „o liniște înainte de furtună", dat fiind că agitația împotriva acordului coreeano-japonez în rîndurile studențimii nu a slăbit deloc.

Cea mai recentă lovitură a lui Pak împotriva adversarilor săi a constituit-o arestarea a 115 „agitatori" din rîndurile studențimii ; au fost arestați, de asemenea, trei generali proeminenți care simpatizau cu opoziția. Arestarea ofițerilor are menirea să anuleze influența adversarilor lui Pak în rîndurile armatei și să zădărnicească formarea unor clici în cadrele trupei. În afară de aceasta, ministrul educației și rectorul universității de stat din Seul au fost nevoiți să demisioneze. S-a lansat amenințarea că vor fi închise toate școlile superioare.

Partidele opoziționiste unite, care după ratificarea acordului cu privire la despăgubirile către Japonia de către Adunarea Națională coreeană renunțaseră în bloc la mandatele lor și ceruseră organizarea unor noi alegeri, opun din ce în ce mai multă rezistență acțiunilor lui Pak. Opoziția afirmă înainte de toate că acordul echivalează cu vînzarea la licitație a Coreei de sud, deschide larg porțile „neocolonialismului" și duce la exploatarea forțelor de muncă ieftine ale Coreei de sud de către marele capital japonez.

Guvernul de la Tokio urmărește cu o oarecare îngrijorare evoluția din Coreea de sud. Împăcarea cu statul vecin a devenit din ce în ce mai mult problema centrală a politicii externe a premierului Sato, ba chiar o problemă de prestigiu ; un eșec ar submina poziția cabinetului. Pînă la punerea la vot a acordului în parlamentul japonez, prevăzută pentru mijlocul lunii octombrie, partidul de guvernămînt liberal-democrat intenționează să desfășoare o campanie propagandistică de mare amploare.

Partidele de stînga din Japonia combat cu vehemență ratificarea acordului, respingînd ideea soluționării problemei coreene fără Coreea de nord.

(După **Die Welt**)

Detectarea unor particule neutrino naturale într-o mină sud-africană

În anul 1930, fizicienii atomiști Fermi și Pauli au postulat existența unor particule numite **neutrino.** Studiind radioactivitatea **beta,** cei doi savanți au obținut o reacție nucleară în care un **neutron** al nucleului atomic se transformă în **proton** (particulă pozitivă) eliberînd un **electron** (particulă negativă). În momentul cînd au pus în ecuație această reacție, ei au observat că cei doi termeni nu erau egali și că exista o inexplicabilă pierdere de energie. Concluzia a fost că trebuie să existe o particulă, necunoscută încă, eliberată în același timp cu **electronul.** Avînd în vedere că masa ei trebuia să fie infinitezimală și că nu avea sarcină electrică, ei au botezat-o **neutrino.**

Punerea în evidență a acestei particule, care avea doar o existență teoretică, s-a produs abia în 1955. Profesorul Reines a obținut particula **neutrino** cu ajutorul gigantic ului sincrotron de la Brookhaven. Dar, pentru acest lucru, fizicienii americani au avut nevoie de un zid de oțel gros de 22 m : opunîndu-l unui flux de particule **neutrino,** ei au izbutit să înregistreze doar 55 de coliziuni. Se apreciază că o particulă **neutrino** poate să parcurgă 160 milioane de km în plumb fără a fi oprită. Ceea ce înseamnă că o astfel de coliziune (în care un **neutrino** izbește o particulă numită **nucleon** pentru a forma un nucleu de atom și a da naștere unui **mezon mü,** particulă pe care savanții sînt în măsură s-o detecteze) este pur accidentală. De aceea, se credea că nu se va putea detecta niciodată existența unor particule **neutrino** „naturale".

Recent, o echipă științifică sub conducerea lui Frederick Reines, șeful departamentului de fizică al Institutului „Case" din Ohio (Cleveland), a reușit acest lucru în regiunea Johannesburg din sudul Africii. Savanții și-au instalat laboratorul într-o mină la o adîncime de 3 170 m. Astfel, aparatele lor au beneficiat de uriașul strat de rocă de deasupra, care a sporit simțitor șansele de a înregistra nașterea unui **mezon mü.** De fapt, ei au detectat existența a șapte particule **neutrino.** Această reușită marchează o nouă etapă în cunoașterea structurii materiei.

(După **Le Figaro**)

vința gradului de control din partea statului, pe care actualul guvern îl consideră necesar pentru succesul planului.

Conservatorii au fost vagi în privința modului în care ar trata amănuntele politicii districtelor în cazul în care ar conduce un guvern de coaliție. Deoarece ei sînt vulnerabili în această problemă, partidul muncitoresc o transformă în săgeata atacului lui și se pare că ea va provoca o oarecare fierbere în cadrul campaniei electorale. Poziția conservatorilor nu este ușurată de partidul de centru, unul din partenerii lui de coaliție, care se opune politicii districtelor și punctelor de creștere.

Volksstimme

VIENA

SESIUNEA FINALĂ A CONCILIULUI VATICANULUI

LA 14 SEPTEMBRIE se întrunește cel de-al doilea conciliu al Vaticanului, în cea de-a patra și ultima sa sesiune. Nu numai milioanele de catolici și mulți alți credincioși, ci și diferite cercuri au urmărit cu interes desfășurarea conciliului, de la inițierea lui de către papa Ioan al XXIII-lea, în anul 1961. Conciliul a trezit mari speranțe, căci s-a pronunțat cu o majoritate covîrșitoare pentru profunde reforme bisericești, pentru coexistența pașnică și pentru o dezarmare totală. Nu au fost luate însă hotărîri referitoare la cele mai importante probleme, care prezintă interes pentru opinia publică mondială. Aceste hotărîri au fost rezervate exclusiv ultimei sesiuni.

În esență este vorba de patru chestiuni principale : în primul rînd, atitudinea conciliului față de problemele fundamentale ale războiului și păcii, îndeosebi în ce privește înarmarea atomică ; în al doilea rînd, atitudinea față de „marele dialog", adică discuția cu necredincioșii ; în al treilea rînd, declarația asupra libertății de exercitare a cultului religios, și în al patrulea rînd, declarația privitoare la evrei. Primele probleme citate intră în așa-numita „schemă 13", care a fost tratată și aprobată de cea de-a treia sesiune, dar a fost transmisă curiei romane pentru prelucrarea definitivă și formularea punctelor litigioase. S-a spus atunci că elaborarea acestui document important poate fi anulată la cererea curiei romane. Mult timp ziariștii, oamenii politici și teologii s-au străduit să afle motivele acestei proceduri. Ei au fost edificați de un competent teolog vest-german al conciliului, profesorul Küng, care a atras atenția asupra substratului serios al acestei acțiuni : influența retrogradă pe care se străduiesc s-o exercite cîțiva cardinali ai curiei, împreună cu cercurile politice de dreapta din Italia, asupra papei Paul al VI-lea. Aceste indicații au fost confirmate indirect de recentele declarații ale papei însuși care, la reședința sa de vară Castelgandolfo, a ținut mai multe discursuri în spiritul cardinalilor conservatori, avertizînd împotriva pericolului unui „reformism radical".

În ceea ce privește poziția bisericii față de dezarmarea atomică, ne amintim de situația de la sfîrșitul celei de-a treia sesiuni, caracterizată de prof. Friedrich Heer ca „începutul luptei pentru pace" a bisericii. Heer a citat declarații ale unor teologi oficiali din Germania occidentală, Peter Hirschmann și Pater Gundlach, care s-au pronunțat pentru războiul atomic — acesta nu ar fi „absolut imoral", după părerea lor — și pentru războaiele de agresiune în spiritul ideologiei cruciadelor. Heer le opune cerințele majorității conciliului. Acestea au fost cel mai clar formulate de patriarhul Maximos IV Saigh, care a arătat că acest conciliu ar trebui să se ridice la nivelul unui act istoric, pronunțînd o condamnare radicală și fără compromis a tuturor mijloacelor de exterminare în masă. La orice altă hotărîre a conciliului, a adăugat prof. Heer, s-ar putea răspunde : „Noi am cerut pîine și voi ne-ați dat o schemă". Cardinalul de la Utrecht, Bernard J. Alfrink, criticase încă de atunci textul „schemei 13" referitor la armele nucleare, afirmînd că hotărîrea definitivă în această problemă nu trebuie să rămînă în urma declarațiilor cuprinse în enciclica „Pacem in terris" a lui Ioan al XXIII-lea.

Tocmai acesta pare să fie însă cazul proiectului de compromis prezentat acum conciliului de către curia romană, sub influența primaților anglo-americani și vest-germani. De asemenea, nu este desigur întîmplător că între timp în S.U.A. a început o puternică campanie a dreptei catolice, a așa-numitei „mișcări a tradiționaliștilor" care, în spiritul reacțiunii extreme, se opune oricărei înnoiri a bisericii și, mai ales, oricărei atitudini progresiste a conciliului.

Rezultatele obținute în problema „marelui dialog" par mai promițătoare. Este drept că în ultimele săptămîni nu au lipsit atacurile împotriva secretariatului Vaticanului pentru dialogul cu necredincioșii, inițiat anul acesta. Secretariatul a inițiat deocamdată discuții cu liber-cugetătorii burghezi.

Leopold GRÜNWALD

SITUAȚIA PORTORICANILOR DIN NEW YORK

S-a scris atît de mult despre problemele negrilor din New York, încît se consideră în general, în mod greșit, că ei se află pe ultima treaptă a societății.

Oricît de proaste ar fi condițiile de viață ale unui negru, ceea ce este adevărat în privința lui este și mai adevărat în privința portoricanilor. Aceștia constituie o comunitate mare, evaluată la 750 000 de persoane.

Un studiu făcut de un institut de cercetări în problemele portoricane cuprinde următoarele statistici :

— Învățămînt. Adulții portoricani au cel mai scăzut nivel de învățămînt dintre toate grupurile etnice sau de culoare din New York. În 1960, numai 13 la sută din portoricanii peste 25 de ani terminaseră școala medie sau urmaseră cursuri superioare. Peste jumătate din toți portoricanii nu au ajuns nici în clasa a VIII-a elementară. Portoricanii și negrii reprezintă împreună 40 la sută din populația școlară. Dar în 1963, din aproape 21 000 diplome academice acordate la New York, numai 331 au fost luate de portoricani și 762 de negri.

— Slujbe. Mai mult decît oricare alt grup, portoricanii dețin slujbe cu salarii foarte mici. În 1960, 70,6 la sută din portoricani lucrau în servicii prost plătite (muncitori necalificați, servitori și muncitori agricoli).

— Locuințe. Portoricanii locuiesc în casele cele mai vechi din oraș ; 40 la sută dintre ei trăiesc în locuințe trecute în categoria „deteriorate".

În studiul amintit se subliniază că portoricanul este prins într-o „capcană a sărăciei". Slujba inferioară, venitul scăzut, posibilitățile limitate de învățămînt creează un cerc vicios din care portoricanii nu pot să iasă.

Există oare o soluție ? Raportul este foarte pesimist.

În ciuda legăturilor lor strînse, care se vădesc în situațiile cele mai grele, portoricanii au evitat ghetourile : ei sînt împrăștiați în tot New York-ul ; nu există nici un sector al orașului în care ei să reprezinte mai mult de 50 la sută din totalul locuitorilor.

Relațiile dintre negri și portoricani sînt în general bune la New York. O deosebire mai adîncă este cea de atitudine. În timp ce negrul a sosit la New York dornic să se bucure de mai multă egalitate și demnitate umană, portoricanul a venit la New York avînd prin naștere aceste drepturi. Din nenorocire, la New York portoricanul și-a pierdut drepturile pe care le avea din naștere, deoarece este „deosebit" din punct de vedere al culorii, limbii și obiceiurilor.

George H. FABRE
(După **The Christian Science Monitor**)

Prăbușirea unei părți a ghețarului Allalin din apropierea localității Mattmark (Elveția) a făcut 103 victime omenești. Săgeata de sus indică ghețarul, iar cea din stînga — cabanele care au fost acoperite de gheață.

Profil

ASGEIR ASGEIRSSON

De peste un deceniu, funcția de președinte al Islandei este deținută de Asgeir Asgeirsson, unul din cei mai de seamă oameni politici ai țării.

Ales pentru prima dată ca președinte al republicii în iunie 1952, prelungirea mandatului său s-a efectuat în mod automat în 1957 și 1960, întrucît nu au fost prezentate alte candidaturi pentru funcția supremă. Începînd cu data de 1 august 1964, mandatul prezidențial al lui Asgeirsson a fost reînnoit pentru o perioadă de încă patru ani.

Născut la 13 mai 1894, la o fermă din Mirar (localitate situată în partea vestică a insulei), ca fiu al unui comerciant, el a absolvit liceul în 1912 și și-a continuat studiile la școala superioară din Reykjavik, iar apoi la universitățile din Copenhaga și Uppsala (Suedia).

În 1915 Asgeirsson și-a luat licența în teologie după care a îndeplinit timp de un an funcția de secretar al episcopului din Islanda. În 1917 a intrat în serviciul Băncii Naționale a Islandei, iar în 1918 a devenit profesor de seminar. El a rămas în acest post pînă în anul 1926, cînd a fost numit director al Biroului guvernamental pentru învățămînt.

În 1923 Asgeir Asgeirsson a fost ales, pentru prima oară, deputat în Alting (parlamentul islandez). În legislaturile următoare el a fost reales ca deputat în repetate rînduri. În cadrul parlamentului, Asgeirsson a condus din 1927 pînă în 1935 Comisia valutară și a fost, de asemenea, membru al Comisiei pentru afacerile externe a Altingului ; în anii 1930—1931 a îndeplinit funcția de președinte al Altingului.

În 1931 A. Asgeirsson a intrat pentru prima dată în guvernul islandez ca ministru de finanțe. În anul următor el a devenit prim-ministru (funcție deținută pînă în 1934) ; apoi a fost numit din nou director al Biroului guvernamental pentru învățămînt, post în care a rămas pînă în 1938, cînd a trecut ca director al Băncii industriei peștelui din Islanda.

După război Asgeirsson a reprezentat țara sa în consiliul de administrație al Fondului Monetar Internațional.

În 1947—1948, actualul președinte al Islandei a făcut parte din delegația islandeză la lucrările sesiunii Adunării Generale a O.N.U.

Pînă în 1933, Asgeirsson a fost membru al Partidului progresist, după care a militat în rîndurile Partidului social-democrat al cărui lider a fost pînă în 1952 cînd a fost propus candidat la președinție. După alegerea sa în postul de președinte, Asgeirsson a declarat că se retrage din Partidul social-democrat.

C. V.

Presa acum 50 de ani

Corriere della Sera scrie că, datorită instalării guvernului Venizelos, Grecia se orientează spre Tripla Înțelegere, pregătindu-se pentru a interveni în război. În legătură cu aceasta, se anunță că ministrul de război a ordonat urgentarea definitivării listelor celor chemați sub arme din contingentul 1916.

Vorbind despre luptele din peninsula Galipoli, Morning Post *scrie : „Totul face să se creadă că Italia va interveni împotriva Turciei pentru a-și da concursul la operațiunile din Dardanele. Ocuparea peninsulei Galipoli este o acțiune grea dar acum, odată începută, ea va fi dusă pînă la capăt cît mai repede cu putință. Italia ar trebui să contribuie la atingerea acestui obiectiv"*

Daily Telegraph publică un articol al protesorului american John Silver care s-a întors de curînd dintr-o călătorie făcută la Viena.

„Austriecii — scrie el — sînt descurajați și detestă dominația germană. Ei se interesează puțin de mersul războiului ; chiar rapoartele care semnalează succesele germanilor le sînt cu totul indiferente. Țara se prăbușește sub povara războiului. După primele ostilități, Germania a trimis generali proprii pentru a conduce campania austriacă. Actualmente un singur general austriac, Pflanzer, comandă un corp de armată, pe flancul de sud-est".

Guvernatorul englez din regiunea Golfului Persic a informat guvernul de la Londra că „în locurile sfinte ale Islamului a izbucnit o puternică revoltă, populația dorind să se elibereze de sub jugul turcesc și de obligația impusă de curînd, a serviciului militar în armata otomană".

În sala Clubului socialist din București a avut loc o mare întrunire în favoarea păcii. La sfîrșitul mitingului participanții au adoptat prin puternice aclamații o moțiune în care se spune între altele : „Muncitorii și cetățenii capitalei își iau din nou angajamentul de a lupta în mod permanent și energic pentru neutralitate, *considerînd că, mai ales în împrejurările actuale, singura politică pe care trebuie s-o facă azi guvernul este aceea a unei neutralități definitive și cinstite. Întrunirea invită pe toți cetățenii și muncitorii capitalei, care, mai presus de toate meschinăriile și josniciile războinicilor, țin la existența acestei țări și la viața poporului ei să vină în număr mare la toate întrunirile și mitingurile pe care Partidul social-democrat le va ține pentru* completa neutralitate a României. *Trăiască socialismul ! Trăiască pacea !"*

Ziarul Națiunea Cehă *scrie : „Eminentul strateg austriac, generalul Potiorek, celebru prin înfrîngerile pe care le-a suferit de la sîrbi, a fost internat într-un azil de alienați. Guvernul de la Viena speră să se degajeze astfel de responsabilitatea rușinii suferite de armata austro-ungară în campania din Serbia. Guvernul afirmă că a aflat — cam tîrziu, nu-i vorbă — că Potiorek era nebun chiar înainte de începerea războiului. Medicul generalului a fost arestat și întemnițat pentru că a tăcut și n-a spus adevărul asupra stării sănătății generalului. Bietul medic, luat drept țap ispășitor al greșelilor guvernului austriac, și-a pierdut și el capul și s-a sinucis".*

1915. **Pe frontul italian din Alpi, soldații ridică un tun de calibru mare deasupra pozițiilor inamice**

Fișier

Comitetul O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare

Între 7 și 20 septembrie 1965 se desfășoară la New York lucrările celei de-a III-a sesiuni a Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare.

Comitetul — în componența căruia intră 21 de state membre ale O.N.U., printre care și România — este un organism specializat al Consiliului Economic și Social.

Republica Socialistă România este membră în Comitet de la înființarea acestuia. Aleasă inițial pe o perioadă de 2 ani : 1963—1964, țara noastră a fost reales pentru încă o perioadă de 3 ani : 1965—1967.

Comitetul O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare a fost înființat în baza rezoluției 1772 (XVII) adoptată la 17 decembrie 1962 de către cea de-a XVII-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., în urma recomandării făcute de Consiliul Economic și Social prin rezoluția 903 c (XXXIV) din 2 august 1962.

Crearea în cadrul O.N.U. a unui comitet permanent care să se ocupe de problemele locuințelor, construcțiilor și sistematizării, reflectă preocuparea statelor față de aceste importante și actuale probleme, a căror soluționare contribuie la accelerarea dezvoltării economice și sociale mondiale.

Comitetul — statele membre își desemnează reprezentanții lor din rîndul specialiștilor în domeniul construcțiilor de locuințe, al planificării construcțiilor și al arhitecturii și sistematizării — are sarcina să inițieze și să întreprindă studii în legătură cu situația construcțiilor de locuințe în lume (realizări, posibilități și programe adoptate în domeniul locuințelor), să faciliteze pregătirea de cadre de specialitate și schimbul de informații în domeniul locuințelor, construcțiilor și sistematizării, să inițieze organizarea de reuniuni internaționale pe teme de specialitate, să coordoneze asistența internațională în domeniul construcțiilor de locuințe și dezvoltării urbane etc.

Comitetul O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare a recomandat guvernelor o serie de măsuri în vederea îmbunătățirii condițiilor de locuit, subliniind necesitatea sporirii eforturilor fiecărui stat pentru rezolvarea problemei locuințelor pe plan național, rugînd în același timp guvernele să acorde atenția cuvenită dezvoltării rapide a industriei naționale de construcții.

Pînă în prezent, au avut loc două sesiuni ale acestui Comitet : în ianuarie 1963 și ianuarie 1964. În cadrul lucrărilor acestor sesiuni țara noastră a inițiat adoptarea unor documente importante elaborate de Comitet. Astfel, la cea de-a doua sesiune, din cele 6 rezoluții adoptate de Comitet, România a fost autoarea a 3 rezoluții (una în legătură cu „Finanțarea construcțiilor de locuințe și serviciu colective" și două privind „Industrializarea construcțiilor") și coautoare la o altă rezoluție care recomandă statelor să-și asume rolul de bază în rezolvarea problemei locuințelor în fiecare țară.

Principalele probleme înscrise pe ordinea de zi a actualei sesiuni a Comitetului O.N.U. pentru locuințe, construcții și sistematizare sînt : finanțarea construcțiilor, industrializarea construcțiilor, cercetarea științifică, pregătirea de cadre și difuzarea informațiilor în domeniul locuințelor, construcțiilor și sistematizării, aspectele sociale ale construcțiilor de locuințe și dezvoltării urbane și crearea unui centru internațional pentru locuințe, construcții și sistematizare.

România este coautoare — împreună cu alte 7 state membre — la raportul intitulat „Industrializarea construcțiilor" care va fi prezentat la această sesiune, precum și la monografia inițiată de Comitet, „Ghidul dezvoltării urbane și regionale".

Țara noastră este reprezentată la lucrările sesiunii de o delegație de specialiști în domeniul locuințelor, construcțiilor, arhitecturii și sistematizării.

A. S.

BREVIAR

31 august

Delegația Asociației de prietenie sovieto-române, condusă de S. D. Orlov, secretarul Prezidiului Sovietului Suprem al R.S.F.S. Ruse, care la invitația Consiliului General A.R.L.U.S. a făcut o vizită în țara noastră și a participat la manifestările prilejuite de sărbătorirea zilei de 23 August, a părăsit Capitala.

A plecat spre patrie delegația Comitetului femeilor sovietice, condusă de Olga Cecetkina, vicepreședintă a acestui comitet, care a făcut o vizită în țara noastră, la invitația Consiliului Național al Femeilor din Republica Socialistă România.

S-a înapoiat în Capitală delegația Consiliului General A.R.L.U.S., condusă de Ion Moraru, vicepreședinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, membru în Biroul Consiliului General A.R.L.U.S., care, la invitația Asociației de prietenie sovieto-române, a făcut o vizită în Uniunea Sovietică și a participat la manifestările prilejuite de sărbătorirea zilei de 23 August.

Au luat sfîrșit în Capitală lucrările celui de-al 20-lea Congres Internațional Jubiliar al Apimondiei.

1 septembrie

Președintele Consiliului de Stat, Chivu Stoica, a primit în audiență de rămas bun pe ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Elveției la București, Emile Bisang, în legătură cu plecarea sa definitivă din Republica Socialistă România. A fost de față Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat.

Cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a proclamării Republicii Democrate Vietnam a avut loc în Capitală o adunare festivă, organizată de Comitetul orășenesc București al P.C.R. și Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă.

În capitala Suediei a avut loc deschiderea celei de-a 23-a ediții a Tîrgului internațional de bunuri de larg consum. Printre cele 26 de țări participante la Tîrg se numără și Republica Socialistă România.

2 septembrie

Cu prilejul celei de-a XX-a aniversări a proclamării Republicii Democrate Vietnam, Hoang Tu, ambasadorul R. D. Vietnam în Republica Socialistă România, a oferit o recepție în saloanele ambasadei. Au luat parte tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Paul Niculescu-Mizil, Petre Blajovici, Gheorghe Gaston Marin, Mia Groza, vicepreședinte al Marii Adunări Naționale, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Corneliu Mănescu, ministrul afacerilor externe, membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat și ai guvernului.

A plecat în Portugalia o delegație condusă de acad. prof. Gherasim Constantinescu, vicepreședinte al Oficiului internațional al viei și vinului, pentru a participa la lucrările celui de-al XI-lea Congres al Oficiului.

A început o călătorie de studii pe tema industrializării lemnului, organizată în țara noastră sub egida Comitetului lemnului din cadrul Comisiei economice pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite. Cu această ocazie a sosit în Capitală E. Kalkkinen, directorul Diviziei lemnului F.A.O.-C.E.E.

3 septembrie

A părăsit Capitala, plecînd la Moscova, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, care, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., face o vizită oficială în Uniunea Sovietică. Din delegație fac parte tovarășii : Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, Gheorghe Apostol și Alexandru Bîrlădeanu, membri ai Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinți ai Consiliului de Miniștri, Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv și secretar al C.C. al P.C.R., Manea Mănescu, secretar al C.C. al P.C.R., Corneliu Mănescu, membru al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, Nicolae Guină, membru al C.C. al P.C.R., ambasadorul Republicii Socialiste România în Uniunea Sovietică.

Cu prilejul celei de-a 20-a aniversări a Zilei victoriei în războiul de rezistență împotriva cotropitorilor japonezi, ambasadorul R. P. Chineze la București, Liu Fan, a oferit un cocteil. Au participat Pompiliu Macovei, președintele Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, Eduard Mezincescu, adjunct al ministrului afacerilor externe.

A părăsit definitiv țara noastră Emile Bisang, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Elveției la București.

La invitația Consiliului Național al Femeilor din Republica Socialistă România a sosit la București Rosa Jasovici Pantaleon, secretară generală a F.D.I.F.

4 septembrie

La Kremlin au avut loc convorbiri între delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România și conducători de partid și de stat sovietici.

În cadrul acordului cultural între Republica Socialistă România și U.R.S.S., a sosit în Capitală o delegație de scriitori sovietici compusă din Johannes Smuul, prozator, președintele conducerii Uniunii Scriitorilor din R.S.S. Estonă, Grigori Baklanov, prozator, Debora Vaarandi-Smuul, poetă, și Lillia Dolgoșeva, referentă la filiala din Moscova a Uniunii Scriitorilor sovietici.

A plecat în Turcia o delegație a Republicii Socialiste România, condusă de Ioan Tudosiu, secretar general în Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale, care va participa la lucrările celei de-a XV-a sesiuni a Comitetului regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății de la Istanbul.

S-a deschis Tîrgul internațional de la Salonic. La Tîrgul din acest an sînt prezenți expozanți din 23 de țări din 5 continente. Printre țările participante se află și Republica Socialistă România.

5 septembrie

A sosit în Capitală o delegație guvernamentală italiană condusă de Bernardo Mattarella, ministrul comerțului exterior al Italiei, pentru semnarea acordului comercial de durată pentru anii 1966—1969 și a acordului de colaborare economică, industrială și tehnică dintre Republica Socialistă România și Italia.

A avut loc deschiderea Tîrgului internațional de la Leipzig, la care participă 60 de țări, între care și Republica Socialistă România. La deschiderea Tîrgului a luat parte și o delegație condusă de A. Sencovici, ministrul industriei ușoare.

6 septembrie

Prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri, Emil Bodnaraș, a primit pe Bernardo Mattarella, ministrul comerțului exterior al Italiei. La întrevedere, care a decurs într-o atmosferă cordială, au participat Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Gheorghe Cioară, ministrul comerțului exterior.

La Ministerul Comerțului Exterior a avut loc semnarea acordului pe termen lung privind schimburile comerciale pe perioada 1966—1969 și a acordului de colaborare economică, industrială și tehnică între Republica Socialistă România și Italia. Acordurile au fost semnate din partea României de Gheorghe Cioară, ministrul comerțului exterior, iar din partea Italiei de Bernardo Mattarella, ministrul comerțului exterior.

O delegație condusă de Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, a părăsit Capitala pentru a participa la lucrările Congresului mondial pentru lichidarea analfabetismului, convocat de UNESCO, care va avea loc la Teheran.

S-a deschis la Ottawa cea de-a 54-a sesiune a Uniunii Interparlamentare, la care participă aproximativ 600 de delegați din 70 de țări. Din partea grupului român al Uniunii Interparlamentare iau parte deputații Teodor Marinescu și Tudor Drăganu.

7 septembrie

La București s-au încheiat lucrările sesiunii a XV-a a Comisiei de colaborare tehnico-științifică româno-ungară. Protocolul încheiat a fost semnat din partea română de Covaci Gheorghe, vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării, iar din partea ungară de Vályi Péter, prim-vicepreședinte al Comitetului de Stat al Planificării.

— În cadrul Tîrgului internațional de monstre de la Stockholm a fost sărbătorită ziua Republicii Socialiste România.

— Au început în Capitală lucrările celei de-a IV-a conferințe internaționale privind utilizarea apelor reziduale la irigații, organizată de Institutul de studii și cercetări hidrotehnice din București.

POȘTA REDACȚIEI

A. Simionescu — București. **Harta publicată în nr. 30, pag. 25 și schița din nr. 34 pag. 15 permit urmărirea desfășurării operațiunilor militare din Vietnamul de sud. Dacă evenimentele o vor cere, vom publica și alte hărți.**

Iosif Sofronie — București. **La insurecția din august 1945 a participat poporul întregului Vietnam. Citiți, în acest sens, în completarea articolului apărut în nr. 34, articolul „Sărbătoarea poporului vietnamez" din nr. 36.**
Vă rugăm să precizați în ce an au apărut numerele de revistă care vă lipsesc din colecție.

N. St. Făulete — Costești, raionul Horezu. **Din foarte numeroasele sugestii pe care ni le trimiteți reținem în primul rînd pe cele referitoare la rubrica** Reportaj pe glob, **cu mențiunea că unele din țările indicate de dv. (Olanda, Danemarca etc.) au fost evocate cel puțin o dată în cadrul acestei rubrici.**

Costel Ciupercă — Giurgiu. **Președintele celei de-a șaptea sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. (1952) a fost reprezentantul Canadei, Lester Pearson, iar președintele celei de-a opta sesiuni (1953), — dna Vijaya Lakshmi Pandit (India).**

Dr. C. Bărbat — Pestișanu, Hunedoara. **Forța mișcării mondiale pentru pace, despre care, așa cum ne informați, ați scris încă în 1928, este una din realitățile indiscutabile ale lumii contemporane. Dacă doriți să scrieți acum ar fi preferabil să analizați un aspect concret al acestei mișcări.**

Aurel Popian — Timișoara. **În Statele Unite, așa după cum reiese și din articolul „Inconsecvențele unei pledoarii pentru liberalism", apărut în nr. 35 și la care vă referiți în scrisoarea dv., așa-zișii „liberali" se situează pe poziții care, în unele state vest-europene, ar fi considerate conservatoare. Chiar și în Europa occidentală există mari deosebiri de orientare între partidele care se autointitulează liberale. Din scrisoarea dv. nu rezultă limpede la ce orientare vă referiți.**

Vasile Constantinescu — Ploiești. **Nu dispunem de documentarea necesară elaborării unor schițe atît de amănunțite cum ne cereți dv.**

Valentin Munteanu — Craiova. **Ne-am notat propunerea dv. de a publica din nou, într-unul din numerele viitoare, lista țărilor cu care Republica Socialistă România întreține relații diplomatice. Vă mulțumim pentru bunele aprecieri. Sperăm că problema copertei se va rezolva în curînd în mod definitiv.**

Alexandru Velescu — București. **Dacă apreciați că lucrarea lui Harold Nicolson „Peace Making 1919" merită să fie tradusă este indicat să vă adresați Editurii Politice. Vă mărturisim, însă, că fragmentul pe care ni l-ați trimis spre exemplificare nu ne-a făcut o impresie deosebită.**

Gh. Rîșcă — București. **Răspunsul nostru inițial, apărut în nr. 31 al revistei la** Poșta redacției, **menționa aceeași dată ca și articolul pe care ni-l semnalați. Precizările din acest articol sînt extrem de bine venite, întrucît identifică și geneza confuziei, preluată de unul dintre cititorii noștri : dorința cercurilor monarhiste de a trăgădui meritele lui N. Bălcescu și de a minimaliza însemnătatea revoluției de la 1848.**

Ing. C. Bran, București. **Vă mulțumim pentru atenția cu care citiți revista noastră și pentru competentele dv. observații. Într-adevăr, România este pe locul al 12-lea în lume la producția de sodă caustică și nu pe locul al 2-lea, cum, dintr-o greșeală de tipar, a apărut în revistă. Este justă, de asemenea, remarca dv. în legătură cu Polonia, care a apărut în locul Olandei printre țările a căror producție de fontă și feroaliaje este apropiată de cea a țării noastre. În rest însă, dacă veți consulta volumul editat de Institutul de Cercetări Economice, „Dezvoltarea economică a României 1944—1964" (pag. 674 și următoarele), Anuarul Statistic al O.N.U. precum și statisticile pe ramură ale diferitelor organizații internaționale specializate vă veți putea convinge că datele cuprinse în articol sînt exacte.**

Vasile Mardare — Bacău. **Dacă vom găsi date noi în legătură cu problema care vă interesează vă vom ține la curent.**

Niculae Lucianu — București : **Observațiile dv. sînt întemeiate.**

lumea

Săptămînal de politică externă
editat de Uniunea Ziariștilor din
Republica Socialistă România
Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

LUMEA — PUBLICITATE

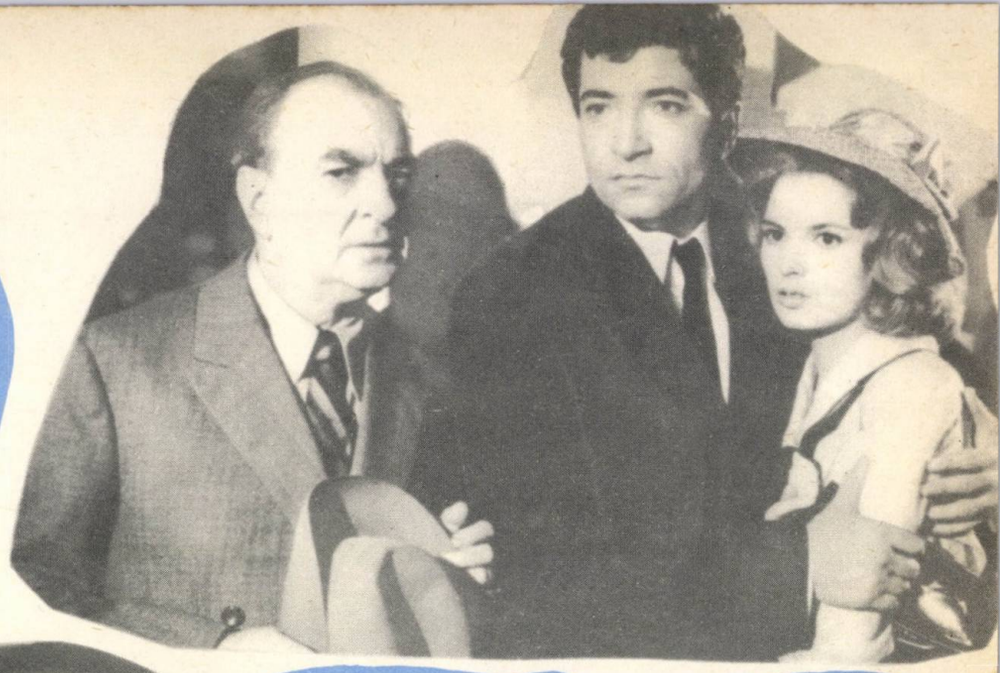

O producție
a
studioului cinematografic
BUCUREȘTI

după o idee de **Dimos Rendis**

RUNDA 6

Scenariul și regia : Vladimir Popescu-Doreanu
Dialoguri : Alexandru Struțeanu
Imaginea : Mircea Mladin, Tincu Puran
Decoruri : Constantin Simionescu

Cu : **Ion Finteșteanu, György Kovács, Carmen Stănescu, Ilinca Tomoroveanu, Vera Schneidenbach, Ion Dichiseanu, Alexandru Rădulescu, Mihai Berechet, Fory Etterle, Mircea Basta, Emeric Schäffer**

LUMEA — PUBLICITATE

Întreprinderea

1 SEPTEMBRIE

SATU MARE

produce și livrează:

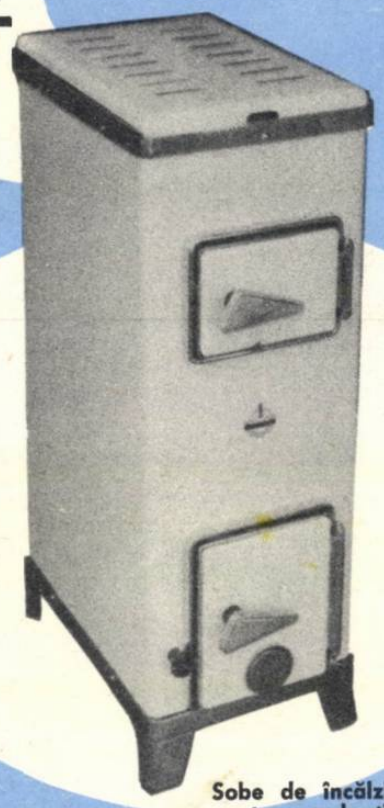

Sobe de încălzit emailate pentru combustibil solid (cărbuni) tip „1 Septembrie"

Mașini de gătit cu gaze (cuptor și placă radiantă) „Carpați"

Mașini de gătit cu cărbuni și lemne „Gutin"

2 lei

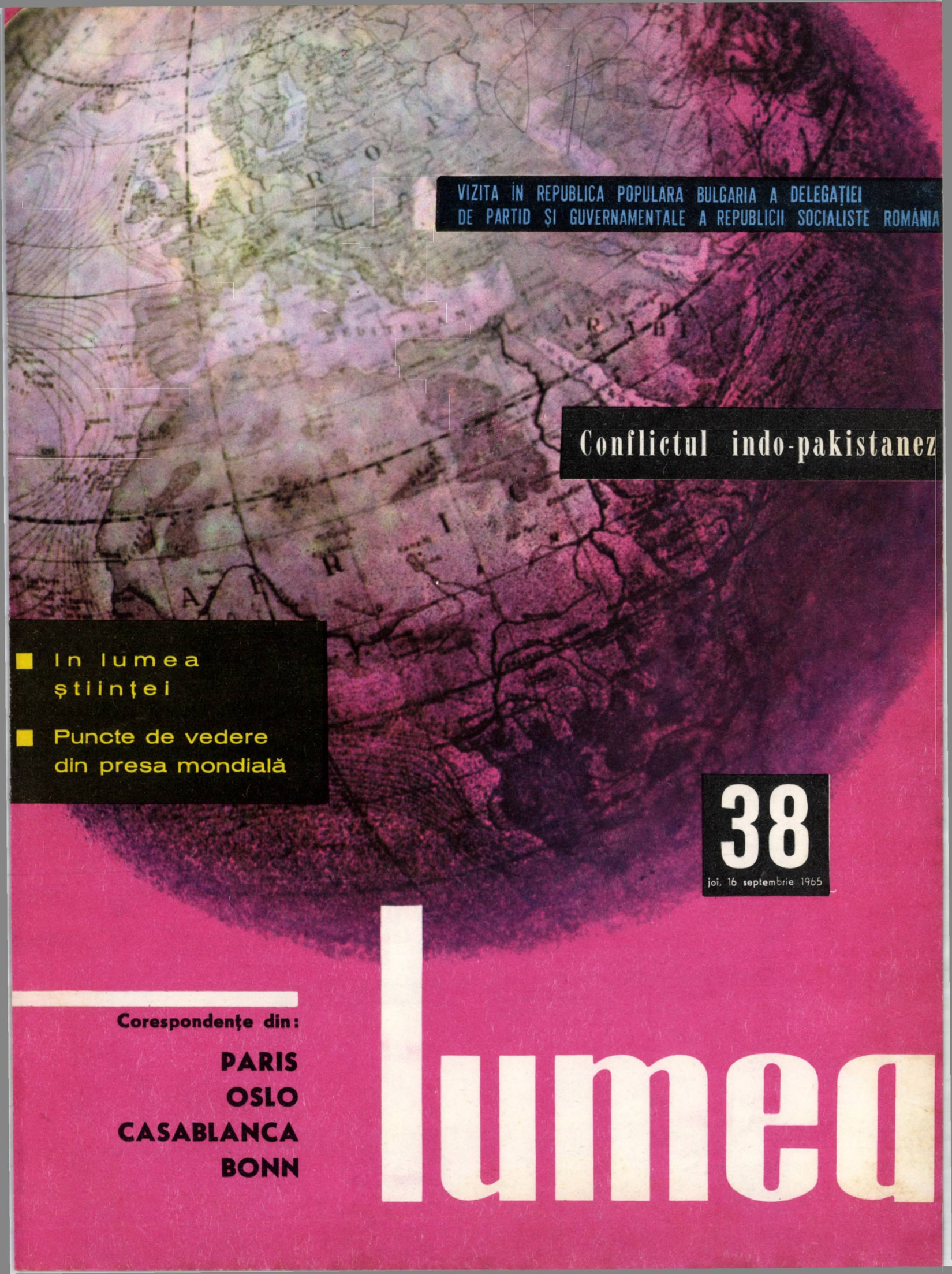

VIZITA ÎN REPUBLICA POPULARĂ BULGARIA A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Conflictul indo-pakistanez

- În lumea științei
- Puncte de vedere din presa mondială

38
joi, 16 septembrie 1965

lumea

Corespondențe din:

PARIS
OSLO
CASABLANCA
BONN

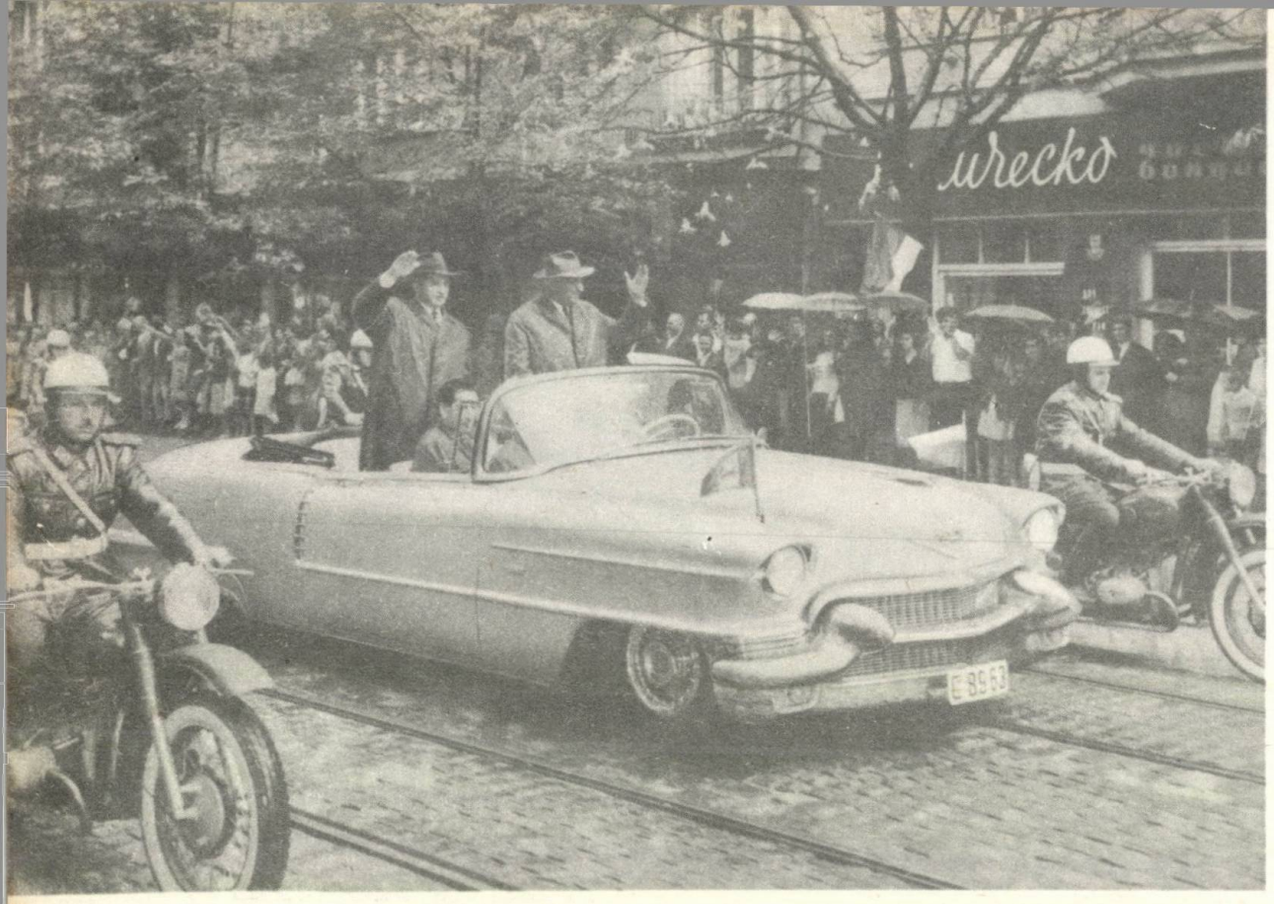

Locuitorii Sofiei întîmpină cu căldură delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România

VIZITA ÎN REPUBLICA POPULARĂ BULGARIA A DELEGAŢIEI DE PARTID ŞI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Convorbiri între delegațiile de partid și guvernamentale ale Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria

Anul III
Nr. 38 (99)

Joi
16 septembrie
1965

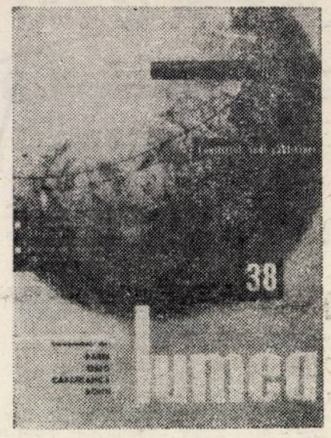

sumar

p. 2. **COMUNICAT CU PRIVIRE LA VIZITA ÎN UNIUNEA REPUBLICILOR SOVIETICE SOCIALISTE A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA**

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

p. 4 VIZITA ÎN REPUBLICA POPULARĂ BULGARIA A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
5 SRINAGAR — Conflictul indo-pakistanez. **Corneliu Vlad**
6 PARIS — Conferința de presă a președintelui de Gaulle
7 GENEVA — Conferința U.N.C.T.A.D. **N. S. Stănescu**
8 MOSCOVA — Vizita președintelui Novotny. **N. Pătrașcu**
9 LONDRA — Concluziile Congresului T.U.C. **John Gritten**
10 CASABLANCA — A treia conferință arabă la nivel înalt. **Ileana Nicolaescu**
11 PARIS — Relațiile franco-polone. **Georges Dascal**
12 OSLO — Rezultatul alegerilor. **Vincent Lateve**
13 RIO DE JANEIRO — Diplomație secretă. **Antonio Vieira**
14 ATENA — Incertitudinile persistă. **C. Alexandroaie**
15 OTTAWA — A 54-a Conferință a Uniunii interparlamentare

ARTICOLE, REPORTAJE

p. 18 R.F.G. : alegeri parlamentare. **Florica Șelmaru**
20 Impresii din Ghana. **Eugen Brezeanu**
21 Mexic : 16 septembrie 1810

CONVORBIRI, INTERVIURI

p. 16 **Bernardo Mattarella,** ministrul comerțului exterior al Italiei despre relațiile economice româno-italiene
17 Schimburile studențești contribuie la înțelegerea între popoare

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

p. 22 Chimia în industrie, construcții și agricultură. **Ilia Agranovski**
23 Omul și robotul. **Valentin Lipatti**

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

p. 24 Note pe marginea unui dicționar al științelor sociale. **Ludwig Grünberg**

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ

p. 26—30 Le Monde, L'Humanité, Neue Zürcher Zeitung, Frankfurter Allgemeine, Die Welt, U.S. News and World Report, Washington Post, Novoe Vremea

PROFIL

p. 31 Hector Garcia Godoy

FIȘIER

p. 31 Federația Internațională de Artă Fotografică

BREVIAR, POȘTA REDACȚIEI

Delegația de partid și guvernamentală

a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, face o vizită oficială în Republica Populară Bulgaria, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și a Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Bulgaria (pag. 4).

Alegerile pentru Bundestag

au loc în Germania occidentală la 19 septembrie. Campania electorală a fost prilej de confruntare nu atît pentru programele partidelor, cît pentru personalitățile politice în competiție (pag. 18).

Evoluția și perspectivele

relațiilor economice româno-italiene, atitudinea guvernului italian față de problema schimburilor comerciale internaționale formează obiectul interviului acordat revistei de ministrul comerțului exterior al Italiei, Bernardo Mattarella (pag. 16).

Ghana

este o țară în plin efort constructiv. Vizitatorul este impresionat de pasiunea cu care se dedică poporul ei progresului patriei renăscute (pag. 20).

Rolul chimiei

în dezvoltarea industriei moderne, cele mai recente realizări din acest domeniu important al științei sînt ilustrate de exponatele prezentate de 21 de țări la expoziția internațională de chimie de la Moscova (pag. 22).

Sub auspiciile U.N.E.S.C.O.

a apărut nu de mult un dicționar englez al științelor sociale. La pag. 24 o analiză a capitolelor consacrate relațiilor internaționale.

COMUNICAT
cu privire la vizita în Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste a delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România

La invitația Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și a Consiliului de Miniștri al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, între 3 și 11 septembrie 1965, delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a făcut o vizită oficială în Uniunea Sovietică.

În timpul șederii în Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, membrii delegației române au vizitat, în afară de capitala Uniunii Sovietice — Moscova — orașele Volgograd și Leningrad. Ei au vizitat întreprinderi industriale, monumente cultural-istorice, s-au întîlnit cu conducători ai organelor de partid și de stat din Moscova, din regiunile Volgograd și Leningrad, cu oameni ai muncii, luînd cunoștință și cu acest prilej de viața și realizările poporului sovietic.

Oaspeților români li s-a făcut pretutindeni o primire călduroasă și cordială, care reflectă sentimentele de prietenie ale poporului sovietic față de poporul frate român. Delegația și-a exprimat mulțumirea sinceră pentru ospitalitatea prietenească și cordialitatea de care s-a bucurat în Uniunea Sovietică.

Delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România a avut întîlniri și a purtat convorbiri cu tovarășii : L. I. Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., A. N. Kosîghin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., A. I. Mikoian, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., și cu alți conducători de partid și de stat ai Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

La tratativele care au avut loc au luat parte :

— din partea română tovarășii : Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Gheorghe Apostol, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Alexandru Bîrlădeanu, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Paul Niculescu-Mizil, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R., Manea Mănescu, secretar al C.C. al P.C.R., Corneliu Mănescu, membru al C.C. al P.C.R., ministru al afacerilor externe al Republicii Socialiste România, Nicolae Guină, membru al C.C. al P.C.R., ambasadorul Republicii Socialiste România în U.R.S.S.

— din partea sovietică tovarășii : L. I. Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., A. N. Kosîghin, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N. V. Podgornii, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., secretar al C.C. al P.C.U.S., A. N. Șelepin, membru al Prezidiului C.C. al P.C.U.S., secretar al C.C. al P.C.U.S., I. V. Andropov, secretar al C.C. al P.C.U.S., V. N. Novikov, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., P. F. Lomako, membru al C.C. al P.C.U.S., vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., A. A. Gromîko, membru al C.C. al P.C.U.S., ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., I. K. Jegalin, membru al C.C. al P.C.U.S., ambasadorul Uniunii Sovietice în Republica Socialistă România.

În cursul tratativelor, care s-au desfășurat într-o atmosferă de prietenie și cordialitate, a avut loc un schimb sincer și util de păreri asupra problemelor dezvoltării relațiilor româno-sovietice, asupra problemelor actuale ale situației internaționale și mișcării comuniste și muncitorești mondiale.

I.

Părțile au constatat cu satisfacție că prietenia frățească dintre poporul român și poporul sovietic, relațiile dintre Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică se întăresc și se dezvoltă cu succes pe baza principiilor marxism-leninismului, internaționalismului socialist, colaborării și întrajutorării tovărășești, în condițiile strictei respectări a egalității în drepturi, respectării reciproce a independenței și suveranității, neamestecului reciproc în treburile interne și îmbinării pe această bază a intereselor fiecărei țări cu interesele generale ale sistemului socialist mondial.

Delegațiile s-au informat reciproc asupra desfășurării construirii socialismului și comunismului în țările lor, asupra celor mai importante măsuri ce se înfăptuiesc în Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste.

Delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România subliniază cu deosebită satisfacție realizările poporului sovietic în creșterea forțelor de producție și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a comunismului, în progresul tehnic și dezvoltarea științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai al oamenilor sovietici. Forța creatoare și entuziasmul oamenilor muncii conduși de Partidul Comunist au transformat Uniunea Sovietică într-o mare putere industrială. Poporul sovietic, dezvoltînd multilateral, cu multă energie, economia națională, obține succese însemnate în îndeplinirea sarcinilor construcției comuniste trasate de cel de-al XXII-lea Congres al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Realizările poporului sovietic reprezintă o contribuție de seamă la întărirea sistemului socialist mondial, la triumful cauzei socialismului și păcii.

Partea sovietică și-a exprimat satisfacția profundă față de realizările României socialiste în dezvoltarea economiei naționale, științei, culturii, în ridicarea bunăstării oamenilor muncii. Sub conducerea Partidului Comunist Român, poporul român a obținut victoria definitivă a socialismului. Această victorie istorică este consfințită în noua Constituție a Republicii Socialiste România. În prezent, poporul român muncește cu succes pentru traducerea în viață a hotărîrilor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român, îndreptate spre desăvîrșirea construcției socialiste în toate domeniile activității economice, științifice și culturale. Prin munca și realizările sale, poporul român aduce o contribuție însemnată la întărirea sistemului socialist mondial, la victoria cauzei socialismului și păcii.

Cele două Părți au remarcat că în cursul ultimilor ani au fost obținute succese însemnate în domeniul colaborării economice, comerciale și culturale între Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste. Între anii 1961—1965 schimburile de mărfuri dintre Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste au crescut cu peste 65 la sută în comparație cu perioada precedentă de 5 ani. România exportă în Uniunea Sovietică produse ale industriei și agriculturii, utilaje și instalații petroliere, chimice, nave maritime și fluviale. Uniunea Sovietică livrează României mașini și utilaje, instalații complete, materii prime și acordă asistență tehnică în construirea unor întreprinderi și obiective industriale.

Pe baza consultărilor care au avut loc între organele de planificare ale Republicii Socialiste România și Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste asupra problemelor legate de coordonarea planurilor de dezvoltare ale celor două țări pe anii 1966—1970, s-a semnat un protocol privind colaborarea economică și livrările principalelor mărfuri în această perioadă. Acordul cu privire la colaborarea economică în următorii 5 ani va contribui la crearea condițiilor favorabile pentru lărgirea acestei colaborări în diverse ramuri ale economiei naționale, în interesul ambelor țări.

În scopul lărgirii și adîncirii în continuare a legăturilor economice, Părțile au hotărît să creeze o Comisie mixtă guvernamentală româno-sovietică de colaborare economică.

Cele două delegații au subliniat importanța dezvoltării legăturilor tehnico-științifice, care joacă un rol însemnat în ridicarea producției celor două țări la un nivel tehnic tot mai înalt. Schimburile științifice și culturale care se efectuează între Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste contribuie la îmbogățirea reciprocă cu valori culturale, la dezvoltarea culturii socialiste în cele două țări și la întărirea continuă a prieteniei dintre popoarele român și sovietic.

Părțile confirmă din nou interesul lor pentru dezvoltarea colaborării economice și tehnico-științifice în cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, cît și cu celelalte țări socialiste. Ele subliniază că relațiile de colaborare economică între statele socialiste, suverane și egale în drepturi, în spiritul avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești, al neamestecului reciproc în treburile interne și al internaționalismului socialist contribuie la înfăptuirea aspirațiilor de bunăstare ale fiecărui popor, la dezvoltarea și înflorirea fiecărui stat socialist, la întărirea sistemului socialist în ansamblu, sporesc forța de atracție a socialismului pe arena internațională.

Delegațiile dau o înaltă prețuire întîlnirilor și consultărilor prietenești asupra diferitelor probleme ale politicii interne și externe, între conducătorii români și sovietici, precum și schimbului de experiență în domeniul construcției socialiste și comuniste. În același timp, ele au subliniat necesitatea lărgirii continue a contactelor pe linie de partid și de stat, precum și între organizațiile obștești ale oamenilor muncii din cele două țări, ceea ce contribuie la întărirea relațiilor de prietenie și colaborare multilaterală.

Cele două Părți sînt de părere că Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică dispun de condițiile necesare pentru lărgirea și întărirea colaborării în domeniile politic, economic și cultural. Ele vor depune toate eforturile pentru realizarea acestor posibilități favorabile, spre binele popoarelor român și sovietic, în interesul întăririi sistemului mondial socialist.

II.

În cursul discutării problemelor internaționale, Părțile au constatat comunitatea de vederi în aprecierea celor mai importante probleme ale contemporaneității, cum sînt : problemele păcii și războiului, lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, sprijinirea mișcării de eliberare națională, dezarmarea generală și slăbirea încordării internaționale.

Situația în lume se caracterizează în momentul actual prin întărirea sistemului mondial socialist, care determină într-o măsură tot mai mare cursul întregii dezvoltări a societății, prin procesul destrămării în continuare a sistemului colonial, prin sporirea rolului noilor state independente, prin avîntul luptei clasei muncitoare, a mișcării democratice, pentru progres social, prin adîncirea crizei generale a capitalismului.

Totodată, delegațiile remarcă faptul că în ultimul timp s-a intensificat considerabil încordarea situației internaționale. Viața demonstrează că atît timp cît există imperialismul se menține pericolul unui război mondial. Forțele reacționare, și înainte de toate imperialismul american, caută să împiedice progresul istoric, întreprinzînd diferite acțiuni agresive împotriva statelor socialiste, a mișcării revoluționare, a popoarelor și țărilor care luptă contra dominației coloniale. Imixtiunile forțelor imperialiste în treburile interne ale altor țări, presiunile de orice natură asupra popoarelor provoacă încordarea și neîncrederea între state, constituie o sursă de primejdii pentru pacea lumii.

Cele două Părți consideră că interesele majore ale menținerii păcii, cauza progresului omenirii impun respectarea dreptului sacru al fiecărui popor, fie el mare sau mic, de a-și hotărî singur soarta, de a-și alege nestingherit calea dezvoltării politice, sociale și economice, corespunzător cu particularitățile și condițiile lor naționale.

Delegațiile română și sovietică subliniază în mod deosebit hotărîrea nestrămutată a Republicii Socialiste România și a Uniunii Sovietice de a milita pentru întărirea unității țărilor socialiste pe baza marxism-leninismului.

Coeziunea de nezdruncinat a sistemului socialist mondial, la baza căreia stau relațiile frățești dintre națiuni socialiste, suverane, egale în drepturi, este principala sursă a forței și invincibilității sistemului mondial socialist care constituie în prezent forța determinantă a dezvoltării societății contemporane, a asigurării păcii și progresului în întreaga lume. Unitatea țărilor socialiste se întemeiază pe unitatea țelurilor fundamentale : ideologia comună marxist-leninistă, făurirea noii orînduiri sociale, asigurarea unei vieți fericite pentru cei ce muncesc, întărirea forțelor socialismului în întreaga lume. Fiecare stat socialist înfăptuiește construcția socialismu-

lui, își stabilește politica internă și externă și își desfășoară întreaga activitate potrivit condițiilor sale de dezvoltare, în interesul prosperității poporului respectiv și în strînsă legătură cu interesele generale ale sistemului socialist mondial.

Delegațiile consideră că intensificarea acțiunilor agresive ale cercurilor imperialiste face necesară ridicarea vigilenței, întărirea continuă a forței și capacității de apărare a statelor membre ale Tratatului de la Varșovia, a tuturor țărilor socialiste, întărirea coeziunii forțelor antiimperialiste, a tuturor partizanilor păcii și progresului.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică condamnă cu hotărîre intervenția armată a S.U.A. în Vietnamul de sud și agresiunea împotriva Republicii Democrate Vietnam și cer încetarea lor imediată ; aceste acțiuni constituie o încălcare a normelor elementare ale dreptului internațional și reprezintă o amenințare serioasă la adresa păcii nu numai în Asia de sud-est, ci și în întreaga lume.

Deplin solidare cu lupta dreaptă a poporului vietnamez pentru libertatea și independența sa, Republica Socialistă România și U.R.S.S. declară că sprijină întrutotul poziția guvernului Republicii Democrate Vietnam și Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de sud cu privire la căile de rezolvare a problemei vietnameze pe baza acordurilor de la Geneva din 1954, încetării bombardării Republicii Democrate Vietnam, retragerii tuturor trupelor S.U.A. și ale aliaților lor și scoaterii armamentului american din Vietnamul de sud, a respectării dreptului poporului vietnamez de a-și rezolva treburile interne fără amestec străin. Ele consideră Frontul Național de Eliberare din Vietnamul de sud drept singurul reprezentant legitim al poporului din Vietnamul de sud.

Părțile română și sovietică declară că acordarea de ajutor Republicii Democrate Vietnam în lupta sa împotriva agresiunii americane reprezintă o îndatorire internaționalistă și își exprimă hotărîrea de a acorda și în viitor Republicii Democrate Vietnam ajutorul și sprijinul multilateral necesar pentru respingerea agresiunii.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică condamnă intervenția armată a S.U.A. împotriva Republicii Dominicane și sprijină cererea poporului dominican privind încetarea amestecului în treburile interne ale acestei țări.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică consideră că înțelegerea privind așa-zisa „normalizare" a relațiilor dintre Japonia și Coreea de sud, semnată sub presiunea S.U.A., creează noi obstacole în calea restabilirii unității naționale a poporului coreean. Guvernele Republicii Socialiste România și Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste sprijină poziția guvernului Republicii Populare Democrate Coreene în legătură cu acest aranjament ilegal.

Pornind de la principiul că fiecare stat, mare sau mic, poartă răspunderea pentru menținerea păcii și întărirea securității internaționale, ambele guverne și-au exprimat hotărîrea de a nu-și slăbi nici în viitor eforturile îndreptate spre întărirea încrederii între popoare și afirmarea coexistenței pașnice în relațiile dintre state cu sisteme sociale diferite. Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică se pronunță cu fermitate pentru dezarmarea generală, pentru interzicerea folosirii armelor nucleare și distrugerea lor, pentru crearea de zone denuclearizate în diferite regiuni ale lumii, și, înainte de toate, în Europa, împotriva planurilor de creare a forțelor nucleare multilaterale sau atlantice ale N.A.T.O. — care urmăresc înarmarea nucleară a revanșarzilor vest-germani — pentru lichidarea blocurilor militare și bazelor militare străine de pe teritoriile altor state, precum și pentru retragerea tuturor trupelor străine în limitele frontierelor naționale.

Părțile sprijină hotărîrea Comisiei O.N.U. pentru dezarmare, care aprobă propunerea cu privire la convocarea unei Conferințe mondiale de dezarmare, cu participarea tuturor statelor lumii. Ele consideră utilă convocarea unei conferințe a șefilor de state în problema interzicerii și distrugerii totale a armelor nucleare și, ca prim pas, încheierea unui acord de interzicere a folosirii acestor arme. Ele sprijină întrutotul propunerea făcută în acest sens de guvernul Republicii Populare Chineze.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică se pronunță pentru crearea unui sistem eficace de securitate europeană, în care sînt vital interesate toate popoarele europene. Ele consideră că realizarea reglementării pașnice a problemei germane ar reprezenta o contribuție de mare importanță la cauza asigurării păcii în Europa. Ambele Părți se pronunță pentru inviolabilitatea frontierelor existente în Europa, inclusiv a frontierei de stat dintre Republica Democrată Germană și Republica Federală Germană, pentru neînarmarea celor două state germane cu arma nucleară și pentru alte măsuri privind asigurarea securității europene.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică declară că sînt pe deplin hotărîte să adopte, în conformitate cu acordul realizat în cadrul Tratatului de la Varșovia, măsurile necesare de apărare în cazul cînd statele N.A.T.O., acționînd împotriva intereselor păcii și violînd acordurile de la Postdam și alte înțelegeri internaționale, vor lua calea înfăptuirii planurilor de acordare Germaniei occidentale a accesului la arma nucleară.

Partea română dă o înaltă apreciere intensei activități desfășurate de Uniunea Sovietică, împreună cu celelalte țări socialiste, pentru menținerea păcii și securității internaționale, pentru preîntîmpinarea unui război mondial, pentru promovarea relațiilor de colaborare între state, indiferent de orînduirea lor social-politică. Guvernul român sprijină inițiativele guvernului sovietic îndreptate spre înfăptuirea dezarmării generale, folosirea spațiului cosmic în scopuri pașnice, precum și alte măsuri care urmăresc să realizeze în relațiile internaționale un climat de destindere și înțelegere între popoare.

Partea sovietică dă o înaltă prețuire eforturilor pe care le depune Republica Socialistă România, alături de celelalte țări socialiste, în scopul întăririi păcii generale și securității europene, în lupta pentru dezarmarea generală și pentru interzicerea armei nucleare. Guvernul sovietic susține măsurile guvernului Republicii Socialiste România pe linia dezvoltării relațiilor de bună vecinătate între statele Europei și transformării Balcanilor și regiunii Mării Negre într-o zonă a păcii și prieteniei între popoare.

Cele două Părți condamnă cu hotărîre colonialismul și neocolonialismul în toate formele și manifestările lor, își reafirmă solidaritatea cu mișcarea de eliberare națională a popoarelor din Asia, Africa și America Latină, care luptă pentru libertatea lor, pentru întărirea independenței și suveranității lor economice și politice.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică consideră că ținerea celei de-a doua Conferințe a țărilor din Asia și Africa poate aduce o contribuție importantă la întărirea forțelor progresiste în lupta împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, pentru pacea generală și prietenie între popoare.

Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică se pronunță pentru sporirea rolului și eficacității Organizației Națiunilor Unite în menținerea păcii și securității în lumea întreagă, pe baza principiilor Cartei. Ele condamnă cu hotărîre tentativele forțelor imperialiste de a folosi O.N.U. în scopuri străine păcii și colaborării între popoare. Ele se pronunță pentru restabilirea drepturilor legitime ale Republicii Populare Chineze la O.N.U., pentru transformarea Organizației Națiunilor Unite într-o organizație cu adevărat universală, care să unească toate statele lumii, și pentru o reprezentare mai largă a noilor state independente din Asia și Africa în organele O.N.U.

III.

În cursul convorbirilor, reprezentanții Partidului Comunist Român și ai Partidului Comunist al Uniunii Sovietice au făcut un schimb de păreri asupra problemelor dezvoltării legăturilor și colaborării reciproce dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și asupra problemelor actuale ale mișcării comuniste internaționale.

Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice consideră ca o necesitate imperioasă a zilelor noastre întărirea unității de acțiune a tuturor partidelor comuniste și muncitorești. În procesul complex al revoluției socialiste și în diversitatea de condiții în care acționează partidele comuniste și muncitorești — diversitate determinată de particularitățile istorice și naționale — este firesc să se manifeste o mare varietate de forme și metode, atît în lupta pentru cucerirea puterii politice, cît și în opera de construire a socialismului.

Ambele partide consideră că, corespunzător cu învățătura marxist-leninistă și internaționalismul proletar, care reprezintă baza activității tuturor partidelor comuniste și muncitorești, fiecare partid are dreptul de a-și elabora propria linie politică, formele și metodele de activitate, aplicînd în mod creator învățătura marxist-leninistă la condițiile concrete ale țării sale.

Ambele delegații reafirmă principiul marxist-leninist al relațiilor dintre partide, potrivit căruia fiecare partid are dreptul și poate să-și exprime părerea în legătură cu problemele dezvoltării sociale contemporane, ale mișcării comuniste și muncitorești internaționale, aducîndu-și astfel contribuția la îmbogățirea tezaurului comun al marxism-leninismului.

Analizarea și rezolvarea deosebirilor de vederi care apar în aceste probleme trebuie să se desfășoare pe baza marxism-leninismului, în mod principial, tovărășesc, depunîndu-se, cu răbdare și perseverență, eforturi pentru apropierea și înțelegerea reciprocă, pentru realizarea unității. Cele două delegații consideră că divergențele ce apar în legătură cu unele probleme ale dezvoltării sociale contemporane sau ale situației internaționale nu trebuie să afecteze raporturile tovărășești, internaționaliste dintre țările sistemului socialist.

Condiția obligatorie pentru realizarea și întărirea unității o reprezintă : respectarea consecventă a normelor de bază ale raporturilor dintre partide, a principiilor independenței, egalității și neamestecului în treburile interne ale altor partide, discutarea nemijlocită a problemelor de interes comun, de la partid la partid, de la conducere la conducere, în mod sincer și tovărășesc.

Întîlnirile și contactele dintre partidele frățești, discutarea celor mai importante probleme de teorie și tactică, într-o atmosferă de încredere și respect reciproc, pe baza marxism-leninismului, pot servi drept bază reală pentru depășirea dificultăților din mișcarea comunistă.

Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice consideră că au înalta îndatorire de a milita consecvent și neabătut pentru întărirea unității partidelor comuniste și muncitorești, a coeziunii țărilor sistemului socialist mondial, pe baza marxism-leninismului și internaționalismului proletar, a declarațiilor din 1957 și 1960, pentru unirea tuturor forțelor revoluționare în lupta împotriva imperialismului, pentru progres social și pace.

Ambele Părți și-au exprimat părerea că este necesară dezvoltarea schimbului permanent de experiență în construcția socialismului și comunismului, cunoașterea reciprocă a activității P.C.R. și P.C.U.S., prin organizarea vizitelor de delegații, schimbului de materiale informative. Reprezentanții Partidului Comunist Român și ai Partidului Comunist al Uniunii Sovietice consideră utilă efectuarea de vizite oficiale și neoficiale între conducătorii celor două partide. Discutarea problemelor relațiilor dintre cele două partide contribuie la mai buna înțelegere reciprocă, la întărirea colaborării frățești dintre P.C.R. și P.C.U.S.

Ambele Părți au căzut de acord să folosească mai larg asemenea forme de colaborare între partide, cum sînt efectuarea de consultări între reprezentanții celor două partide asupra problemelor de interes reciproc, să dezvolte și să adîncească și în viitor relațiile dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice.

*

Delegațiile au subliniat că Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, guvernele Republicii Socialiste România și Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste vor face și pe viitor tot ce va fi necesar pentru întărirea prieteniei de nezdruncinat româno-sovietice și a unității țărilor sistemului mondial socialist, pe baza principiilor internaționalismului socialist, deplinei egalități și ajutorului reciproc, suveranității naționale a țărilor socialiste în interesul fiecărei țări socialiste și a întregului sistem mondial socialist.

Vizita delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România și tratativele care au avut loc reprezintă o contribuție utilă la dezvoltarea și consolidarea pe mai departe a prieteniei și colaborării frățești dintre Republica Socialistă România și U.R.S.S., contribuind totodată la unitatea țărilor socialiste și a mișcării comuniste internaționale, la cauza socialismului și păcii în lumea întreagă.

C.C. al P.C.R. și Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România au adresat invitația ca o delegație de partid și guvernamentală sovietică în frunte cu tovarășul L. I. Brejnev, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., să efectueze o vizită oficială în Republica Socialistă România. Invitația a fost acceptată cu recunoștință. Asupra datei vizitei se va cădea de acord ulterior.

Moscova, 10 septembrie 1965

Secretar general al Comitetului Central
al Partidului Comunist Român
NICOLAE CEAUȘESCU

Prim-secretar al Comitetului Central
al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice
L. I. BREJNEV

Președintele Consiliului de Miniștri
al Republicii Socialiste România
ION GHEORGHE MAURER

Președintele Consiliului de Miniștri
al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste
A. N. KOSÎGHIN

VIZITA ÎN REPUBLICA POPULARĂ BULGARIA A DELEGAȚIEI DE PARTID ȘI GUVERNAMENTALE A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Începînd de luni se desfășoară în țara prietenă și vecină vizita oficială pe care o face la invitația C.C. al P.C. Bulgar și a Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria delegația de partid și guvernamentală a Republicii Socialiste România, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R.

În capitala Bulgariei, ai cărei locuitori au făcut delegației române o caldă și prietenească primire, la sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar au avut loc convorbiri între delegațiile de partid și guvernamentale ale Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria.

Din partea Republicii Socialiste România la convorbiri au participat tovarășii Nicolae Ceaușescu, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, Alexandru Bîrlădeanu, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Alexandru Drăghici, membru al Comitetului Executiv și al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R., Virgil Trofin, secretar al C.C. al P.C.R., Ioan Beldean, ambasadorul Republicii Socialiste România în Republica Populară Bulgaria.

Au luat parte, de asemenea, Andrei Păcuraru, membru al C.C. al P.C.R., șef de secție la C.C. al P.C.R., Dumitru Popescu, membru al C.C. al P.C.R., redactor șef al ziarului „Scînteia", Gheorghe Pele, adjunct al ministrului afacerilor externe.

Din partea Republicii Populare Bulgaria au participat tovarășii : Todor Jivkov, prim-secretar al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria, Jivko Jivkov, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. Bulgar, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Boris Velcev, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. Bulgar, secretar al C.C. al P.C. Bulgar, Encio Staikov, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. Bulgar, președintele Consiliului Național al Frontului Patriei, Pencio Kubadinski, membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. Bulgar, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Lîcezar Avramov, secretar al C.C. al P.C. Bulgar, Ivan Bașev, membru al C.C. al P.C. Bulgar, ministrul afacerilor externe, Gheorghi Bogdanov, ambasadorul R. P. Bulgaria la București.

În timpul convorbirilor — care au decurs într-o atmosferă de prietenie frățească, cordialitate și înțelegere reciprocă — a avut loc un schimb de păreri asupra problemelor privind dezvoltarea pe mai departe a relațiilor româno-bulgare, asupra problemelor situației internaționale actuale și mișcării comuniste și muncitorești mondiale.

Pentru asemenea convorbiri, relațiile româno-bulgare oferă într-adevăr cadrul cel mai prielnic. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în toastul rostit la dejunul oferit în cinstea delegației române, „Relațiile de prietenie și colaborare statornicite între Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, cu vechi tradiții în istoria popoarelor noastre, se dezvoltă continuu pe baza intereselor reciproce și a țelului comun — construirea socialismului.

Între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar există relații frățești, bazate pe principiile internaționalismului socialist, ale egalității în drepturi, pe recunoașterea dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător linia politică și formele concrete ale activității, pe stimă și respect reciproc.

Avem convingerea că vizita pe care o facem în Bulgaria frățească, schimbul de păreri prietenesc cu tovarășul Jivkov și ceilalți conducători de partid și de stat asupra problemelor care interesează partidele și țările noastre vor sluji la întărirea și lărgirea colaborării dintre cele două state, a prieteniei româno-bulgare".

În același spirit a vorbit cu acest prilej și tovarășul Todor Jivkov, care a spus : „Ne întîlnim cu dv., scumpi tovarăși români, fiind profund convinși că discuțiile noastre vor da rezultate, vor fi rodnice. Și aceasta este pe deplin firesc, legic. Ele vor da rezultate și vor fi rodnice pentru că prietenia și colaborarea dintre Republica Populară Bulgaria și Republica Socialistă România sînt durate pe o temelie solidă, de neclintit. Este prietenia și colaborarea între țări vecine socialiste, care au țeluri și sarcini comune, un măreț ideal comun. Este prietenia și colaborarea între două partide marxist-leniniste, între două popoare frățești, care-și făuresc relațiile pe baza unui profund respect reciproc, luării în considerare a intereselor reciproce ale celor două țări, pe baza principiilor marxism-leninismului și ale internaționalismului proletar".

Presa bulgară acordă în aceste zile un spațiu amplu prezenței delegației române, ilustrînd ceea ce spunea primul secretar al C.C. al P.C. Bulgar și președintele Consiliului de Miniștri al R.P. Bulgaria și anume că opinia publică bulgară apreciază această vizită drept „un eveniment de seamă în relațiile dintre cele două popoare".

Cuvintele „Bine ați venit dragi oaspeți", „Bine ați venit dragi prieteni", scrise în limba română, pot fi deseori întîlnite în aceste zile : pe șapte coloane în ziarul *Vecernii Novini*, pe marile edificii din Sofia, în vasta hală de la atelierul mecanic al combinatului din Kremikovți unde mii de muncitori siderurgiști și metalurgiști au salutat marți pe solii poporului român. Acestor manifestări de prietenie li s-au adăugat cele prilejuite de vizita la Muzeul mișcării revoluționare din Bulgaria, care a evocat și cinstit un trecut de luptă și o veche prietenie. Toate acestea au constituit o expresie a prieteniei dintre popoarele noastre, care se dezvoltă sub steagul marxism-leninismului, în interesul comun al țărilor noastre, al cauzei socialismului și păcii în lume.

Aceste momente au fost consemnate în cartea de onoare a Muzeului de către membrii delegației române și apoi în cadrul mitingului care a avut loc la combinat, unde tovarășul Alexandru Drăghici, în numele delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România, a spus printre altele :

„Ca membru al delegației de partid și guvernamentale a Republicii Socialiste România, îmi revine cinstea să vă transmit dumneavoastră, bravi siderurgiști și metalurgiști din Kremikovți, un fierbinte salut tovărășesc din partea siderurgiștilor și metalurgiștilor din România, din partea întregului popor român.

Vizita de prietenie pe care o facem în țara dumneavoastră, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar și a guvernului Republicii Populare Bulgaria, contactul direct cu realitățile Bulgariei socialiste, discuțiile purtate cu tovarășii din conducerea partidului și guvernului dumneavoastră contribuie la consolidarea legăturilor tradiționale dintre poporul român și poporul bulgar. Vă mulțumim pentru primirea pe care ne-ați făcut-o, pentru cuvintele calde adresate delegației noastre și poporului român".

În încheiere, tovarășul Alexandru Drăghici a spus : „Corespunzător intereselor fundamentale ale poporului român, ale cauzei socialismului și păcii, Republica Socialistă România pune în centrul politicii sale externe prietenia strînsă și alianța frățească cu toate țările socialiste, dezvoltă legăturile de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste pe baza principiilor internaționalismului socialist, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, egalității în drepturi, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești. Considerăm că aceasta este o contribuție activă la întărirea unității și coeziunii sistemului mondial socialist și a întregii mișcări comuniste și muncitorești internaționale, în interesul cauzei socialismului și păcii.

Mulțumindu-vă încă o dată, dragi tovarăși, pentru primirea călduroasă făcută delegației noastre, vă urăm din toată inima noi și noi succese".

Pentru munca de viitor, pentru succesele poporului bulgar și ale poporului român în construirea socialismului au aclamat mii de oameni.

Participanții la miting au scandat lozinci pentru prietenia româno-bulgară, pentru Partidul Comunist Român. Mitingul s-a transformat într-o puternică manifestare a prieteniei dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, dintre popoarele celor două țări.

Sofia, 14 septembrie